

**SLUŽBENI VJESNIK
POREČKE I PULSKE BISKUPIJE**

Godina LXIX. 2018. broj 2/3.

**Izdaje:
Biskupski ordinarijat u Poreču
Dobrilina 3, 52440 POREČ**

**Uredio:
Sergije Jelenić,
kancelar**

**tel.: +385 (052) 432 064
faks: +385 (052) 451 785
e-mail: biskupija@ppb.hr
kancelar@ppb.hr**

ISSN 1331 – 761X

KAZALO

SVETA STOLICA	3
Poruka pape Franje za Svjetski dan misijâ 2018.	5
Čuvati neprocjenjivo dobro vode.....	7
HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA	9
Izjava HBK o ratifikaciji konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji	11
Priopćenje Komisije „Iustitia et pax“ HBK.....	12
Priopćenje s 56. zasjedanja Hrvatske biskupske konferencije	13
Poruka za Nedjelju turizma	15
Priopćenje Stalnog vijeća HBK	15
Izjava Komisije „Iustitia et pax“ Hrvatske biskupske konferencije.....	16
Izjava Komisije „Iustitia et pax“ Hrvatske biskupske konferencije.....	18
Gdje je Bog velik, velik je i čovjek	20
Priopćenje s 57. zasjedanja Hrvatske biskupske konferencije	22
POREČKA I PULSKA BISKUPIJA	25
Hodočašće bl. Miroslavu Bulešiću	27
Susret svećenika, redovnika i redovnica	28
Razrješenja i imenovanja	29
Duhovne vježbe „Na putu s Gospodinom“	30
Susret svećenika, redovnika i redovnica	31
Novo Svećeničko vijeće	32
Novi Zbor savjetnika	33
Susret svećenika, redovnika i redovnica	34
Hodogram aktivnosti u Porečkoj i Pulskoj biskupiji	35
In memoriam	36
Vlč. Nikola Kos	36
Vlč. Ivan Macinić	37
VAŽNIJI DOGAĐAJI I VIJESTI IZ ŽIVOTA BISKUPIJE	39
Državno natjecanje iz vjeronauka	41
Završeno ovogodišnje Državno natjecanje iz vjeronauka	45
Svećeničko ređenje u Puli	46
Biskupijsko hodočašće ministranata	47
Međunarodni simpozij o vodnjanskim relikvijama	48
Čovjek kristalno jasnog svećeničkog identiteta.....	51
Proslava 50 godina župe sv. Pavla u Puli i biskupovih 25 godina svećeništva.....	53
Čestitka mons. Draženu Kutleši, porečkom i pulskom biskupu za 25. godišnjicu svećeništva	54
Svetkovina sv. Tome apostola podsjeća da se vjera kršćana rađa i hrani samo u susretu s Isusom	55
25. obljetnica povratka pavlina u Istru	58
Porečka i Pulska biskupija donirala sanitetsko vozilo pulskoj Općoj bolnici.....	59
Potpisan ugovor o financiranju izgradnje hospicija u Puli	60
Bl. Miroslav Bulešić - uzor i poruka.....	61
Hodočašće Istrana na Trsat.....	63
3. susret Hrvatskih katoličkih obitelji Split – Solin, 15. – 16. rujna 2018.	64
Peta obljetnica beatifikacije bl. Miroslava Bulešića	66

I.
SVETA STOLICA

PORUKA PAPE FRANJE ZA SVJETSKI DAN MISIJÂ 2018.

Zajedno s mladima donosimo evanđelje svima

Dragi mladi,

želim zajedno s vama razmišljati o poslanju koje nam je Krist povjerio. U svom obraćanju vama obraćam se ujedno svim kršćanima koji u Crkvi žive avanturu svog života kao djeca Božja. Ono što mi leži na srcu reći svima, dok se obraćam vama, je sigurnost da kršćanska vjera ostaje trajno mlada kada je otvorena poslanju koje nam Krist povjerava. »Misijski žar je znak životnosti vjere« (*Redemptoris missio*, 2), pisao je sveti Ivan Pavao II., papa koji je pokazao tako veliku ljubav i veoma se posvećivao mladima.

Sinoda koja će se održati u Rimu sljedećeg listopada, mjeseca posvećenog misijama, pruža nam priliku bolje razumjeti, u svjetlu vjere, ono što Gospodin Isus želi reći vama mladima, i preko vas, svim kršćanskim zajednicama.

Život je misija

Svaki muškarac i svaka žena je jedna misija i to je razlog zbog kojeg smo ovdje na zemlji. Biti *privučeni* i *poslani* su dva pokreta koja naše srce, pogotovo kad je čovjek mlad, osjeća kao unutarnje sile ljubavi koje su obećanje za budućnost i tjeraju nas naprijed kroz život. Nitko tako kao mladi ne osjeća prodornu snagu života i njegov čar. Radosno živjeti našu odgovornost za svijet veliki je izazov. Dobro poznajem svjetla i sjene mladosti; kada se prisjetim svoje mladosti i svoje obitelji, sjećam se koliko je bila snažna moja nada u bolju budućnost. Činjenica da na ovome svijetu nismo po vlastitom izboru daje nam naslutiti da postoji inicijativa koja nam prethodi i daje nam postojati. Svaki od nas je pozvan razmišljati o ovoj činjenici: »Ja sam *jedna misija* na ovoj zemlji i upravo zbog toga i jesam na ovome svijetu« (*Evangelii gaudium*, 273).

Naviještamo vam Isusa Krista

Naviještajući ono što je besplatno primila (*Mt 10, 8; Dj 3, 6*), Crkva može s vama mladima dijeliti put i istinu koji vode smislu našeg života na ovoj zemlji. Isus Krist, koji je umro i uskrsnuo za nas, apelira na našu slobodu i potiče nas da tražimo, otkrivamo i navješćujemo taj istinski i puni smisao, tu poruku istine i ispunjenja. Dragi mladi, ne bojte se Krista i njegove Crkve! U njoj se nalazi blago koje ispunjava život radošću. To vam govorim iz vlastitog iskustva: zahvaljujući vjeri pronašao sam siguran temelj svojih snova i snagu da ih ostvarim. Vidio sam mnoge patnje i siromaštva koji izobličuju lica mnoge naše braće i sestara. A ipak, za one koji su s Isusom, zlo je poticaj da sve više ljube. Mnogi muškarci i žene, i mnogi mladi ljudi, velikodušno su se darivali, katkad čak do mučeništva, iz ljubavi prema evanđelju u služenju svojoj braći i sestrama. Isusov nas križ uči božanskoj logici prikazivanja sebe samih za žrtvu (usp. *1 Kor 1, 17-25*) kao navještaj evanđelja za život svijeta (usp. *Iv 3, 16*). Biti zapaljen Kristovom ljubavlju znači izgarati od tog plamena, rasti u razumijevanju po njegovoj svjetlosti i biti obuzet toplinom njegove ljubavi (*2 Kor 5, 14*). U školi svetaca koji nas otvaraju širokim Božjim obzorjima, pozivam vas da nikad ne prestanete pitati: »Što bi Krist učinio da je na mome mjestu?«

Prenositi vjeru sve do nakraj zemlje

I vi ste, mladi, krštenjem postali živi udovi Crkve; zajedno smo primili poslanje donositi evanđelje svima. Vi ste na pragu života. Rast u milosti vjere koja nam je darovana sakramentima Crkve uranja nas u veliku rijeku svjedokâ koja, iz naraštaja u naraštaj, omogućuje da mudrost i iskustvo starijih postanu svjedočanstvo i ohrabrenje onima koji se otvaraju budućnosti. Mladi su, pak, svojim mladalaštvom i poletnošću potpora i nada onima koji se približavaju kraju svoga putovanja. U zajedništvu različitih životnih dobi, poslanje Crkve gradi mostove među različitim naraštajima; naša vjera u Boga i ljubav prema bližnjemu izvor su dubokog jedinstva.

To se prenošenje vjere, srce poslanja Crkve, događa dakle po "zaraznosti" ljubavi, gdje radost i zanos postaju izraz iznova pronađenog smisla i punine života. Širenje vjere "po privlačnosti" zahtijeva srce koje je otvoreno ljubavi i koje ljubav širi. Ljubavi se ne mogu postavljati granice: ljubav je jaka kao smrt (usp. *Pj 8, 6*). A to širenje rađa susret, svjedočanstvo, naviještanje. Rađa također zajedništvo u djelatnoj ljubavi sa

svima onima koji su daleko od vjere, koji su ravnodušni, pa čak i neprijateljski nastrojeni prema njoj. Ljudske, kulturne i vjerske sredine, kojima su još uvijek Isusovo evanđelje i sakramentalna prisutnost Crkve nepoznati, predstavljaju krajnje periferije, “krajve svijeta” na koje su, još od Isusova uskrsnuća, njegovi učenici poslani sa sigurnošću da je Gospodin uvijek s njima (usp. *Mt 28, 20; Dj 1, 8*). U tome se sastoji ono što nazivamo *missio ad gentes*. Najopustošenija periferija svijeta potrebna Krista je ona gdje je čovjek ravnodušan prema vjeri ili čak očituje mržnju prema punini života u Bogu. Svako materijalno i duhovno siromaštvo, svaki oblik diskriminacije protiv naše braće i sestara uvijek je posljedica odbacivanja Boga i njegove ljubavi.

Krajevi svijeta, dragi mladi, danas su za vas veoma relativni i do njih je sve lakše “doploviti”. Digitalni svijet – društvene mreže koje su toliko rasprostranjene i dostupne – briše granice, uklanja udaljenosti i smanjuje razlike. Sve izgleda nadohvat ruke, sve tako blizu i neposredno. Međutim, bez iskrenog darivanja naših života, možemo imati bezbroj kontakata, a opet nikad ne biti uronjeni u istinsko zajedništvo života. Sudjelovati u poslanju do nakraj zemlje zahtijeva sebedarje u pozivu koje nam je dao on koji nas je postavio na ovaj svijet (usp. *Lk 9, 23-25*). Usudio bih se reći da je za mlade koji žele slijediti Krista ključno tražiti i prionuti uz svoj poziv.

Svjedočiti ljubav

Zahvaljujem svim crkvenim stvarnostima koje vam omogućuju osobni susret sa živim Kristom u njegovoj Crkvi: župama, udruženjima, pokretima, redovničkim zajednicama i različitim izrazima misijske službe. Upravo su u misijskom volonterskom radu toliko mladi pronašli način služenja najmanjoj našoj braći i sestrama (usp. *Mt 25, 40*), promičući ljudsko dostojanstvo te svjedočeći radost ljubavi i pripadnosti Kristu. Ova crkvena iskustva pomažu mladima da odgoj i obrazovanje koje stječu ne služe samo postizanju uspjeha u vlastitoj struci, već također razvijanju i jačanju darova koje su primili od Boga kako bi bolje služili drugima. Ti hvalevrijedni oblici povremene misijske službe plodonosni su početak i, putem razlučivanja zvanja, mogu vam pomoći da se odlučite potpuno darivati kao misionari.

Papinska misijska djela rođena su iz srca mladih kao sredstvo potpore naviještanju evanđelja svim narodima i pridonose duhovnom i kulturnom rastu svih onih koji žedaju za Istinom. Molitve i materijalna pomoć, koju se velikodušno dariva i razdjeljuju preko Papinskih misijskih dijela, pomažu Svetoj Stolici da osigura da oni kojima se pomažu u njihovim osobnim potrebama zauzvrat mogu davati svjedočanstvo za evanđelje u okolnostima svakodnevnog života. Nitko nije toliko siromašan da ne može dati ono što ima, ali ponajprije ono što jest. Sviđa mi se podsjetiti na poziv koji sam uputio mladim Čileancima: »Nikad nemoj misliti da nemaš ništa za podariti ili da nikome nisi potreban. Mnogima si potreban, razmisli o tome. Neka svatko od vas razmišlja o ovome u svom srcu: mnogi me ljudi trebaju!« (*Susret s mladima*, Svetište u Maipuu, 17. siječnja 2018.).

Dragi mladi, idućeg listopada, mjeseca posvećenog misijama, u kojem će se održati Sinoda koja je posvećena vama, pružit će se još jedna prilika da uzmagujemo postati učenici misionari, koji sa sve većim žarom ljube Isusa i njegovo poslanje, sve do nakraj zemlje. Uzdignimo molitvu Mariji, Kraljici apostola, svetom Franji Ksaverskom, svetoj Tereziji od Djeteta Isusa i blaženom Paolu Mannu da nas svojim zagovorom prate na našem životnom putu.

Iz Vatikana, 20. svibnja 2018., svetkovina Duhova

FRANJO

ČUVATI NEPROCJENJIVO DOBRO VODE

Poruka pape Franje za Svjetski dan molitve o stvorenom svijetu 2018.

Draga braćo i sestre!

Na ovaj Dan molitve ponajprije bih želio zahvaliti Gospodinu za dar našega zajedničkog doma i za sve one ljude dobre volje koji se zalažu za njegovo očuvanje. Zahvalan sam također za mnoge projekte koji imaju za cilj promicati proučavanje i zaštitu ekosustava, za napore usmjerene na razvoj održivije poljoprivrede i odgovornije prehrane kao i za različite obrazovne, duhovne i liturgijske inicijative koji u skrb o stvorenom svijetu uključuju kršćane diljem svijeta.

Moramo priznati da nismo znali odgovorno čuvati stvoreni svijet. Stanje okoliša, kako na globalnoj razini tako i na mnogim specifičnim mjestima, ne može se smatrati zadovoljavajućim. S pravom se javila potreba za obnovljenim i zdravim odnosom između čovjeka i stvorenog svijeta i uvjerenje da će nam samo autentična i cjelovita vizija čovjeka omogućiti bolje se brinuti za naš planet na dobrobit sadašnjeg i budućih naraštaja. Jer „ne može biti ekologije bez odgovarajuće antropologije” (Laudato si’, 118).

Na ovaj Svjetski dan molitve za brigu o stvorenom svijetu, koji Katolička Crkva već nekoliko godina slavi zajedno s pravoslavnom braćom i sestrama i uz sudjelovanje drugih Crkava i kršćanskih zajednica, želim skrenuti pažnju na problem vode. To je tako jednostavan i dragocjen element, ali je mnogima teško dostupan ako ne i sasvim nedostupan. Međutim, „pristup pitkoj i zdravoj vodi je osnovno, temeljno i sveopće ljudsko pravo, jer je bitno za čovjekov opstanak i stoga uvjet za ostvarivanje ostalih ljudskih prava. Ovaj naš svijet ima velik socijalni dug prema siromašnima koji nemaju pristup pitkoj vodi, jer im je uskraćeno pravo na život u skladu s njihovim neotuđivom dostojanstvom” (isto, 30). Voda nas poziva na razmišljanje o našim počecima. Ljudsko tijelo najvećim se dijelom sastoji od vode, a mnoge civilizacije tijekom povijesti nastale su blizu velikih rijeka koje su ostavile traga na njihovu identitetu. U sugestivnoj slici koja se koristi na početku Knjige Postanka kaže se da je u početku duh Stvoritelja „lebdio nad vodama” (1, 2).

Razmišljajući o temeljnoj ulozi vode u stvaranju i čovjekovu razvoju, osjećam potrebu zahvaliti Bogu za „sestru vodu”, koja je jednostavna i korisna za život kao ništa drugo na našem planetu. Upravo zato briga za izvore vode i zalihe pitke vode je hitan imperativ. Danas, više no ikad prije, moramo biti dalekovidni (usp. Laudato si’, 36) i nadići „čisto utilitaristički način, u kojem su učinkovitost i produktivnost u potpunosti usmjerene na postizanje pojedinačnog profita” (isto, 159). Prijeko su nam potrebni zajednički projekti i konkretna djela, imajući na umu da je neprihvatljiva svaka privatizacija prirodnog dobra vode koja je na štetu čovjekova prava da ima pristup tom dobru.

Za nas, kršćane, voda predstavlja bitan element čišćenja i života. Odmah se sjetimo krštenja, sakramenta našeg ponovnog rođenja. Voda posvećena Duhom Svetim je tvar kojom nas je Bog oživio i obnovio; to je blagoslovljeni izvor besmrtnog života. I za kršćane različitih vjeroispovijesti krštenje predstavlja stvarnu i nezamjenjivu polazišnu točku za življenje sve autentičnijega bratstva na putu do punog jedinstva. Tijekom svojega poslanja Isus je obećao vodu koja može zauvijek utažiti čovjekovu žeđ (usp. Iv 4, 14) i izrekao ove proročke riječi: „Ako je tko žedan, neka dođe k meni!” (Iv 7, 37). Doći k Isusu, piti s izvora koji je on sam znači susresti ga osobno kao Gospodina, crpeći iz njegovih riječi smisao života. Neka neprestano u našim srcima snažno odzvanjaju riječi koje je izgovorio na križu: „Žedan sam” (Iv 19, 28). Gospodin i dalje traži da mu se utaži žeđ, žedan je ljubavi. On traži od nas da mu damo piti u svima koje danas muči žeđ kako bi nam poslije mogao upraviti ove riječi: „ožednjeh i napojiste me” (Mt 25, 35). Napojiti nekoga, u globalnom selu, ne podrazumijeva samo osobna djela ljubavi, već konkretne izbore i stalno predano zalaganje da se svima osigura primarno dobro vode.

Želim spomenuti također pitanje mora i oceana. Dužni smo zahvaljivati Stvoritelju za impresivni i čudesni dar velikih voda i svega što sadrže (usp. Post 1, 20-21, Ps 146, 6) i uzdizati mu hvalu što je pokrio Zemlju oceanima (usp. Ps 104, 6). Razmišljati o nepreglednim otvorenim morima u stalnom gibanju može predstavljati, u stanovitom smislu, priliku da uzdignemo naše misli k Bogu koji stalno prati svijet koji je stvorio unaprijedujući ga i održavajući ga na životu (sv. Ivan Pavao II., Kateheza od 7. svibnja 1986.).

Čuvati svakoga dana ovo neprocjenjivo dobro predstavlja danas nezaobilaznu zadaću, pravi i istinski izazov. Za surađivanje u kontinuiranom Stvoriteljevu djelu potrebna je učinkovita suradnja ljudi dobre volje. Mnogi se naponi, nažalost, izjalove zbog manjka regulacije i stvarnih kontrola, osobito što se tiče zaštite morskih područja izvan granica pojedinih država (usp. *Laudato si'*, 174). Ne smijemo dopustiti da nam mora i oceane prekrivaju nepregledna polja plutajuće plastike. I ova krizna situacija traži od nas aktivno zalaganje, moleći kao da sve ovisi o Božjoj providnosti i djelujući kao da sve ovisi o nama.

Molimo da vode ne budu znak podjele među narodima, već susreta za ljudsku zajednicu. Molimo da budu spašeni oni koji izlažu svoj život pogibelji na moru u potrazi za boljom budućnošću. Molimo Gospodina za one koji se bave plemenitom službom politike da se najosjetljivijim pitanjima naših dana, kao što su pitanje migracija i klimatskih promjena, pristupa odgovorno, dalekovidno, pogleda upravljena prema budućnosti, te velikodušno i u duhu suradnje, poglavito među zemljama koje mogu najviše pomoći. Molimo također za sve one koji se posvećuju apostolatu mora, za one koji daju svoj obol razmišljanju o temama vezanim uz morske ekosustave, za one koji pridonose izradi i primjeni međunarodnih propisa vezanih uz mora kojima će se štititi pojedince, zemlje, prirodna dobra – tu mislim, na primjer, na morsku faunu i floru i koraljne grebene (usp. isto, 41) ili morska dna – i jamčiti cjeloviti razvoj imajući na umu opće dobro cijele ljudske obitelji, a ne pojedinačne interese. Spomenimo se također svih onih koji rade na zaštiti pomorskih područja i očuvanju oceana i njihove biološke raznolikosti, kako bi tu zadaću obavljali odgovorno i časno.

Na kraju, pokažimo brigu za mlađe naraštaje i molimo za njih da uzmognu rasti u znanju i poštovanju zajedničkoga doma i sa željom da se brinu za bitno dobro vode, na dobrobit svijetu. Usrdno se nadam da će kršćanske zajednice davati sve veći konkretni doprinos pomažući svakom čovjeku da uživa u ovom neophodnom dobru, u smjernoj brizi za darove primljene od Stvoritelja, a osobito rijeke, mora i oceane.

Iz Vatikana, 1. rujna 2018.

FRANJO

II.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

IZJAVA HBK O RATIFIKACIJI KONVENCIJE VIJEĆA EUROPE O SPRJEČAVANJU I BORBI PROTIV NASILJA NAD ŽENAMA I NASILJA U OBITELJI

Protivimo se ratifikaciji Konvencije i smatramo da Republika Hrvatska svojim zakonskim okvirom i provedbom može sama – i učinkovitije od mjera i načina predviđenih Konvencijom – urediti pitanja suzbijanja nasilja nad ženama i nasilja u obitelji

Zagreb, (IKA) – Hrvatski biskupi okupljeni na 56. plenarnom zasjedanju Hrvatske biskupske konferencije objavili su 10. travnja izjavu o ratifikaciji Konvencije Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Izjavu HBK, koju je objavio Tiskovni ured HBK, prenosimo u cijelosti:

“Kao dionici života hrvatskoga društva, sa svojom posebnom crkvenom odgovornošću, ali i s odgovornošću hrvatskih građana u nastojanju oko dobra svoje domovine, obraćamo se javnosti, a naročito odgovornima za donošenje političkih odluka koje za sobom neizbježno povlače ozbiljne posljedice za život naroda i za budućnost hrvatske države.

U službi predstojnika zajednica vjernika suočeni smo s pitanjima, potrebama i brigama ljudi koji nam se obraćaju u zabrinutosti za vrjednote na kojima počiva identitet velike većine hrvatskih građana. Sa svom ozbiljnošću uzimamo u obzir očitovanje i osjećaj vjernika (*sensus fidelium*), ali i drugih ljudi kojima je stalo do očuvanja temeljnih odrednica judeokršćanske antropologije, utemeljene na ljudskoj naravi.

Ponavljajući već više puta istaknutu, kako u zajedničkim tako i u pojedinačnim istupima, svoju predanost u zaštiti svih ljudi od nasilja, upozoravamo da Konvencija Vijeća Europe o sprječavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, osim onoga što se pozitivno ističe u njenom naslovu, svojim sadržajem otvara puno nedoumica i nejasnoća.

Protivimo se ratifikaciji Konvencije i smatramo da Republika Hrvatska svojim zakonskim okvirom i provedbom može sama – i učinkovitije od mjera i načina predviđenih Konvencijom – urediti pitanja suzbijanja nasilja nad ženama i nasilja u obitelji.

Dužni smo izravno i jasno napomenuti ponajprije svim članovima Katoličke Crkve, bez obzira kojoj političkoj stranci ili opciji pripadali, koji trebaju dati svoj glas ZA ili PROTIV ratifikacije Konvencije da u njoj postoje ideološki elementi sukladni ‘rodnoj teoriji’ odražavajući rodnu ideologiju na temelju koje se gradi takozvana ‘gender kultura’, strana kršćanskim i općeljudskim vrjednotama te protivna nauku Crkve.

Dati svoj glas ZA ratifikaciju Konvencije značilo bi, između ostaloga, otvoriti vrata nečemu što je u suprotnosti s ljudskom stvorenošću, s naravnim zakonom i s temeljnim vrijednostima kršćanske vjere i kulture, a što smatramo pogubnim za obitelji, za demografsku obnovu naroda i za odgoj novih naraštaja. Stoga, pozivamo da se narodni zastupnici u Hrvatskom saboru izjasne protiv ratifikacije Konvencije.

Isto tako, suočeni s naznakama pritisaka na savjesti pojedinaca, pozivamo na osiguravanje slobode savjesti, izricanja vlastitih uvjerenja i stavova, jer bi nijekanje slobode bilo pokazatelj skliznuća u totalitarni mentalitet.

Budući da nam je stalo do zajedništva, do mira i promicanja dostojanstva svakoga čovjeka, zabrinuti smo zbog razdora, unošenja nemira i sukoba u hrvatsko društvo. Kao vjernici se trebamo čuvati svakoga pokušaja političke manipulacije Crkvom, ne odobravajući nikakvo očitovanje prijetnja i uvrjeda usmjerenih prema onima koji zastupaju svoja stajališta.

Molimo za dar snage, poniznosti i mudrosti koja osjeća i poštuje bilo naroda, ne gledajući tko iz sadašnjih prijepora može izaći kao ‘pobjednik’ ili ‘poraženi’, kako bi se snaga dobra usmjerila prema boljitku hrvatske domovine spominjući se nesebičnosti i žrtava podnesenih za slobodu i neovisnost.

Pouzdaajući se u Božju blizinu, zagovor Blažene Djevice Marije i svetoga Josipa, te pomoć svetih i blaženih, a naročito blaženoga Alojzija Stepinca, za sve molimo mir i blagoslov.”

PRIOPĆENJE KOMISIJE „IUSTITIA ET PAX“ HBK

Zagreb, 30. travnja 2018.

O arbitražnom sporu s Republikom Slovenijom i o održavanju usmene rasprave 2. svibnja 2018. o slovenskom zahtjevu za mišljenjem Europske komisije

Komisija „Iustitia et pax” Hrvatske biskupske konferencije objavila je izjavu o arbitražnom sporu s Republikom Slovenijom i o održavanju usmene rasprave 2. svibnja 2018. o slovenskom zahtjevu za mišljenjem Europske komisije. Izjavu, koju prenosimo u cijelosti, potpisao je mons. dr. sc. Đuro Hranić, nadbiskup đakovačko-osječki i predsjednik Komisije „Iustitia et Pax” HBK:

“Arbitražni spor oko određivanja granice već više godina opterećuje odnose između Republike Hrvatske i Republike Slovenije, a osobito u posljednje vrijeme nakon što je Republika Hrvatska napustila kompromitirani postupak arbitraže te jednostranog nastojanja da se provede odluka Arbitražnog suda. U tom duhu smatramo da će i najnoviji zahtjev Republike Slovenije da se Europska komisija izjasni o tome da li Hrvatska odbijanjem primjene arbitražne odluke krši europsko i međunarodno pravo te potom moguća tužba pred sudom Europske unije, ukoliko ne dođe do implementacije presude arbitražnog suda, samo produbiti ovaj spor i udaljiti nas od mogućeg dogovora.

Polazeći, naime, od kršćanskih načela pravde i mira želimo podsjetiti da granice ne smiju dijeliti ljude nego ih povezivati u duhu otvorenosti i njegovanja dobrosusjedskih odnosa. Stoga se nadamo da će Europska komisija prepoznati napore Vlade Republike Hrvatske za dobrosusjedskim rješenjem ovog pitanja te podržati prijedloge koji pridonose uspostavi dijaloga. Mišljenja smo da kažnjavanje ribara, a jednako tako i ucjenjivanjem sprječavati kandidaturu Republike Hrvatske za članstvo u Organizaciji za europsku gospodarsku suradnju i razvoj, ne pridonosi uspostavi istinskog dijaloga i rješavanju problema.

Vjerna svom poslanju, ova Komisija stoga poziva, vjernike i javnost, hrvatsku i slovensku, da učine sve da se izbjegnu incidenti te ne dođe do daljnjeg trvenja između Hrvatske i Slovenije, kojih nikad nije bilo u povijesti. Vjerujemo da je sadašnje stanje moguće prevladati dobrom voljom, razgovorima dviju vlada, obraćanjem kompetentnim međunarodnim sudskim institucijama, ali i susretima predstavnika naših mjesnih Crkava, osobito u cilju povratka na dobrosusjedске navade građana i mjesnih vlasti. Smatramo da Komisije „Iustitia et Pax” naših dviju biskupskih konferencija ne bi smjele svojim pojedinačnim izjavama i reakcijama na njih dodatno produbljavati napetosti, nego da su pozvane pridonositi njihovu smirivanju, jačanju klime mirnog dijaloga te postupnog rješavanja svih spornih pitanja. Stoga, umjesto izlaženja u javnost svojom novom izjavom o određivanju granice između naših država, predlažemo i pozivamo Komisiju „Iustitia et Pax” Slovenske biskupske konferencije da se mi članovi dviju Komisija uskoro susretnemo zajedno te da - u duhu istine – i sami pridonosimo miru i pravедnosti, a osobito povratku povjerenja i uspostavi dobrosusjedskih odnosa”.

PRIOPĆENJE S 56. ZASJEDANJA HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE

Zagreb, 10. – 12. travnja 2018.

Plenarno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije, 56. u nizu, održano je pod predsjedanjem predsjednika HBK zadarskog nadbiskupa mons. Želimira Puljića u Zagrebu od 10. do 12. travnja 2018. Na zasjedanju su uz članove HBK sudjelovali apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Giuseppe Pinto i izaslanici drugih biskupskih konferencija: vojni ordinarij i potpredsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine mons. Tomo Vukšić, predsjednik Slovenske biskupske konferencije ljubljanski nadbiskup mons. Stanislav Zore i uime Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda subotički biskup mons. Ivan Penzeš.

Pozdravljajući nazočne na početku zasjedanja nadbiskup Puljić čestitao je generalnom tajniku HBK mons. dr. Petru Paliću na imenovanju za novoga hvarskog biskupa te mu zaželio dobrodošlicu u zbor apostolskih nasljednika. Zahvalio je dosadašnjem hvarskom biskupu mons. Slobodanu Štambuku na njegovu doprinosu u djelovanju HBK, a posebice na njegovoj zauzetosti oko misijske aktivnosti. Predsjednik HBK podsjetio je na događaje od prošlog zasjedanja u listopadu 2017., te prikazao glavne teme zasjedanja. Ukratko se osvrnuvši na nekoliko dokumenata o kojima će se raspravljati na zasjedanju nadbiskup Puljić podsjetio je i na ovogodišnju korizmenu poruku pape Franje u kojoj je upozorio kako su vjernici često u „velikoj nevolji jer ih lažni proroci žele zavesti na krivi put”. U tom smislu nadbiskup je posebno istaknuo genderizam kao antropološko zastranjenje na koje su upozoravali sveti papa Ivan Pavao II. i Benedikt XVI. kao i papa Franjo, jer taj svjetonazor nameće novo tumačenje čovjeka koje nije spojivo ni s općeljudskim, a pogotovu ne s kršćanskim poimanjem čovjeka. Povezujući to s aktualnim prijeporima u Hrvatskoj oko tzv. Istanbulske konvencije, nadbiskup Puljić naglasio je kako zbog toga hrvatski biskupi, vjerni Učiteljstvu Crkve, ne mogu prihvatiti spomenutu konvenciju i njezinu interpretaciju.

U svom pozdravu apostolski nuncij mons. Giuseppe Pinto izvijestio je biskupe o predsinodalnom susretu mladih s Papom u Rimu, kao i o planiranom odlasku hrvatskih biskupa Ad limina kada će imati prigode susresti se s Papom i s odgovornima u uredima Svete Stolice. Gledom pak na aktualne prijepore oko ratifikacije Istanbulske konvencije poželio je „neka se o tomu vodi mirna i plodna diskusija”. A u „produbljenju same materije gledom na kulturu koju širi rodna teorija, koja nije sukladna kršćanskim vrednotama koje su ukorijenjene u povijesti hrvatskoga naroda”, nuncij je poželio neka se „konzultiraju katolički stručnjaci”, a vjernici neka budu „postojani u nauku apostolskom, u zajedništvu, lomljenju kruha i u molitvama” (Dj 2, 42). Svoje pozdrave uputio je i mons. Tomo Vukšić uime BK BiH, mons. Stanislav Zore, uime Slovenske BK, te mons. Ivan Penzeš uime Međunarodne konferencije sv. Ćirila i Metoda. U radnom dijelu biskupi su prihvatili konačni prijedlog dokumenta „Da vaša radost bude potpuna. Kateheza i rast u vjeri u današnjim okolnostima”. Toj odluci prethodile su različite faze rada koje su uključivale pisanje dokumenta, teološko stručnu i znanstvenu recenziju, savjetovanje crkvene javnosti o dokumentu kao i sustavno proučavanje biskupa u zadnje dvije godine. Osim što vrijednost dokumenta leži u činjenici da se prvi put u izradu dokumenta, uz stručna teološka i katehetska tijela, uključio i širi sloj naših vjernika, ali i čitavoga društva, on u sebi donosi temeljna polazišta za izgradnju novoga „lica župe”, odnosno konkretne crkvene zajednice. Dokument baštini pastoralnu i katehetsku tradiciju naše Crkve, osluškuje i tumači promjene u individualnom, ali i kulturalno-društvenom kontekstu te proučava i nudi evangelizacijske i katehetske smjernice za vrijeme u kojemu se nalazimo. Usmjeren je najprije na stvarateljski angažman vjernika laika i njihova doprinosa razvoju života župne zajednice, izvornoga mjesta svakog evangelizacijskog i katehetskog rada Crkve.

Na zasjedanju su biskupi upoznati i sa sadržajem dokumenta „Placuit Deo – Svidjelo se Bogu” o nekim aspektima kršćanskoga spasenja koji je Kongregacija za nauk vjere uputila biskupima Katoličke Crkve, a objavljen je početkom ove godine. U tom se dokumentu promišlja o zabludama s obzirom na spasenje koje svoje izvorište imaju u starodrevnim herezama gnosticizmu i pelagijanizmu. Na samom početku toga dokumenta ističe se kako mu je svrha na tragu tradicije i poglavito pozivajući se na papu Franju, naglasiti neke aspekte kršćanskoga spasenja koji danas mogu biti, zbog kulturnih promjena, teški za razumijevanje. Kongregacija upozorava kako su u naše vrijeme dva glavna krivovjerja neo-pelagijanizam i neo-gnosticizam. Prva zabluda podrazumijeva stav pojedinca da on sam sebe spašava, a druga se svodi na spasenje zatvoreno u subjektivizam i nijekanje tijela. Nasuprot tim zabludama dokument potvrđuje da se spasenje sastoji u sjedinjenju s Kristom koji je Spasitelj, a mjesto primanja spasenja je po Crkvi.

Biskupi su se prvog dana zasjedanja na osobit način osvrnuli na prijemore koje je u hrvatskoj javnosti izazvala inicijativa aktualnih vlasti da se u Hrvatskom saboru ratificira Konvencija Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Tim povodom su biskupi uputili zajedničku izjavu hrvatskoj javnosti u kojoj su ponavljajući već više puta istaknutu svoju predanost u zaštiti svih ljudi od nasilja, upozorili da Konvencija, osim onoga što se pozitivno ističe u njenom naslovu, svojim sadržajem otvara puno nedoumica i nejasnoća. Članovi HBK izrazili su svoje protivljenje ratifikaciji Konvencije smatrajući da Republika Hrvatska svojim zakonskim okvirom i provedbom može sama urediti pitanja suzbijanja nasilja nad ženama i nasilja u obitelji. Istaknuli su nadalje, da u Konvenciji postoje ideološki elementi sukladni 'rodnoj teoriji' odražavajući rodnu ideologiju na temelju koje se gradi takozvana 'gender kultura', strana kršćanskim i općeljudskim vrijednostima te protivna nauku Crkve. Dati svoj glas ZA ratifikaciju Konvencije značilo bi, istaknuli su biskupi u izjavi, otvoriti vrata nečemu što je u suprotnosti s ljudskom stvorenosti, s naravnim zakonom i s temeljnim vrijednostima kršćanske vjere i kulture. A to je pogubno kako za obitelj i narod, tako i za odgoj novih naraštaja. Stoga su pozvali narodne zastupnike u Hrvatskom saboru da se izjasne protiv ratifikacije Konvencije.

Suočeni s naznakama pritisaka na savjesti pojedinaca biskupi su pozvali na osiguravanje slobode savjesti, izricanja vlastitih uvjerenja i stavova, jer bi nijekanje slobode bilo pokazatelj skliznuća u totalitarni mentalitet. Upozorili su i da se kao vjernici trebamo čuvati svakoga pokušaja političke manipulacije Crkvom, ne odobravajući nikakvo očitovanje prijetnjama i uvredama usmjerenim prema onima koji zastupaju svoja stajališta. Na kraju izjave biskupi su pozvali na molitvu za dar snage, poniznosti i mudrosti koja osjeća i poštuje bilo naroda, ne gledajući tko iz sadašnjih prijepora može izaći kao 'pobjednik' ili 'poražen', kako bi se snaga dobra usmjerila prema boljitku hrvatske domovine, spominjući se nesebičnosti i žrtava podnesenih za slobodu i neovisnost.

Ove se godine održava Treći nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji u Splitu i Solinu, od 15. do 16. rujna. Biskupi su upoznati s dosadašnjim tijekom priprema kao i s bogatim programom samoga susreta.

Na zasjedanju su biskupi dogovorili i neke pojedinosti vezane za njihov pohod Ad limina apostolorum koji će se održati od 12. do 17. studenoga 2018. Prvoga dana pohoda, 12. studenoga, predviđen je susret sa Svetim Ocem, a potom će biskupi obići Kongregacije i Urede Svete Stolice.

Predsjednici pojedinih tijela, Komisija, Vijeća i Odbora HBK podnijeli su redovita godišnja izvješća.

Na zasjedanju su donesene i odluke o pojedinim mandatima u tijelima HBK. Gospićko-senjski biskup Zdenko Križić izabran je za predsjednika Biskupske komisije HBK za liturgiju, a krčki biskup Ivica Petanjak za predsjednika Odbora HBK za pastoral djelatnika u zdravstvu. Predsjedniku Vijeća HBK za laike riječkom nadbiskupu Ivanu Devčiću produžen je mandat na novih pet godina kao i predsjedniku Vijeća HBK za sjemeništa i duhovna zvanja splitsko-makarskom nadbiskupu Marinu Barišiću. Svećenik Zadarske nadbiskupije don Šimun Šindija izabran je za ekonomu HBK.

Susret članova Stalnoga vijeća HBK s provincijalkama u RH planiran je 3. svibnja 2018., a susret biskupa s redovničkim provincijalima bit će upriličen 18. lipnja 2018. Jesensko, 57. zasjedanje Sabora HBK, održat će se od 9. do 11. listopada 2018. u Zagrebu.

Tajništvo HBK

PORUKA ZA NEDJELJU TURIZMA

6. svibnja 2018.

Nova turistička sezona u cijeloj našoj domovini, a posebno za sve one koji uz jadransku obalu i otoke prvenstveno žive od turizma, počinje s našim najvećim blagdanom Uskrsom. Već prije Velikog tjedna ugostitelji i njihovi djelatnici počinju s posljednjim pripremama i uređivanjem svojih objekata kako bi za sam Uskrs dočekali i ugostili prve posjetitelje i turiste. Svjesni smo da o dobroj turističkoj sezoni najvećim dijelom ovisi materijalno stanje i napredak cijelog našeg društva i države. Zato se radujemo dolasku svakoga gosta. No, nikad ne smijemo izgubiti iz vida da je svaki gost prije svega osoba, stvorena na sliku i priliku Božju, te kao takav zavrđuje naše poštovanje i ljubav. Iz te perspektive nameće se potreba da se s jednakom ljubaznošću pristupa imućnijim kao i onim gostima koji su skromnijeg imovinskog stanja. Svaki susret može biti obostrano obogaćenje, ako se događa u dobronamjernosti i otvorenosti, te i rad s turistima može doprinijeti našoj osobnoj izgradnji.

Naši gosti žele pronaći mir i okrijepu za tijelo, ali i za duh. Sigurno ste već doživjeli kako pojedini turisti i tijekom godišnjeg odmora zauzeto žive svoj kršćanski poziv te ga javno očituju stilom odijevanja, načinom prehrane te molitvom u određenim dijelovima dana kao i u raznim drugim prigodama. Neka nam u tome budu poticaj i nadahnuće da se i mi nikad ne sramimo svoje vjere nego da uvijek budemo spremni javno i odvažno posvjedočiti svoju pripadnost Kristu i Njegovoj Crkvi.

U tome smislu zašto u našim kućama i apartmanima turisti ne bi pronašli križ kao kršćansko obilježje i kao znak da znaju kamo su došli. Taj znak i nama samima treba biti podsjetnik tko smo i kako se kao vjernici Krista rassetoga i uskrsnulooga trebamo ponašati. Znak križa može biti snažno sredstvo navješćaja Kristova evanđelja, a naš način života i uslužnost potvrda naše vjere.

Kao dobri domaćini, razveselite svoje goste i poslužite svoje turiste, ali u svemu svojem zalaganju nađite vremena i za sebe, za susret s Isusom u molitvi kako biste bogate duše i otvorena srca mogli svojom dobrotom i velikodušnošću oplemeniti goste koji su vam poslani da neko vrijeme budu vaši ukućani.

Neka vas i sve vaše goste, u životu i radu, na odmoru i na putu, prati Božji blagoslov.

† Ivica Petanjak
krčki biskup
predsjednik Odbora HBK za pastoral
turista

PRIOPĆENJE STALNOG VIJEĆA HBK

Stalno vijeće Hrvatske biskupske konferencije na svojoj sjednici u Zagrebu, 3. svibnja 2018. godine, obaviješteno je da su župni uredi naših nad/biskupija minulih dana primali dopise od građanskih inicijativa: *Istina o Istanbulskoj* i *Narod odlučuje* glede prikupljanja potpisa za referendum sa zamolbom da o njima izvijeste vjernike u crkvama i omogućće prikupljanje potpisa u crkvenim prostorima. Autori navedenih dopisa ističu da su o tome obavijestili hrvatske biskupe, što može stvoriti određene nejasnoće. Stalno vijeće Hrvatske biskupske konferencije smatra da takve aktivnosti nisu primjerene sakralnom prostoru, te da se o njima u crkvi ne daju obavijesti kako se ne bi opterećivalo nedjeljno bogoslužje.

Valja trajno imati pred očima ono što naglašava Drugi vatikanski sabor: „Politička zajednica i Crkva, svaka na svome osebujnom području, jedna o drugoj neovisne su i autonomne. Obje su, iako s različitog naslova, u službi osobnog i društvenog poziva istih ljudi“ (GS 76). Budući da svoje poslanje Crkva ostvaruje

u demokratskom društvu, ona potiče svoje vjernike da pridonose humanijoj izgradnji društva, posebno kad je u pitanju promicanje čovjeka i dostojanstvo braka i obitelji (*usp. GS 47-48*).

Crkvi je, naime, stalo da se promiče i poboljšava proces političkoga odlučivanja tako da se, s jedne strane, omogućuje sloboda izjašnjavanja, i to što neposrednija, pravednija i odgovorna zastupljenost svih hrvatskih državljana u političkome životu, te da se, s druge strane, onemogućuje izigravanje i odstupanje od stavova i vrjednosta za koje su zastupnici dobili povjerenje svojih birača.

U tom vidu očekuje se da Kristovi vjernici laici zastupaju i promiču kršćanske vrjednosta u pluralističkom društvu, kao i sve ono što služi većem razvoju demokracije i općem dobru društva. Ističemo kako je svaki vjernik slobodan poduprijeti nastojanje da se izravnim sudjelovanjem građana unaprjeđuju vrijednosti koje u sebi sadrži demokratski sustav i što jasnije čuje glas naroda, dakako uz poštivanje zakonskih okvira i pravnog poretka Republike Hrvatske.

O 120. obljetnici rođenja blaženoga Alojzija Stepinca, koji je trajno vidljivi kompas na putu istine, slobode i ljubavi zazivamo njegov zagovor uz pozdrav i blagoslov u Gospodinu.

Stalno vijeće HBK

Zagreb, 8. svibnja 2018.

IZJAVA KOMISIJE „IUSTITIA ET PAX” HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE

SAVJEST – ČUVAR ČOVJEKOVA DOSTOJANSTVA I SLOBODE

Čovjek po svojoj naravi teži uspostavi društva u kojem će živjeti slobodno, u skladu sa svojim vjerskim i svjetonazorskim uvjerenjem i vrijednostima, odnosno u skladu sa svojom savjesti. Stoga zabrinjava činjenica da se u posljednje vrijeme sve češće osporava pravo građanima da se slobodno izjasne o nekim društveno-političkim i svjetonazorskim pitanjima. Uočava se i određena isključivost od strane pojedinaca ili pojedinih interesnih skupina koji se ne ustručavaju i javno obezvjeđivati uvjerenja i stavove koji su suprotni njihovim svjetonazorskim i ideološkim uvjerenjima. U takvom ozračju svjedoci smo sve učestalijega prizivanja pojma “savjest” kada se radi o nekim ključnim pitanjima koja se odnose na opće dobro u Hrvatskoj, prvenstveno kada su posrijedi vrijednosna i svjetonazorska pitanja ili opredjeljenja. Stoga Komisija Hrvatske biskupske konferencije “Iustitia et pax” smatra potrebnim izreći svoj stav o poimanju onoga što savjest jest, ali i o pravu na priziv savjesti. To čini zbog toga što smatra da je nepoštovanje osobne savjesti i njezina uvjerenja nedopustivi pokušaj ugrožavanja ljudske slobode, a time neposredno i ljudskoga dostojanstva. Istodobno u tome prepoznaje duboke korijene mnogih problema s kojima se suočava hrvatsko društvo.

1. Moralni vid. Svaki čovjek posjeduje savjest kao zadnje subjektivno mjerilo svojega konkretnoga moralnoga djelovanja. Savjest nije autonomna instancija, nego se tijekom života oblikuje prema normama objektivnoga moralnoga reda, do kojih ljudi različitih kultura dolaze na različite načine. Kršćani oblikuju svoju savjest i na temelju Svetoga pisma te učenja crkvenoga Učiteljstva, koje tumači objektivni moralni red. Crkva stoga uči da je savjest “najsakrovanija jezgra i svetište čovjeka, gdje je on sam sa svojim Bogom, čiji glas odzvanja u njegovoj nutrini” (*Gaudium et spes*, br. 16). U tom smislu, savjest je izričaj dostojanstva

svakoga čovjeka, a u kršćanskom smislu ona je bitna dimenzija čovjekove “sličnosti s Bogom”. Djelovanje po savjesti stoga je obveza svakoga čovjeka, jer zahtijeva od ljudskoga bića da djeluje kao homo moralis. Činiti nešto protiv uvjerenja vlastite savjesti, osobito ako osjećamo da je to zlo, istinski je grijeh. Dakle, ne postoji nikakav forum, institucija ili politička stranka koja čovjeku smije naložiti da čini nešto što on po savjesti smatra nedopuštenim ili štetnim. Takav bi pokušaj bio teško narušavanje čovjekova dostojanstva, čime širom otvaramo vrata totalnom relativizmu, a u konačnici i jednoulju.

Savjest i sloboda idu zajedno, odnosno čovjekova sloboda temelji se na savjesti koju je potrebno trajno oblikovati u istini. To je potrebno zbog toga da bi se izbjegla pogriješna poimanja i primjena pojma savjesti u konkretnom životu. Prema tome, savjest se ne može poistovjetiti s osobnim poimanjem onoga što je dobro i zlo, s konkretnom individualnom prosudbom u pogledu svega, pa tako i vrjednota. Tako nije moguće da netko smatra kako mu je, snagom odluke vlastite savjesti, dopušteno ubiti nevino ljudsko biće, krasti, lagati i sl. To vrijedi za svakoga čovjeka, pogotovo kršćanina, a osobito vrijedi za izabrane predstavnike naroda koji su preuzeli odgovornost skrbiti za opće dobro, bez obzira na to kojoj političkoj stranci pripadali. Jer i onaj koji nije vjernik obvezatan je savjest oblikovati sukladno određenim objektivnim kriterijima moralnosti. Među te objektivne kriterije svakako se ubraja i ono što sačinjava opće dobro zajednice.

2. Pravni vid. Sloboda mišljenja i izražavanje misli te sloboda savjesti i vjeroispovijesti temeljna su ljudska prava. U tom smislu i pravo na priziv savjesti zajamčeno je Ustavom Republike Hrvatske i međunarodnim pravom, a potvrđeno je, u više navrata, i u praksi Europskoga suda za ljudska prava. Države imaju obvezu poštovati pravo na priziv savjesti svakoga pojedinca, kako kroz odgovarajuće zakonodavstvo tako i kroz oblikovanje politika koje moraju poticati slobodu očitovanja savjesti. To se posebno odnosi na situacije u kojim donošenje odluke na temelju savjesti dolazi u sukob sa zahtjevima nadređenih te stvarne ili pretpostavljene većine koja odlučuje o pitanjima od javnoga interesa, odnosno općega dobra.

Potrebno je stoga razlikovati pravo priziva na savjest pojedinca od poštovanja odluka određene političke stranke ili od očekivanja nadređenih. Stranački politički život u demokraciji pretpostavlja djelovanje pojedinaca po pravilima stranke, dok se ona u demokratskoj proceduri ne promijeni. Bez tog pravila ne bi mogla funkcionirati demokracija. Međutim, kada je riječ o pitanjima vrijednosne orijentacije, tada sloboda savjesti pojedinca ima apsolutnu prednost pred tzv. “stranačkom stegom”. Uspoređivanje “stranačke stege” i prava na priziv savjesti ne samo da je nedopustivo, nego je i veoma opasno za budućnost demokracije u Hrvatskoj. Pozivamo stoga političke čimbenike u Hrvatskoj da trenutačne političke ili neke druge interese ne povezuju s pravom priziva na savjest.

Povijest poznaje izvrsne svjedoke savjesti, od ranokršćanskih mučenika do Thomasa Morea (1477. - 1535.), kojega je sv. Ivan Pavao II. u Velikom Jubileju (2000.) proglasio zaštitnikom političara i svih koji obnašaju službu svjetovne vlasti. On je, naime, kao i ranokršćanski mučenici, bio spreman u ime vlastite savjesti i zbog promicanja istine podnijeti trpljenje, poniženje i vlastitu smrt. Njih se stoljećima časti i poštuje kao svijetle primjere moralne neporočnosti. U Hrvatskoj je očito savjest podcijenjena i u društvenom i političkom životu postaje puka formalnost. Još uvijek zarobljeni određenim ideologijama, prioritetom postavljamo stranačku stegu i uskogrudne društveno-političke interese te se tako u jednom demokratskom društvu žrtvuje ono što je vrhunski cilj svake demokracije, a to je sloboda čovjeka. Ta činjenica mora zabrinjavati svakoga komu je stalo do toga da se hrvatsko društvo demokratski razvija i oslobađa jednouljnih robovanja.

Izražavajući zabrinutost zbog takvoga stanja, Komisija poziva i potiče sve odgovorne osobe i institucije u hrvatskom društvu na bezuvjetno poštovanje prava na slobodu savjesti kao pretpostavke istinske slobode čovjeka u demokratskom društvu.

U Zagrebu 18. lipnja 2018.

+Đuro Hranić,
nadbiskup đakovačko-osječki,
predsjednik Komisije HBK-a
„Iustitia et pax”

IZJAVA KOMISIJE „IUSTITIA ET PAX“ HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE

Izazovi migrantske krize u europskom prostoru

Komisija Hrvatske biskupske konferencije „Iustitia et pax“ do sada je već nekoliko puta progovorila o migrantskoj krizi i posljedicama koje ona izaziva, ne samo u našoj domovini i širem okruženju, nego i u cijeloj Europskoj uniji. Na osobit način to smo učinili u rujnu 2015. godine, kada smo naglasili da su uglavnom izostala strateška promišljanja o stvarnim uzrocima i načinima rješavanja ove krize, kako na državnoj tako i na europskoj i međunarodnoj razini, premda je prihvat i briga za izbjeglice u prvom redu odgovornost država i vlada, odnosno mjerodavnih državnih tijela. Premda se od tada do danas pomalo smiruje ratna situacija u Siriji, kao i na cijelom području Bliskoga istoka, nastavlja se, iako u manjem broju, dolazak migranata na naše granice. Komisija stoga želi još jedanput svojim promišljanjima pridonijeti senzibiliziranju javnosti za ovaj problem te u duhu evanđelja, koje promiče pravdu i mir, uputiti na neka moguća rješenja kako bi se, prije svega, pomoglo ljudima u potrebi, a istodobno očuvala nacionalna sigurnost te izbjegli mogući incidenti na našim granicama.

1. Migracije i seobe. Ove godine navršilo se pet godina otkako je Republika Hrvatska pristupila Europskoj uniji – toj u povijesti jedinstvenoj udruzi država, naroda i građana, zajednici mira i solidarnosti. Kao punopravna članica te međunarodne zajednice pozvana je dijeliti sve ono dobro, ali i poteškoće koje opterećuju tu zajednicu država. Naime, unatoč svim nastojanjima odgovornih, Europska unija još uvijek nije pronašla pravi odgovor na dolazak migranata koji bježe pred ratnim strahotama i progonstvima, ali i siromaštvom i bijedom u pojedinim azijskim i afričkim državama. Možemo stoga govoriti i o svojevrsnoj seobi naroda jer sadašnji val migracija, ponajviše izbjeglica s Bliskoga i Srednjega istoka, ali i progonjenih kršćana iz naftom bogatih područja supsaharskih afričkih zemalja te ekonomskih migranata iz raznih dijelova svijeta, zapljusnuo je Europu.

Taj priljev ljudi različitih nacionalnosti i svjetonazora donio je sa sobom i određene kulturološke izazove. U tom smislu zaokupljeni, prije svega, zaštitom vlastite sigurnosti ili traženjem ekonomskih interesa, često ne vidimo u tim nesretnicima ljudska bića poput nas, nego tek strance druge vjere i kulture. Zaboravljamo, međutim, da među njima ima i mnoštvo bliskoistočnih i drugih kršćana, danas najprogonjenijih vjerskih zajednica u svijetu, od kojih neki još uvijek govore jezikom kojim je zborio i naš Gospodin, Isus Krist. Zaboravljamo isto tako da je danas u svijetu, po procjenama UN-a, 68,5 milijuna ljudi otjeranih sa svojih ognjišta i iz domova. Od toga je broja 40 milijuna još unutar svojih država, u izbjeglištvu ih je već 25,4 milijuna, a 3,1 milijun drugih prognanika traži utočište i azil u slobodnim zemljama svijeta.

2. Četiri slobode EU-a i “zatvorenost životu”. Građani Republike Hrvatske i Europske unije znaju da se Unija diči “slobodom kretanja” kapitala, robe, usluga i ljudi, ali i to da se te slobode odnose samo na Uniju kao cjelinu, a useljenička politika ne spada u vlastite ovlasti Unije. Osim toga, valja ovdje podsjetiti da su od tih četiriju sloboda samo dvije potpune – sloboda kretanja kapitala i robe, a dvije potonje još uvijek kaskaju na pojedinim područjima. Međutim, zbog podjele ovlasti u Europskoj uniji, koja je još uvijek pretežito ekonomska integracija, moglo se dogoditi i zbililo se da su zemlje poput Njemačke smjele samostalno, prije tri godine, pozivati potencijalne useljenike bez ikakva ograničenja i tako stvoriti kaos na “tranzitnom” europskom jugoistoku.

To se dogodilo jer su Europljani općenito, a mi Hrvati osobito, sve manje “otvoreni životu” te se polako, volens-nolens, odriču vlastite budućnosti. Europa sve brže stari pa demografske procjene predviđaju da će joj uskoro nedostajati ljudi da osiguraju gospodarski rast i posebice održivost zdravstvenoga i mirovinskoga sustava. To nije samo njemački problem, nego i hrvatski, a i baltički i talijanski i španjolski... i pred tim

teškoćama Europska unija danas traži način da utvrdi zajedničke kriterije useljeničke politike, ali i zaštite svojih vanjskih granica. Pred tim potrebama Unija je danas duboko podijeljena. S jedne strane čuju se glasovi ljudske i kršćanske brige i poziva na ljudska prava, s druge oni nacionalnih potreba i interesa, pa i egoizama, a s treće strahova od ugrožavanja identiteta i vrijednosti ljudi i prostora, pa sve do “najezde terorista”. Sred sadašnje medijske buke, populističke uzbune i političke demagogije, ova izjava teži tek kršćanskomu i građanskomu bistranju pojmova o pravu i interesima, kao i o identitetu i europskim vrijednostima.

3. Integracija ili asimilacija? Političari su nas navikli da na sve teškoće gledamo kroz “nacionalne interese”, a ne kroz kriterije prava i pravičnosti. Ljudska su prava međutim etički i civilizacijski doseg kojemu su kršćanstvo i prosvjetiteljstvo udarili temelje, a naše su crkve od davnih vremena bile skloništa progonjenih i obespravljenih. Bila su “potrebna” dva velika svjetska rata i njihove strahote da kršćani, zajedno s drugim borcima protiv triju totalitarizama dvadesetoga stoljeća, budu među začinjavcima prava na azil i dužnosti zaštite prognanika, najprije načelno, kroz Univerzalnu deklaraciju o pravima čovjeka UN-a (1948.), a zatim konkretno kroz “ženevsku” Međunarodnu konvenciju o statusu izbjeglica (1951.) i zatim “Dublinsku uredbu” Europske unije (2013.), kao i pojedine smjernice EU-a. Međunarodna konvencija, koju je ratificirala i Republika Hrvatska, pruža stoga zaštitu osobama progonjenima zbog rasne, vjerske, nacionalne i socijalne pripadnosti, kao i političkoga mišljenja.

Što se pak tiče onih koje su ratovi otjerali s njihovih ognjišta, međunarodna zajednica mora poraditi na tome da im se omogući povratak. Ostaje ipak otvoreno pitanje kako tretirati one ljude kojima su prirodne kataklizme, a sutra će to biti i nepovratne klimatske promjene, onemogućile život na njihovoj djedovini? Drugim riječima, kad se radi o izbjeglicama od rata i prirodnih nepogoda, osobito onih koji traže rada i kruha, ili boljega života izvan svoje domovine zbog siromaštva i bijede, o njima bi se Europljani trebali dogovarati i primati ih u skladu s mogućnostima i potrebama pojedinih država članica. Ali i tu treba poštivati neka civilizacijska i etička načela, kao npr. nerazdvajanje obitelji, nediskriminaciju na građanskom planu te poticanje duha altruizma i solidarnosti.

S druge strane, međutim, od svih navedenih triju kategorija valja zahtijevati i očekivati poštivanje običaja i vrijednosti zemalja domaćina, a u isti mah olakšati i njihovo integriranje u društvo organiziranjem tečajeva učenja jezika te upoznavanje s vršenjem građanskih dužnosti. Drugim riječima, nije ni dobro, a ni pravedno zahtijevati njihovu “asimilaciju”, tj. napuštanje, u privatnoj sferi, običaja, vjere, jezika... ali jest opravdano očekivati i dobiti od njih poštivanje zakona i građanskoga reda u javnoj sferi. U tom smislu, nisu prihvatljivi ilegalni prijelazi granica, osobito bez ikakvih dokumenata, jer ugrožavaju nacionalni suverenitet, javni poredak i mir te sigurnost građana, ali ni rješenje koje bi vodilo stvaranju “rezervata” i getoizaciji migranata na rubovima (vanjskim ili unutarnjim) Europske unije.

4. “Stranac bijah i /ne/primiste me” (Mt 25, 34-43). Pred ovaj nas izbor u posljednje vrijeme sve češće stavlja papa Franjo ističući taj kristovski imperativ u ova nemirna i tjeskobna vremena. Na osobit način papa Franjo nas upozorava da ne smijemo ostati ravnodušni pred bijedom i nesrećom osoba u potrebi. Što nam je dakle činiti – kao ljudi, kršćani i građani – i što je od svih alternativa stvarno izvedivo? O tome, u jedinstvenom prostoru Europske unije i podijeljenom svijetu, moramo razgovarati, i to što hitnije, jer od sadašnje migrantske krize do mogućih seoba naroda zbog klimatskih promjena ne će proći ni tek jedan naraštaj. Jesmo li svjesni da će bez naše djelatne pomoći i zauzimanja ostati samo dva tragična “rješenja” za ova mutna obzorja: ratovi i/ili pandemije?

Zato nam valja već sad poći korak dalje od navedenoga, jednostavnoga razlikovanja prognanika od izbjeglica te ekonomskih migranata, pa kao ljudi i kršćani, kao hrvatski i europski građani, raspravljati i predlagati u okviru Europske unije kako pomoći da drugi ljudi u svijetu mogu ostati ili se vratiti u svoje domovine. Uz gospodarski, potrebno je u svijetu raditi na integralnom, cjelovitom razvoju kako bi se spriječili uzroci nasilnih migracija. Upravo na takav cjeloviti razvoj poziva papa Franjo koji je u tom smislu osnovao “Dikasterij za promicanje cjelovitoga ljudskoga razvoja” (17. 8. 2016.) unutar kojega djeluje i vatikanska “Iustitia et pax”. U tom je kontekstu velika uloga Europske unije koja se ne smije zaustaviti na isključivom

povremenom darivanju zemalja u razvoju, nego stvarnoj gospodarskoj pomoći koja će uključivati cjelovit razvoj pojedinih naroda, a sve to može biti samo na obostranu korist.

U ovom našem razmišljanju i izjavi ograničili smo se na europsku dimenziju ovog problema jer vidimo da nas on dijeli, budući da s jedne strane prijeti miru i suživotu u useljeničkim zemljama, a s druge rađa sukobe i trvenja između europskih država članica. Suzdržali smo se od govora o hrvatskom iskustvu progonstava i izbjeglištva, migracija i neuspjelih povrataka, jer se o toj temi kanimo susresti i oglasiti zajedno sa sestrinskom Komisijom “Iustitia et pax” Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

U Zagrebu, 17. srpnja 2018.

+ Đuro Hranić
nadbiskup đakovačko-osječki
predsjednik Komisije HBK-a
“Iustitia et pax”

GDJE JE BOG VELIK, VELIK JE I ČOVJEK

Poruka predsjednika Vijeća HBK za katehizaciju i novu evangelizaciju Nadbiskupa Đure Hranića na početku školske i katehetske godine 2018./2019.

Draga braćo svećenici, redovnici i redovnice, katehete i vjeroučitelji, draga djeco i mladi, dragi roditelji!

Dva puta Crkve do čovjeka. Početak pastoralno-katehetske i školske godine koja je pred nama obilježiti će na poseban način dva događaja: jedan je objavljivanje dokumenta Hrvatske biskupske konferencije pod naslovom Da vaša radost bude potpuna (Iv 15,11). Kateheza i rast u vjeri u današnjim okolnostima, dok je drugi vezan uz eksperimentalnu provedbu tzv. kurikularne reforme u nekim našim osnovnim i srednjim školama. Kako jednom, tako i drugom događaju prethodile su mnoge rasprave i savjetovanja, analiza prethodne katehetske i obrazovne stvarnosti te dugotrajan rad. I za našu je Crkvu kurikularna reforma od posebnoga značenja, jer je ona po vjeronauku u školi također postala sudionicom promjena. Istodobno je, tražeći nove putove naviještanja Božje riječi, što je njezina sveta obveza, između korica novoga dokumenta ispisala smjernice svoga daljnjega pastoralnog i katehetskog rada.

Mogu li čovjek i Bog danas zajedno? Suvremene tendencije obrazovne strategije u Republici Hrvatskoj u središte svoga poslanja stavljaju najprije učenika. I dobro je da je tako. Predmeti unutar školskoga sustava, kao isječci stvarnosti u kojoj učenik živi, nastoje učenika osposobiti (učiniti kompetentnim) za rješavanje različitih problema, kako bi u životu postao uspješnim. Tomu će, smatra se, najprije pridonijeti primijenjeno i uporabljivo znanje, koje će, uz digitalnu opismenjenost učenika, biti temeljem životnoga uspjeha. Naravno, funkcionalni pristup obrazovanju i vjera u mjerljivost takva obrazovnog procesa božanstvo je neoliberalnoga mita, koji, premda stavlja učenika u središte procesa, ne postavlja pitanje o cilju i smislu njegovoga života, o tome komu on pripada te o svrsi njegovih nastojanja i rada. Stoga će papa Franjo s pravom upozoriti da onda kad nedostaje temeljna odrednica života, čovjekova narav teži stvaranju boga prema vlastitoj mjeri, a božanstvo postaje samo izlika kako bi čovjek samoga sebe „postavio u središte stvarnosti” (usp. Lumen fidei, br. 13.). Svijet postaje „supermarket božanstava” (usp. Kateheza pape Franje na općoj audijenciji, 1. kolovoza 2018.), a čovjek stvaratelj selfmade–religion (samostvorene) religije. Tako, dok suvremena škola želi stvoriti „kompetentnoga” učenika, on zapravo kao da postaje nesposobnim „sve svoje povjerenje staviti u Boga” (usp. Kateheza pape Franje na općoj audijenciji, 8. kolovoza 2018.) te se svojim stvaralaštvom potvrđivati kao biće odnosa. U takvu okruženju vjeronauk u školi, koji nije i ne može biti ‘produžena ruka’ župne kateheze, čak često ni mjesto primarnoga duhovnog i vjerskog iskustva, nego tek mjesto življene prve, ‘pionirske teologije’, postaje jedinom oazom mogućega susreta učenika sa svetim, odnosno s Bogom.

Gdje je Bog velik, velik je i čovjek. U dugoj povijesti čovječanstva uvijek je bilo onih koji su sebe stavljali u središte predstavljajući se kao božanstva svoga vremena. „Iako čovjek, a ne Bog, ti srce svoje izjednači s Božjim” (Ez 28,2). I današnji se čovjek često ponaša na način da o Bogu razmišlja kao o nekom tko ga otuđuje od njegova vlastita života i svijeta te sputava njegovo samoostvarenje i slobodu. Božju opomenu i prijetnju: „Čovjek si, a ne bog” (Ez 28,9), naša Crkva putem vjeronaučnih sadržaja i poruke najnovijega katehetskog dokumenta predstavlja kao riječ prekrasnoga Božjega dara čovjeku: „Što je čovjek da ga se spominješ, sin čovječji te ga pohadaš?” (Ps 8,5-6). Vjeronauk u školi, zajedno sa župnom katehezom, želi govoriti o ljepoti čovjeka i njegova dostojanstva, „malo manjeg od anđela” (Ps 8,6). Crkva želi da učenici i vjernici zavole ono što jesu. Želja nam je da svatko od nas upre svoj pogled i srce u Onoga koji nam daje istinu, koji nam dopušta da kao ljudi intenzivno živimo, koji nam ne brani biti velikima. Jer gdje je Bog velik i čovjek smije biti velik. To je moguće „jer mu se pruža ona vjera u Boga Isusa Krista koja nudi mogućnost izbavljenja iz njegove nedostatnosti” (Da vaša radost bude potpuna, br. 74.)

Vjera je duša života. Naša Crkva, svjesna učestaloga loma između života i vjere, pasivno i nerijetko privatno življenih vjerskih nadahnuća, kao i sve većeg odmaka od obiteljskoga odgoja u vjeri, upućuje svima vama, dragi svećenici i dragi vjernici, vama draga djeca, mladi i roditelji, poziv na ponovno otkrivanje istinskoga puta do Boga, do Boga Isusa Krista, na novo i živo otkrivanje poruke evanđelja. Susret s njom, osobni susret s Kristom, obnavlja nas, snaži naše odnose, pomaže nam da iz dana u dan živimo Kristovu logiku ljubavi, koja nas vodi u solidarnost i bratsko zajedništvo. Vjera ima moć preobražavati i mijenjati našu životnu stvarnost, darovati nam ‘puninu života’. Crkva može puno toga učiniti vjeronaukom u školi, ali ne može sve. Kršćanstvo nije samo „nešto jači humanizam (...) te skladnije življenje u različitosti” (Da vaša radost bude potpuna, br. 22.), što se u školi često ističe kao njegova temeljna zadaća. Kršćanstvo je izbor, odluka, opredijeljenost. Ono je život! Upravo je zbog svega toga potrebno i nadalje aktivno oslušivati promjene unutar odgojno-obrazovnog sustava u Republici Hrvatskoj. Istodobno nam je potrebna i otvorenost promjenama koje donosi dokument te se ne umara ponavljati: „Ovime se proslavlja Otac moj da donosite mnogo roda i da budete moji učenici. To sam vam govorio da moja radost bude u vama i da vaša radost bude potpuna” (Da vaša radost bude potpuna, br. 100.).

Truditi se oko vjeronauka – zajedno izgrađivati Crkvu. Crkva je svjesna da u ovom trenutku škola ne nudi i ne daje cjeloviti odgovor na pitanje tko je zapravo učenik, a time ni odgovor na pitanje tko je doista čovjek. Polazeći od temeljnih naglasaka suvremenoga obrazovanja, naslućuju se doduše djelomične definicije, ali ne i njihova tumačenja. Tako je učenik subjekt obrazovnog procesa, o čijem se znanju i vještinama vodi računa, ali ne i o njegovim vrijednostima. Njegove će vještine biti ovisne i o njegovim mogućnostima, pri čemu mnogi od učenika neće, nažalost, moći ‘držati korak’ s potrebama društva i svijeta za čije se „ovladavanje” pripremaju. Nadalje, procesi individualizacije i globalizacije ne dopuštaju zadirati u vrijednosni sustav učenika, u njegovo tumačenje ili, pak, u njegovu preobrazbu. Bio bi to napad na vlastitosti pojedinca. Na taj se način mladoga čovjeka čak iskorjenjuje iz ‘zemlje’ iz koje je izrastao. Taj prikriveni himan individualnosti, koji pojedinca stavlja na pijedestal svih normi, istodobno će, po potrebi, biti protivnikom pojedinca ukoliko se on ne uspije sam održati na životu. Od čovjeka koji je sam sebi postao središtem ostat će krhotine neostvarene budućnosti.

Crkva, međutim, želi izgraditi kuću ‘na stijeni’ (usp. Mt 7,24). Dokument Hrvatske biskupske konferencije je poput temelja te kuće, u kojoj mjesto mogu naći svi koji vjeruju u Boga ili ga traže. Ne samo djeca i mladi, nego i svi vjernici, zajedno sa svima koji su odgovorni u pastoralu i katehezi. Svi mi pripadamo jednoj Crkvi i ne postoji cjeloviti identitet bez naše pripadnosti Božjem narodu (Pismo pape Franje narodu Božjem, 20. 8. 2018.). Pripadnost je drugo ime za ‘logiku ljubavi’ na koju nas Krist poziva. Graditi kuću na čvrstoj stijeni, nije poziv koji nam bilo tko upućuje, već poziv Isusa Krista. Slušati njegove riječi, znači graditi život na njemu kao kamenu zaglavnom (usp. Mt 21,42). Čovjek tada raste u vjeri, život zadobiva u punini i njegova radost biva potpunom.

Draga djeca i mladosti, dragi roditelji, vjeroučitelji i braćo svećenici, evangelizacija kao zadaća Crkve najcjelovitija je promocija ljudske osobe. Prihvatite poziv Crkve te se iznova, i u pastoralno-katehetskoj godini koju započinjemo, otvorite bogatstvu evanđeoske poruke, koja jedina može ispuniti naš život. Zajedno sa svima nama ne zaboravite da nitko nije oslobođen od Kristova naloga: „Idite po svem svijetu, propovijedajte evanđelje svemu stvorenju” (Mk 16,15). Đakovo, 22. kolovoza 2018.

Duro Hranić, predsjednik Vijeća HBK
za katehizaciju i novu evangelizaciju

PRIOPĆENJE S 57. ZASJEDANJA HRVATSKE BISKUPSKE KONFERENCIJE

Zagreb, 9. – 11. listopada 2018.

Plenarno zasjedanje Hrvatske biskupske konferencije, 57. u nizu, održano je pod predsjedanjem predsjednika HBK zadarskog nadbiskupa mons. Želimira Puljića u Zagrebu od 9. do 11. listopada 2018.

Na zasjedanju su uz članove HBK sudjelovali apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj nadbiskup Giuseppe Pinto i izaslanici drugih biskupskih konferencija: vojni ordinarij i podpredsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine mons. Tomo Vukšić i u ime Međunarodne biskupske konferencije sv. Ćirila i Metoda subotički biskup mons. Ivan Penzeš.

Pozdravljajući nazočne na početku zasjedanja nadbiskup Puljić podsjetio je na događaje od prošlog zasjedanja u travnju 2018., te prikazao glavne teme zasjedanja. Spominjući se dvadesete obljetnice beatifikacije kardinala Alojzija Stepinca zazvao je njegov zagovor i zagovor svetog Ivana Pavla II., koji ga je proglasio blaženim u Mariji Bistrici 3. listopada 1998., da svojim zagovorom i blagoslovom prate sve stanovnike Lijepe Naše kako bi se u njoj ostvarivalo duhovno i materijalno blagostanje u prijateljstvu, bratstvu i ljubavi. Podsjetio je i na skorašnje proglašenje svetim blaženoga pape Pavla VI. kojega je papa Franjo nazvao velikim, hrabrim i neumornim apostolom. Od tema sa zasjedanja izdvojio je planiranje susreta tijekom skorašnjeg pohoda „Ad limina“ te izvješća o dva velika obiteljska susreta, svjetskog u Dublinu i nacionalnog u Solinu.

U radnom dijelu zasjedanja biskupi su definirali pojedinosti svojega pohoda „Ad limina“ koji će se dogoditi od 12. do 17. studenoga. Predviđeno je da se biskupi tijekom prvoga dana pohoda susretnu s papom Franjom. Potom će pohoditi pojedine Kongregacije, Vijeća i Urede Svete Stolice kao i rimske bazilike te Papinski hrvatski zavod sv. Jeronima gdje će slaviti euharistijska slavlja.

Biskupi su upoznati s pojedinostima pripreme i proslave Trećeg nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji koji je 15. i 16. rujna održan u Splitu i Solinu. Susretu je prethodio cijelotjedni znanstveno, kulturno, duhovno, humanitarni program koji je okupio brojno sudionike. Na središnjem euharistijskom slavlju u nedjelju 16. rujna na Gospinom otoku u Solinu okupilo se oko 20 000 vjernika iz svih hrvatskih biskupija i inozemstva. Susret je visoko ocijenjen i na nedavnoj zajedničkoj sjednici Vijeća HBK za život i obitelj s nadbiskupijskim povjerenicima za pastoral braka i obitelji na kojoj je detaljno analiziran. Istaknuto je kako će idućem trogodišnjem ciklusu obiteljskog pastoralna naglasak biti stavljen na starije osobe, međugeneracijsku solidarnost te poslanje baka i djedova. Ciklus započinje nacionalnim studijskim danima za djelatnike u pastoralu braka i obitelji u travnju 2019., a svoj vrhunac imat će u četvrtom nacionalnom susretu hrvatskih katoličkih obitelji koji će se održati u Varaždinskoj biskupiji, u svetištu Predragocjene krvi Krstove u Ludbregu 2021.

Posebnu pozornost biskupi su posvetili nekim vjeronaučnim i katehetskim pitanjima. Biskupi su izvješteni da su načinjeni svi potrebni nastavni materijali iz vjeronauka kako u tiskanoj tako i u digitalnoj formi za eksperimentalnu provedbu kurikularne reforme u 74 osnovne i srednje škole, odnosno za projekt „Škola za život“, koje je zahtijevalo Ministarstvo znanosti i obrazovanja. Proces izrade udžbeničkih materijala pratio je i rad na metodičkim priručnicima koji bi trebali zgotovljeni do početka studenoga. U tijeku je i edukacija u „virtualnim učionicama“ vjeroučitelja koji sudjeluju u reformskom procesu. Prihvaćena je tema osmog pastoralno-katehetskog kolokvija za svećenike „Živjeti pomirenje. O sakramentu pomirenja u župnoj zajednici“ koji će se održati 26. i 27. veljače 2019. Biskupi su razmotrili i neka aktualna pitanja iz područja ekumenizma i međureligijskog dijaloga.

Na zasjedanju je usvojen statut Hrvatske katoličke mreže koja je objedinjujući Hrvatski katolički radio, Informativnu katoličku agenciju i Odjel novih medija nedavno započela s radom u zgradi Hrvatske biskupske konferencije na zagrebačkom Ksaveru.

Na kraju zasjedanja, 11. listopada, članovi HBK susreli su se s tajnikom Svete Stolice za odnose s državama nadbiskupom Paulom Richardom Gallagherom koji se na poziv predsjednika HBK nalazi u posjetu Hrvatskoj. U srdačnom i otvorenom razgovoru biskupi su s vatikanskim gostom razmijenili mišljenja o aktualnim prilikama i izazovima s kojima se susreće Katolička Crkva kako u Hrvatskoj tako i diljem svijeta. Biskupi su dan prije, 10. listopada, sudjelovali na svečanoj akademiji na Hrvatskom

katoličkom sveučilištu gdje je nadbiskup Gallagher održao predavanje u povodu 20. obljetnice potpisivanja Ugovora o gospodarskim pitanjima između Republike Hrvatske i Svete Stolice te su zajedno s njim, nakon zagrebačkog susreta, pohodili Đakovo, 11. listopada poslijepodne, i ondje slavili svečanu euharistiju u đakovačkoj prvostolnici u povodu 10. obljetnice osnutka Đakovačko – osječke metropolije. Predsjednici pojedinih tijela, Komisija, Vijeća i Odbora HBK podnijeli su redovita godišnja izvješća.

Na zasjedanju su donešene i odluke o pojedinim mandatima u tijelima HBK. Nakon umirovljenja hvarskog biskupa Slobodana Štambuka za novog predsjednika Vijeća HBK za misije imenovan je krčki biskup Ivica Petanjak. Za predsjednika Vijeća HBK za migrante imenovan je šibenski biskup Tomislav Rogić. Produžen je mandat predsjedniku Vijeća HBK za kulturu i crkvena kulturna dobra zadarskom nadbiskupu Želimiru Puljiću, predsjedniku Vijeća HBK za katolički odgoj i obrazovanje požeškom biskupu Antunu Škvorčeviću i predsjedniku Vijeća za život i obitelj dubrovačkom biskupu Mati Uziniću. Obnovljen je mandat i pročelniku Hrvatskog instituta za liturgijski pastoral dr. Anti Crnčeviću.

Biskupi su dogovorili kalendar zasjedanja za iduću godinu. Izvanredno zasjedanje Sabora HBK bit će 23. siječnja 2019. Zajedničko zasjedanje članova HBK i BKBIH bit će 21. siječnja 2019. Proljetno, 58. zasjedanje Sabora HBK, održat će se od 14. do 16. svibnja 2019. Susret članova HBK s redovničkim poglavarima bit će upriličen 17. lipnja 2018., a izvanredno zasjedanje HBK 18. lipnja. Jesensko, 59. zasjedanje Sabora HBK, održat će se od 16. do 18. listopada 2019. u Zagrebu.

Tajništvo HBK

III.
POREČKA I PULSKA BISKUPIJA

HODOČAŠĆE BL. MIROSLAVU BULEŠIĆU

22. lipnja 2018. godine

Poreč, 18. svibnja 2018.
Prot.:382/2018.

Predmet: Hodočašće na mjesta koja su obilježila život bl. Miroslava Bulešića, poziv

Velečasni gospodine!

Velečasni oče!

Predviđeni susret svećenika i redovnika za svetkovinu Presvetog Srca Isusova – Dan posvećenja svećenika, ove se godine neće održati, jer su se (nad)biskupi Riječke metropolije i Zadarske nadbiskupije dogovorili o zajedničkom hodočašću svećenika na mjesta koja su obilježila život blaženog Miroslava Bulešića.

Mjesto okupljanja je **Lanišće u petak, 22. lipnja 2018. godine u 10,00 sati**. Nakon toga svi skupa idemo u Svetvinčenat, a zatim susret završava u Pazinu u Kolegiju. Detaljan plan dostavljamo u prilogu.

Radi što bolje organizacije, molimo Vas, da svoj dolazak prijavite dekanu ili Biskupskom ordinarijatu najkasnije do **15. lipnja 2018. godine**.

S poštovanjem Vas pozdravljam i želim svako dobro od Gospodina!

LANIŠĆE

Srednji čas	10,00
Što se dogodilo u Lanišću, 24. 8. 1947. godine – Josip Grbac	10,15
Razgledavanje župne kuće – mjesto ubojstva bl. Miroslava Bulešića	10,45
Osvježenje ispred crkve	11,15
Polazak za Svetvinčenat	12,00

SVETVINČENAT

Sveta misa – predvodi mons. Puljić a propovijeda mons. Milovan	13,00

KOLEGIJ PAZIN

Razgledavanje Kolegija i ručak	14,30

Mons. Vilim Grbac,
generalni vikar

Svim svećenicima i redovnicima

SUSRET SVEĆENIKA, REDOVNIKA I REDOVNICA

Poreč, 18. svibnja 2018.
Prot.:383/2018.

Predmet: Susret svećenika, redovnika i redovnica u Pazinu, poziv

Velečasni gospodine!

Velečasni oče!

Časne sestre!

U ponedjeljak, **28. svibnja 2018. godine s početkom u 10,00 sati**, održat će se u Pazinskom kolegiju redoviti susret za svećenike, redovnike i redovnice. Ovu godinu naša je Biskupija posvetila starijim osobama, pa ćemo kroz četiri susreta u Pazinu tijekom ove godine o njima razmišljati i pokušati im pomoći, više služiti.

Tema ovog drugog susreta biti će: **Izazovi staračke dobi.**

Predavač će biti: **vlč. Đulijano Trdić, liječnik i magistar dubinske psihologije iz Rijeke.**

Neka nam i ovaj susret pomogne više upoznati starije osobe i njihove potrebe!

Uz pozdrav i svako dobro od Gospodina!

Mons. Vilim Grbac,
generalni vikar

Svim svećenicima, redovnicima i redovnicama

RAZRJEŠENJA I IMENOVANJA

Vlč. o. Jeronim Vujić se s danom 1. srpnja 2018. godine razrješuje službe župnog vikara župe Sv. Ivana Krstielja u Puli.

Vlč. o. Nikola Rožanković se s danom 1. srpnja 2018. godine imenuje župnim vikarom župe Sv. Ivana Krstitelja u Puli.

Vlč. Ante Močibob razrješuje se službe župnika župe Sv. Agneze djevice i mučenice u Medulinu i umirovljuje se.

Vlč. Milan Milovan razrješuje se službe župnika župe Sv. Martina biskupa u Ližnjanu i umirovljuje se.

Vlč. Ivan Štoković razrješuje se službe župnika župa Uznesenja BDM u Vrhu, Sv. Križa u Draguću i Presvetog Trojstva u Račicama i umirovljuje se.

Vlč. Ivan Macinić razrješuje se službe župnika župa Sv. Šimuna i Jude apostola u Tinjanu i Sv. Martina biskupa u Bermu i umirovljuje se.

Vlč. Mladen Matika razrješuje se službe župnog upravitelja župa Sv. Šimuna i Jude apostola u Tinjanu i Sv. Martina biskupa u Bermu i imenuje se župnikom župa Sv. Šimuna i Jude apostola u Tinjanu i Sv. Martina biskupa u Bermu.

Vlč. Bartosz Pawlik, mladomisnik imenuje se župnim vikarom župa Sv. Nikole biskupa u Pazinu, Sv. Šimuna i Jude apostola u Tinjanu i Sv. Martina biskupa u Bermu.

Vlč. Marijo Žmak razrješuje se službe župnog upravitelja župa Uznesenja BDM u Vrhu, Sv. Križa u Draguću i Presvetog Trojstva u Račicama.

Vlč. Ivan Prodan razrješuje se službe župnog upravitelja župe Sv. Martina biskupa u Ližnjanu.

Vlč. Milan Zgrablić razrješuje se službe župnika župe Sv. Martina biskupa u Svetom Lovreču Pazenatičkom.

Vlč. Matteo Baccani razrješuje se službe župnog vikara župa Uznesenja BDM u Poreču i Sv. Martina biskupa u Svetom Lovreču Pazenatičkom i imenuje se župnim upraviteljem župa Uznesenja BDM u Vrhu, Sv. Križa u Draguću i Presvetog Trojstva u Račicama.

Vlč. Hrvoje Okadar razrješuje se službe župnika župa Sv. Filipa i Jakova apostola u Filipani i Gospe od Zdravlja u Hreljićima i imenuje se župnikom župa Sv. Agneze djevice i mučenice u Medulinu i Sv. Martina biskupa u Ližnjanu.

Vlč. Geremia Massa razrješuje se službe župnika župa Presvetog Trojstva u Svetoj Nedelji Labinskoj, Sv. Martina biskupa u Svetom Martinu Labinskom i Sv. Ivana i Pavla mučenika u Šumberu i imenuje se župnikom župa Sv. Filipa i Jakova apostola u Filipani i Gospe od Zdravlja u Hreljićima.

Vlč. Josip Mašina razrješuje se službe župnog vikara župa Uznesenja BDM u Poreču i Sv. Martina biskupa u Svetom Lovreču Pazenatičkom i imenuje se župnim upraviteljem župa Sv. Bartolomeja apostola u Roču, Sv. Kancija, Kancijana i Kancijanile mučenika u Lanišću i Sv. Jeronima prezbitera u Humu.

Vlč. Ivan Mlikota razrješuje se službe župnika župa Sv. Lovre mučenika u Svetom Lovreču Labinskom i Sv. Lucije djevice i mučenice u Skitači i imenuje se župnikom župe Sv. Martina biskupa u Svetom Lovreču Pazenatičkom.

Vlč. Dariusz Szymanski razrješuje se službe župnika žuo Sv. Kvirika i Julite mučenika u Višnjaju, Sv. Ivana Krstitelja u Svetom Ivanu od Šterne i Sv. Jakova apostola u Bačvi i imenuje se župnikom župa Sv. Lovre mučenika u Svetom Lovreču Labinskom i Sv. Lucije djevice i mučenice u Skitači.

Vlč. Mirko Vukšić imenuje se župnikom župa Presvetog Trojstva u Svetoj Nedelji Labinskoj, Sv. Martina biskupa u Svetom Martinu Labinskom i Sv. Ivana i Pavla mučenika u Šumberu.

Vlč. Boško Čatlak, mladomisnik imenuje se župnim vikarom župa Rođenja BDM u Gornjem Labinu, Sv. Barbare djevice i mučenice u Raši, Presvetog Trojstva u Svetoj Nedelji Labinskoj, Sv. Martina biskupa u Svetom Martinu Labinskom i Sv. Ivana i Pavla mučenika u Šumberu.

Vlč. Želimir Bagavac razrješuje se službe župnog vikara župa Marijina Uznesenja u Buzetu, Presvetog Trojstva u Brestu, Sv. Roka u Črnici, Sv. Mateja apostola u Slumu i Sv. Jurja mučenika u Sovinjaku i upućuje se na studij duhovne teologije u Rimu.

Vlč. Dalibor Pilekić razrješuje se službe župnika župa Sv. Jeronima prezbitera u Humu, Sv. Kancija, Kancijana i Kancijanile mučenika u Lanišću i Sv. Bartolomeja apostola u Roču i imenuje se župnikom *in solidum* župa Marijina Uznesenja u Buzetu, Presvetog Trojstva u Brestu, Sv. Roka u Črnici, Sv. Mateja apostola u Slumu i Sv. Jurja mučenika u Sovinjaku.

Vlč. Karol Homieja razrješuje se službe župnog vikara župe Sv. Jurja mučenika i Sv. Eufemije djevice i mučenice u Rovinju i imenuje se župnim upraviteljem župa Sv. Kvirika i Julite mučenika u Višnjaju, Sv. Ivana Krstitelja u Svetom Ivanu od Šterne i Sv. Jakova apostola u Bačvi.

Vlč. Janez Barborič, mladomisnik imenuje se župnim vikarom župe Uznesenja BDM u Poreču.

Vlč. Damir Štifanić, mladomisnik imenuje se župnim vikarom župe Sv. Jurja mučenika i Sv. Eufemije djevice i mučenice u Rovinju.

Vlč. Goran Levak razrješuje se službe vicekancelara Porečke i Pulske biskupije i imenuje se koordinatorom projekta izgradnje „Hospicija u Puli“, župnim vikarom župe Sv. Pavla apostola u Puli, zamjenikom ravnatelja Svećeničkog doma „Betanija“ u Puli i duhovnim pomoćnikom u župi Vodnjan.

Vlč. Mladen Pranjčić imenuje se predstojnikom Ureda za obitelj, vicekancelarom Biskupije, ekonomom Biskupskog doma i Ordinarijata u Poreču, te pomoćnikom u BUUK-u.

Vlč. Pablo Rubio Barcia razrješuje se službe župnog vikara župa Sv. Pelagija mučenika u Novigradu i Sv. Ivana Krstitelja u Dajli i stavlja se na raspolaganje Neokatekumenskom putu.

DUHOVNE VJEŽBE „NA PUTU S GOSPODINOM“

**Pazinski kolegij, 16.-18. srpnja 2018.
Voditelj o. dr. Darko Tepert, franjevac iz Pazina**

Ponedjeljak, 16. srpnja

9,30 Zaziv Duha Svetoga

Nagovor

11,30 Sveta misa

12,30 Ručak

15,30 Molitva Devetoga časa i nagovor

17,00 Nagovor

18,30 Večernja s razmatranjem

19,00 Večera

Utorak, 17. srpnja

8,00 Jutarnja s razmatranjem

8,30 Doručak

9,30 Nagovor

11,30 Sveta misa

12,30 Ručak

15,30 Molitva Devetoga časa i nagovor

17,00 Nagovor

18,30 Večernja s razmatranjem

19,00 Večera

Srijeda, 18. srpnja

8,00 Jutarnja s razmatranjem

8,30 Doručak

9,30 Nagovor

11,30 Sveta misa

12,30 Ručak

SUSRET SVEĆENIKA, REDOVNIKA I REDOVNICA

Poreč, 6. rujna 2018. Prot.: 802/2018.

Predmet: Susret svećenika, redovnika i redovnica u Pazinu

Velečasni gospodine!

Velečasni oče!

Časne sestre!

U ponedjeljak, 17. rujna 2018. godine održat će se redoviti susret svećenika, redovnika i redovnica u Pazinskom kolegiju s početkom u 10,00 sati. Bit će to treće od četiri predavanja koje planiramo održati u ovoj, za Porečku i Pulsku biskupiju, GODINI STARIJIH OSOBA.

Predavanje na temu: **Komunikacija u palijativnoj skrbi** održat će **dr. sc. Julijana Karmen Franinović Marković**, liječnica iz Pule.

“Razgovor s teško bolesnima, umirućima i članovima njihovih obitelji izgleda zahtjevno a u nama izaziva nelagodu. Postavlja se pitanje zašto uopće razgovarati o “teškim temam” kada je svima teško. Cilj prezentacije je upoznati slušatelje s temeljnim postavkama palijativne skrbi, upoznavanje s trpljenjem bolesnika, obitelji i načinom vođenja razgovora.”

Uz pozdrav i svako dobro!

Mons. Vilim Grbac,
generalni vikar

Svim svećenicima, redovnicima i redovnicama

NOVO SVEĆENIČKO VIJEĆE

Poreč, 10. rujna 2018.
Prot.br.: 818/2018.

SVIM ČLANOVIMA NOVOG SVEĆENIČKOG VIJEĆA

Nakon što su dekani organizirali i proveli izbore zastupnika za novo Svećeničko vijeće i nakon što se utvrdilo da su se poštivala pravila kako *Zakonika kanonskog prava* tako i Statuta Svećeničkog vijeća ovim

konstituiram

Svećeničko vijeće

na razdoblje od 5 godina (01.10.2018. - 01.10.2023.)

Sastavni dio Svećeničkog vijeća su članovi prema odredbama *Zakonika kanonskog prava* kan. 497 te po odredbama Statuta Svećeničkog vijeća čl. 2, a pod predsjedanjem dijecezanskog biskupa (kan. 500 §1):

Izabrani članovi (kan. 497, 1°):

Dalibor Pilekić, buzetski dekanat,
Josip Petch, labinski dekanat,
Gaudencije Vito Spetić, pazinski dekanat,
Maksimilijan Ferlin, pićanski dekanat,
Milan Zgrablić, porečki dekanat,
Ivan Prodan, pulski dekanat,
Darko Zgrablić, rovinjsko-kanfanarski dekanat,
Benjamin Petrović, umaško-oprtaljski dekanat,
Jure Purkić, vodnjanski dekanat.

Članovi po obavljanju službe (kan. 497, 2°):

Vilim Grbac, generalni vikar,
Sergije Jelenić, kancelar.

Članovi imenovani slobodno od dijecezanskog biskupa (kan. 497, 2°):

Željko Zec, župnik u Starom Pazinu,
Ilija Jakovljević, župnik Fažana,
Alejandro Castillio, ravnatelj Kolegija u Pazinu,
Đuro Hontić, župnik sv. Ivana u Puli,
Mirko Vukšić, župnik u Labin Gornji.

Zadaće Svećeničkog vijeća su određene prema važećim kanonskim normama, na poseban način u kanonima 495-501, te Statutom Svećeničkog vijeća.

Konstituirajuću sjednicu novog Svećeničkog vijeća sazivam u ponedjeljak 24. rujna 2018. u 9.00 na Ordinarijatu u Poreču. Svi gorenavedeni članovi su dužni doći. Ako neki član ne može doći, neka napismeno opravda svoj izostanak, S poštovanjem vas pozdravlja

✠ Dražen Kutleša, biskup

NOVI ZBOR SAVJETNIKA

Poreč, 10. rujna 2018.

Prot.br.: 819/2018.

SVIM ČLANOVIMA ZBORA SAVJETNIKA

Nakon što su dekani organizirali i proveli izbore zastupnika za novo Svećeničko vijeće i nakon što se utvrdilo da su se poštivala pravila kako *Zakonika kanonskog prava* tako i Statuta Svećeničkog vijeća i nakon što je napisan dekret o konstituiranju Svećeničkog vijeća ovim dekretom

imenujem

na petogodišnji mandat (01.10.2018. - 01.10.2023.)

članovima Zbora savjetnika:

Vilim Grbac, generalni vikar i dekan,
Sergije Jelenić, kancelar i ekonom,
Željko Zec, župnik i ravnatelj Caritasa,
Milan Zgrablić, župnik, dekan i ravnatelj BUUK-a,
Ilija Jakovljević, župnik, vicepostulator i pridodani sudski vikar,
Alejandro Castillo, ravnatelj Kolegija u Pazinu,
Đuro Hontić, župnik,
Mirko Vukšić, župnik i dekan.

Članovi Zbora savjetnika se imenuju između članova Svećeničkog vijeća prema odredbama *Zakonika kanonskog prava* kan. 502 te po odredbama Statuta Svećeničkog vijeća čl. 20 a pod predsjedanjem dijecezanskog biskupa (kan 502 §2).

Zadaće Svećeničkog vijeća su određene prema važećim kanonskim normama, na poseban način u kanonima 502, te po propisima posebnog pravilnika.

Sjednicu Zbora savjetnika sazivam utorak 2. listopada 2018. u 9:00 na Ordinarijatu u Poreču. Svi gorenavedeni članovi su dužni doći. Ako neki član ne može doći, neka napisмено opravda svoj izostanak. S poštovanjem vas pozdravlja

✠Dražen Kutleša, biskup

SUSRET SVEĆENIKA, REDOVNIKA I REDOVNICA

Poreč, 3. listopada 2018.
Prot.:872/2018.

Predmet: Susret svećenika, redovnika i redovnica u Pazinu, poziv

Velečasni gospodine!
Velečasni oče!
Časne sestre!

U ponedjeljak, **15. listopada 2018. godine s početkom u 10,00 sati**, održat će se u Pazinskom kolegiju redoviti susret za svećenike, redovnike i redovnice. Ovu godinu naša je Biskupija posvetila starijim osobama, pa ćemo i kod ovog susreta o njima razmišljati i pokušati im pomoći, više služiti.

Tema ovog četvrtog susreta biti će: **Domovi za starije osobe u Istri i uloga svećenika u Domu.**

Predavačica će biti: **g-đa Mirjana Banko Filipaj, ravnateljica Doma za starije i nemoćne osobe u Rovinju.**

Neka nam i ovaj susret pomogne više upoznati starije osobe i njihove potrebe!

Uz pozdrav i svako dobro od Gospodina!

Mons. Vilim Grbac,
generalni vikar

Svim svećenicima, redovnicima i redovnicama

HODOGRAM AKTIVNOSTI U POREČKOJ I PULSKOJ BISKUPIJI STUDENI 2018. - PROSINAC 2019.

STUDENI 2018.

- 5. Rekolekcija
- 18. Susret djelatnika Caritasa u Pazinu – 15 sati
- 19. Plenum svećenika u Pazinu
- 21. Sveti Mavro – zaštitnik Porečke biskupije - Poreč u 10,30 sati
- 24. Đakonsko ređenje u Puli
- 26. Duhovna obnova za svećenike u Pazinu

PROSINAC 2018.

- 1. Adventski susret vjeroučitelja u Pazinu u 10 sati
- Proslava 25. oblj. Pazinskog kolegija u dvorani u 17 sati
- Koncert Caritasa i podjela stipendija u dvorani u 17 sati
- 3. Rekolekcija
- 22. Božićno primanje u Poreču u 11 sati

SIJEČANJ 2019.

- 14. Pohod župnika Ordinarijatu – Pulski dekanat
- 15. Pohod župnika Ordinarijatu – Buzetski i Pazinski dekanat
- 16. Pohod župnika Ordinarijatu – Labinski i Pićanski dekanat
- 17. Pohod župnika Ordinarijatu – Porečki i Rovinjski dekanat
- 18. Pohod župnika Ordinarijatu – Umaški i Vodnjanski dekanat
- 18. Početak Molitvene osmine za jedinstvo kršćana
- 25. Svršetak Molitvene osmine za jedinstvo kršćana

VELJAČA 2019.

- 2. Dan posvećenog života
- 3. Dan života
- 4. Rekolekcija
- 11. Dan bolesnika

OŽUJAK 2019.

- 2. Hodočašće pjevača u Padovu
- 4. Rekolekcija
- 9. Susret vjeroučitelja i župnih animatora u Pazinu
- 10. Duhovna obnova za mlade – Pula – Sveti Franjo u 16 sati
- 11. Duhovna obnova za svećenike u Pazinu u 10 sati i misa za žrtve totalitarnih režima – Pićan u 14 sati
- 16. Susret župnih animatora u Pazinu
- 23. Duhovna obnova za pjevače, članove Pastoralnih vijeća, vjeroučitelje i animatore u Pazinu
- 24. Korizmeno hodočašće u porečku katedralu
- 30. Susret župnih animatora u Pazinu
- 31. Korizmeno hodočašće u pulsku katedralu

TRAVANJ 2019.

- 1. Rekolekcija
- 6. Križni put za mlade u Gračišću u 10 sati
- 18. Veliki Četvrtak – misa posvete ulja u Poreču u 10 sati

SVIBANJ 2019.

- 6. Rekolekcija
- 10. Bdjenje za duhovna zvanja - Svetvinčenat
- 20. Susret svećenika u Pazinu

LIPANJ 2019.

- 3. Rekolekcija
- 8. Svećeničko ređenje u Puli u 11 sati
- 8. Duhovsko bdjenje
- 17. Biskupijski susret ministranata – Ludbreg - Varaždin
- 25. Metropoljski susret svećenika u Gospiću

SRPANJ 2019.

- 3. Sveti Toma – zaštitnik Pulske biskupije - Pula
- 15. Duhovne vježbe za svećenike u Pazinu
- 16. Duhovne vježbe za svećenike u Pazinu
- 17. Duhovne vježbe za svećenike u Pazinu

KOLOVOZ 2019.

- 24. Sedamdeset i druga godišnjica smrti bl. Miroslava Bulešića - Svetvinčenat u 18 sati
- 29. Katehetski dan u Pazinu

RUJAN 2019.

- 2. Rekolekcija
- 7. Hodočašće na Trsat
- 11. Blaženi Francesco Bonifacio
- 24. Teološko-pastoralni seminar - Rijeka
- 28. Šesta obljetnica beatifikacije bl. Miroslava Bulešića – Sveti Josip – Pula

LISTOPAD 2019.

- 7. Rekolekcija
- 20. Misijska nedjelja
- 21. Susret svećenika u Pazinu

STUDENI 2019.

- 4. Rekolekcija
- 18. Plenum svećenika u Pazinu
- 21. Sveti Mavro – zaštitnik Porečke biskupije – Poreč
- 23. Đakonsko ređenje u Puli
- 25. Duhovna obnova za svećenike u Pazinu
- 30. Adventski susret vjeroučitelja u Pazinu
- 30. Koncert Caritasa u Pazinu i podjela stipendija

PROSINAC 2019.

- 2. Rekolekcija
- 21. Božićno primanje u Poreču u 11 sati

In memoriam:**VLČ. NIKOLA KOS**

Poštovani svi okupljeni na ovom ispraćaju, posebno vi koji ste njegova obitelj: sestra koja radi bolesti i nemoći nije mogla biti s nama, nećakinje i nećaci, poštovani i vi koji ste sa svećenikom Nikolom Kosom bili povezani, dozvolite mi da vam u ime biskupa mons. Dražena Kutleše i u ime svećenika, redovnika i redovnica naše Porečke i Pulske biskupije izrazim najiskreniju sućut.

Dopratali smo na kraj ovozemnog životnog puta umirovljenog svećenika Nikolu Kosa. Stoga se želim sa svega nekoliko riječi osvrnuti na njegov životni put. Svećenik Nikola je rođen 14. studenoga 1929. godine u Prelogu u Zagrebačkoj nadbiskupiji. Osnovnu školu je pohađao u Čakovcu, a gimnaziju u Sjemeništu u Zagrebu. Dana 13. kolovoza 1947. pristupa oblačenju habita u Franjevačkoj Provinciji sv. Ćirila i Metoda, a 8. prosinca 1953. polaže i svečane zavjete. Na Bogoslovskom fakultetu u Zagrebu diplomirao je 6. lipnja 1958. Za svećenika je zaređen 23. lipnja 1957. u Čakovcu, gdje je 30. lipnja 1957. godine proslavio svoju mladu misu. U svom svećeničkom i redovničkom životu služio je u mnogim mjestima i župama među ostalim u Virovitici, Klanjcu, Trsatu, Krapini, Našicama. Od 13. svibnja 1994. godine djeluje u našoj Porečkoj i Pulskoj biskupiji kada preuzima službu župnog vikara u Poreču. Dana 19. listopada 1997. razriješen je službe župnoga vikara u Poreču i imenovan upraviteljem župe Nova Vas Porečka. Neko vrijeme privremeno upravlja župama Višnjani i Bačva, a nakon toga Kaštelirima i Labincima. Dana 13. rujna 2004. imenovan je župnikom u Taru i tu ostaje do 23. travnja 2005. godine kada je umirovljen. Zadnje vrijeme svoga života proveo je u Svećeničkom domu Betanija u Puli gdje je u osamdesetdevetoj godini života 13. rujna 2018. preminuo i nadamo se, preselio u život vječni.

Kad god stojimo pokraj odra preminulog svećenika, tako i danas kraj preminulog svećenika Nikole Kosa, pred očima su nam mnogi kojima je u svom svećeništvu nastojao prenijeti Božju riječ. Vidimo pred sobom mnoštvo s kojima je lomio kruh euharistije. Vidimo i mnoge koje je nastojao ohrabriti u najtežim trenutcima života ili podijeliti lijepe i radosne trenutke u raznim prigodama onih koji su mu bili povjereni. Mi vjerujemo da će mu Bog udijeliti nagradu za sve dobro što je ostalo iza njegovog života. Ali iza svakog ljudskog života tako i svećeničkog ostaju neki nedostaci i propusti. Molimo i mi stoga da se i na ovozemnom životu pokojnog svećenika Nikole ostvari Božje milosrđe, oprostjenje i ljubav. U toj nadi i vjeri još jednom izražavam sućut i zahvalnost, posebno onima koji ste mu bili od pomoći u životu. Hvala i djelatnicima Svećeničkog doma Betanija, kao i bolničkom osoblju koje ga je služilo u zadnjim danima njegovog života. Neka mu Bog podari vječni mir i pokoj u svom nebeskom kraljevstvu.

Vlč. Nikola Kos pokopan je 15. rujna 2018. na gradskom groblju u Poreču.

Iz oproštajnog govora
mons. Vilim Grbac, generalni vikar

VLČ. IVAN MACINIĆ

Poštovani svi koji ste okupljeni danas na ispraćaju svećenika Ivana Macinića, dozvolite mi da vam u ime svećenika, redovnika i redovnica izrazim najiskreniju sućut. Kao što i priliči u ovoj prigodi, osvrnut ćemo se sa nekoliko riječi na njegov životni put.

Velečasni Ivan Macinić rođen je 27. studenog 1939. godine u selu Močitad od oca Šimuna i majke Antice, rođene Dobrilović kao prvi od trojice sinova. Kršten je u Rakotulama u župnoj crkvi sv. Roka 28. studenog 1939., sakrament krizme primio je u Karojbi. Osnovnu školu pohađao je u selima Pahovići, Rakotule, Radoslavi, Brig i u Karojbi od 1946 – 51 godine.

Srednju školu pohađao je u Biskupijskom sjemeništu u Pazinu gdje je 24. lipnja 1959. maturirao. U Pazinu je pohađao i Visoku teološku školu od 1961 do 1966 godine, a 1967 godine je diplomirao. Za đakona je zaređen u Pazinu 4. travnja 1965. godine. Iste godine 11. srpnja zaređen je za svećenika po rukama tadašnjeg biskupa mons. Dragutina Nežića. Mladu misu slavio je

22. kolovoza 1965. godine.

Prva služba mu je bila duhovnog pomoćnika u župama Poreč i Fuškulin, a 1966. imenovan je kapelanom u Oprtlju gdje ostaje do 1967. godine. Iz Oprtlja upravlja i župom Završje. 5. kolovoza 1967. godine imenovan je župnikom u Tinjanu i Bermu gdje ostaje do umirovljenja u kolovozu 2018. godine. Vlč. Ivan Macinić umro je u subotu 29. rujna 2018. godine u Svećeničkom domu u Puli. Sprovodna misa se služila u Tinjanu u ponedjeljak, 1. listopada 2018. godine, a pokopan je na groblju u Rakotulama.

U više je navrata kroz vrijeme svoga svećeništva obnašao službu dekana Pazinskog dekanata i također u više saziva bio i član Svećeničkog vijeća biskupije. Dolaskom demokratskih promjena u našoj domovini neko vrijeme predavao je vjeronauk u Pazinskoj gimnaziji i strukovnoj školi „Juraj Dobrila“ te u pazinskoj osnovnoj školi „Vladimira Nazor“.

Pedeset i jednu godinu velečasni Ivan je služio u ovim župama, predsjedao Euharistiji, dijelio sakramente. Stoga izražavamo i svoje poštovanje i svoju zahvalnost. Poglavitito na tumačenju Božje riječi koju je u svojim propovijedima nastojao zajednicama koje mu bile povjerene, prenijeti i približiti.

Vjerujemo da je sa svojim župljanima proživljavao mnoge trenutke i one u kojima se dijelilo radost života, ali i one u kojima je bilo potrebno naći riječi nade i utjehe. Velečasni Ivan živio je svoje svećeništvo i vršio svoju župničku službu, koji puta i svojim stavovima koje nije uvijek bilo lako razumjeti. Ali mi se nadamo da je to doista bilo uvijek sa dobrom nakanom, sa nakanom da se vjerski život u ovim župama dosljedno i odgovorno živi. Vjerujem da će mnogima ostati i u sjećanju njegov lijepi glas, njegovo pjevanje kojim je nastojao učiniti ljepšim i liturgijska slavlja i razne svećane prigode i u svećeničkom zboru kojega je i sam neko vrijeme vodio, a i u svojim zajednicama kojima je služio. Bog neka mu bude nagrada za sva dobra koja je u svom svećeničkom životu učinio.

Još jednom izražavam najiskreniju sućut svima koji ste se ovdje okupili na ovom ispraćaju. Posebno izražavam sućut vama koji ste s njim rodbinski povezani. Na poseban način želim u ime svih nas izraziti sućut i zahvalnost gospođi Mariji Pahović koja je velečasnog Ivana služila tijekom cijelog njegovog služenja u župi Tinjan. Želim zahvaliti i osoblju Svećeničkog doma Betanija, kao i liječnicima i bolesničkom osoblju koje ga je služilo u zadnjim danima njegovog ovozemnog života. Neka ga na putu prema vječnosti prate i naše molitve, a Bog u koga je vjerovao i kome je život posvetio neka mu udijeli vječni pokoj.

Iz oproštajnog govora
mons. Vilim Grbac, generalni vikar

IV.

VAŽNIJI DOGAĐAJI I VIJESTI IZ ŽIVOTA BISKUPIJE

DRŽAVNO NATJECANJE IZ VJERONAUKA POREČ, 18. – 20. travnja 2018.

Državno natjecanje iz vjeronauka za osnovne i srednje škole u organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje, Nacionalnog katehetskog ureda te Katehetskog ureda Porečke i Pulske biskupije održat će se od 18. do 20. travnja 2018. godine u hotelu Pical u Poreču.

Svečano otvaranje natjecanja uz kulturni program i predstavljanje ekipa održat će se u srijedu, 18. travnja 2018. s početkom u 20 sati u Kongresnoj dvorani hotela Pical.

Sudionici natjecanja će u četvrtak, 19. travnja, u 18 sati, sudjelovati na svečanom misnom slavlju koje će u porečkoj bazilici predvoditi porečki i pulski ordinarij mons. dr. Dražen Kutleša.

U srijedu, 18. travnja 2018. u Poreču, u Kongresnoj dvorani hotela Pical svečano je započelo ovogodišnje državno natjecanje iz vjeronauka.

Na ovogodišnjem natjecanju sudjeluje 40 ekipa, 20 ekipa osnovnih i 20 ekipa srednjih škola, iz svake nadbiskupije ili biskupije barem po jedna ekipa, a iz nekih biskupija i više. Tijekom programa okupljenima se je obratilo više osoba. Prvi je skup pozdravio ravnatelj porečke Srednje škole Mate Balota Krešimir Bronić te potom porečki gradonačelnik Loris Peršurić, predstojnica Ureda za vjeronauk u školi časna sestra Blaženka Valentina Mandarić i ravnateljica Agencije za odgoj i obrazovanje Jadranka Žarković Pečenković.

Obraćajući se okupljenima porečki i pulski ordinarij mons. Dražen Kutleša je istaknuo riječi gesla ovogodišnje vjeronaučne olimpijade, „Kršćani na putu dijaloga“. Naglasio je važnost pomoći koju nam netko pruži u traženju puta, često i na putu života, govoreći nam ‘kreni sa mnom’. Upravo to je onaj pravi kršćanski način, mi sami trebamo ljudima svojim primjerom pokazivati gdje je pravi put. Dijalog je, nastavio je biskup, temelj komunikacije, a potrebno je nadasve znati slušati drugoga. No današnje društvo je uređeno tako da čovjek želi samo govoriti, a kada drugi govori ne sluša ga. Treba naučiti drugoga slušati i prihvatiti ga onakvim kakav je. Za ekumenizam su temeljne tri stvari, podsjetio je biskup, znati opravdati razlog svoje nade, da to obrazloženje bude blago i ne da se drugoga ponizi sa svojim znanjem već da se drugoga zadivi i potakne na želju za znanjem. Najvažnije je da svi moramo svojim životom pokazati ono što vjerujemo i ono što govorimo, zaključio je biskup te proglasio vjeronaučnu olimpijadu otvorenom.

Predsjednik Državnog povjerenstva, gospodin Zvonimir Lončar je u svome obraćanju istaknuo zadovoljstvo što se ovogodišnje državno natjecanje održava u Poreču. Podsjetio na velikane Crkve koji

su djelovali na ovom području. Izrazio je zahvale suorganizatorima, a nadasve natjecateljima na trudu koji su već uložili da bi stigli do državne razine. Izrazio je nadu da njihovo sudjelovanje na natjecanju nije samo jednokratna potreba za znanjem i uspjehom, već posljedica rada koji je prožet istinoljubivošću, ljubavlju, a prije svega poniznošću. Osvrnuo se na izbor ovogodišnje teme „Kršćani na putu dijaloga“, istaknuvši kako je to na tragu koncilskih dokumenata koji snažno pozivaju na ekumenizam.

Dašak istarske tradicije skupu je dočaran glazbenom izvedbom „Mantinjada“. Sviranjem na velikoj i maloj roženici, predstavili su se Roko Žgomba i Matej Brenko, učenici Osnovne škole Vladimira Gortana iz Žminja, pod vodstvom profesora Valtera Bašića.

Zatim su voditelji, učenici porečke Srednje škole Mate Balote, predstavili svoju školu. Srednja škola Mate Balote broji 135 godina postojanja poljoprivredne škole u Poreču, istaknuto je u predstavljanju. Uz agrotehničare, škola danas obrazuje učenike u ekonomskoj struci –kroz programe ekonomist i komercijalist, te općoj i jezičnoj gimnaziji. Broji oko 500 učenika u 20 razrednih odjela. Uz obavezni školski program, učenicima je ponuđen niz sadržaja kroz izvannastavne aktivnosti te dodatnu i izbornu nastavu. Škola ima najstariju tradiciju dodatnog poučavanja njemačkog jezika u županiji, nakon čega učenici polažu završni ispit za Njemačku jezičnu diplomu i stječu pravo izravnog upisa na bilo koji fakultet u Njemačkoj i Austriji. Od 2002. godine škola provodi međunarodni Projekt Eko-škola, a 2014. stekla je i trajni Zlatni certifikat međunarodne EKO-škole. Pri školi od 1996. kroz razne sekcije djeluje Učenička zadruga Parentino, a 2002. je registrirana pri Hrvatskoj zajednici tehničke kulture kao punopravni član. Osim toga, škola je bila uključena u razne projekte Europske unije, kao što je „Erasmus+“, „Europe we can“ i „Do the right thing“. Osobito su istaknuta postignuća u natjecanjima znanja na županijskoj i državnoj razini iz talijanskog, njemačkog i hrvatskog jezika, geografije, povijesti, biologije, matematike te ekonomske i poljoprivredne struke predmeta koji su već tradicionalno i dosljedno zapaženi i hvalevrijedni.

Potom su iznijeti i osnovni podatci o Županiji istarskoj te Porečkoj i Pulskoj biskupiji. Granice Porečke i Pulske biskupije podudaraju se gotovo u cijelosti s granicama Županije istarske koja ima deset gradova i trideset i jednu općinu. Osnivanjem Riječke metropolije 1969. godine Porečka i Pulska biskupija postaje sufraganskom biskupijom. Biskupija ima devet dekanata s ukupno 135 župa u kojima djeluje 97

svećenika i jedan stalni đakon. Na području Biskupije djeluje 17 redovnika i 1 brat laik, među kojima su franjevci, franjevci konventualci i pavlini. Iz sedam ženskih redova na području Biskupije djeluje ukupno 26 redovnica. U istarskim školama u šk. god. 2017./2018. rade 84 vjeroučitelja laika, 17 svećenika i 1 stalni đakon, izneseno je među statističkim podacima. Nebeski zaštitnici su: sveti Mavro, biskup i mučenik, zaštitnik Porečke biskupije, koji se slavi 21. studenoga i sveti Toma, apostol, zaštitnik Pulske biskupije koji se slavi se 3. srpnja. Katedrale u Poreču i Puli posvećene su Uznesenju Blažene Djevice Marije. Od 2012. godine na čelu biskupije je biskup mons. dr. Dražen Kutleša sa sjedištem u Poreču.

Članovi folklorne skupine Osnovne škole Poreč, istarsku plesnu tradiciju predstavili su izvedbom polke, pod vodstvom učiteljice Marije Selar.

Potom je provedeno predstavljanje ekipa. Prva je na redu bila Đakovačko-osječka metropolija. Iz Đakovačko-osječke nadbiskupije došli su učenici Osnovne škole Antuna Mihanovića iz Slavenskog Broda: Petar Ilak, Lucija Mahovne, Ema Pavlović i Karmela Starčević pod vodstvom mentorice Nade Golić.

Iz Osnovne škole Blaža Tadijanovića, također iz Slavenskog Broda, došla je ekipa u sastavu Eva Penava, Petar Penava, Matea Nuić, Mihaela Lovaković i njihova mentorica Višnja Tunjić. Đakovačko-osječku nadbiskupiju, u kategoriji srednjoškolaca, predstavlja ekipa Gimnazije Matije Antuna Reljkovića iz Vinkovaca: Lucija Radić, Nikolina Kalić, Nikolina Perak i David Dujmović, pod vodstvom mentora Dominika Kalajdžića.

Požešku biskupiju predstavlja dvije osnovne škole. Iz Osnovne škole Braće Radić iz Pakraca dolaze Lucija Androić, Sabina Bencištadler, Matea Mladić i Dorotea Mateš pod voditeljstvom Ivane Turuk. Iz Osnovne škole Vladimira Nazora iz Daruvara dolaze natjecatelji Ivan Petković, Lea Rajković, Mihaela Tutić i Sara Tuković. Njihova je mentorica Tihana Petković. Srednjoškolsku ekipu Požeške biskupije čine predstavnici Gimnazije Nova Gradiška Anita Čevizović, Josip Barunović, Marija Staronj i Klara Tankosić, a vodi ih velečasni Roko Ivanović.

Usljedilo je predstavljanje ekipa Zagrebačke metropolije. Varaždinsku biskupiju predstavlja jedna osnovna i jedna srednja škola: iz Osnovne škole Trnovec dolaze: Karlo Hrupek, Emanuel Balentović, Dinko Pokos i Julija Tomiša s mentoricom Ljiljanom Mišak, a iz Graditeljske, prirodoslovne i rudarske škole iz Varaždina dolazi srednjoškolska ekipa u sastavu Manuela Kamenić, Benjamin Bistrović, Valentina Šestak i Danijel Kamenić pod vodstvom mentora Mihaela Pisačića.

Bjelovarsko-križevačku biskupiju predstavljaju učenici Osnovne škole Bisag iz Bisaga Helena

Kranjec, Viktorija Ivanušić, Glorija Vrščak i Magdalena Ferčić s mentoricom Sandrom Završki, a Srednjoškolsku ekipu čine učenici Srednje ekonomske i birotehničke škole Bjelovar Dario Šalamunec, Lorena Dedaj, Siniša Đipalo i Marija Jaković, pod vodstvom mentorice Ane Savić. Sisačka biskupija zastupljena je učenicima iz Osnovne škole braće Ribar Magdalena Borić, Ema Vuković, Maria Dvorneković i Ema Martinić s mentoricom Dubravkom Štimac-Tomaš. Iz Srednje škole Tina Ujevića iz Kutine dolaze natjecatelji Katarina Vrdoljak, Martina Margić, Petra Tuksar i Klara Čosić, s mentoricom Marijom Brajdić Josipović.

Iz Zagrebačke nadbiskupije u Poreč su stigle četiri osnovnoškolske i dvije srednjoškolske ekipe. Iz Osnovne škole Antuna Augustinčića iz Zaprešića dolaze Jelena Horvat, Ivan Bjelivuk, Vedran Hlupić i Maja Kantolić pod vodstvom mentora Ilije Nikolića. Iz Osnovne škole Dragutina Tadijanovića iz Zagreba dolaze Marija Babić, Dominik Bešlić, Luka Raković i Sara Vukadinović, njihov je mentor Plamenko Nosić, a dolaze u pratnji voditeljice Anite Crnković.

Osnovnu školu doktora Vinka Žganca iz Zagreba predstavlja Laura Milković, Anamaria Lopar, Julijana Bašić i Karla Lopar. Njihova je mentorica Nataša Jelica, a dolaze u pratnji Ivice Rebića. Iz Osnovne škole Tina Ujevića iz Zagreba dolazi ekipa koju čine Hana Bego, Roko Sikavica, Mihovil Petrić i Lea Belošević, njihov je mentor Milan Daniel Jurić.

Srednjoškolske ekipe Zagrebačke nadbiskupije dolaze iz dviju škola. Gimnaziju Karlovac predstavljaju Karla Movre, Marija Lukačić, Laura Katharina Jurić i Ana Katić, pod vodstvom mentora Tomislava Šegine. Iz Gimnazije Velika Gorica dolaze Josip Banić, Laura Borković, Jelena Kajić i Dragica Šokčević s mentoricom Natašom Čurić.

Usljedilo je glazbeni predah i to s pjesmom Hvalospjev ljubavi, u izvedbi zbora Osnovne škole Vladimira Gortana iz Žminja, pod vodstvom profesorice Anđele Damjanić. Potom je nastupio učenik Pazinskog kolegija klasične gimnazije, Luka Krulčić s pjesmom My Way Franka Sinatre.

Nakon glazbe nastavljen je predstavljanje natjecatelja. Iz Splitsko-makarske metropolije, iz Dubrovačke biskupije, iz Osnovne škole Petra Kanavelića iz Korčule dolaze Matej Bokšić, Zvonimir Skorin, Vjekoslav Fabris i Dino Fabris pod vodstvom mentorice Kate Sučić, a iz Biskupijske klasične gimnazije Ruđera Boškovića iz Dubrovnika dolaze Ana Ljubičić, Ivana Čokljat, Matija Lučić i Lucijana Lonac, s mentorom don Marinom Lučićem. Hvarsku biskupiju predstavlja ekipa Osnovne škole Hvar koju čine učenici Tali Škare, Iva Domančić, Roko Hraste i Ivan Radojković pod vodstvom mentora Zorana Sansovića. Ekipu Srednje škole Hvar čine Doris Ćurin, Dina Milatić, Martina

Salamunić i Dora Sansević. Njihov je mentor Ljubomir Ladan, a na natjecanju su u pratnji Srđana Urlića.

Iz Splitsko-makarske nadbiskupije ekipu Osnovne škole Zmijavci čine Antonija Gudelj, Krešimir Gudelj, Matea Milas i Antea Matković. Njihova je mentorica Andrijana Bagarić. U konkurenciji srednjih škola, iz Splitsko-makarske nadbiskupije natječu se tri ekipe. Iz Treće gimnazije Split, dolazi ekipa koju vodi mentorica Ana Gelo, a ekipu čine Mario Parunov, Ivan Gelo, Vlatka Matić i Toni Opuhač. Iz Pete gimnazije Vladimira Nazora iz Splita dolaze Katarina Matić, Tonka Alduk, Marija Bodrožić i Branka Modrić, a njihov je mentor Ante Majić. Treća srednjoškolska ekipa Splitsko-makarske nadbiskupije dolazi iz Nadbiskupijske klasične gimnazije Don Frane Bulić iz Splita i čine je: Vlade Babić, Zara Čorić, Jelena Dolić i Antonela Šoša. Njihov je mentor don Mato Brečić.

Iz Šibenske biskupije dolazi ekipa učenika Osnovne škole Antuna Mihanovića Petropoljskog iz Drniša, Lucija Bašić, Marta Bilić, Magdalena Čulina i Petra Šaran, pod vodstvom sestre Klare Pavlović. Šibensku biskupiju također predstavljaju tri ekipe srednjoškolaca: ekipa Gimnazije Antuna Vrančića iz Šibenika koju čine Lea Župan, Marija Žaja, Josip Šunjerga i Stipe Antić pod vodstvom mentora Bože Škempera. Iz Srednje škole Lovre Montija iz Knina dolaze natjecatelji Matea Babić, Antonijo Hromić, Ante Batić i Petra Čarić, a vodi ih mentor Mario Preden. Treća srednjoškolska ekipa Šibenske biskupije je iz Srednje škole Ivana Meštrovića iz Drniša, a čine je Ivan Elez, Iva Čupić, Mario Pijuk i Ivo Čevid s mentoricom Veronikom Kosor.

U još jednom glazbenom predahu, s pjesmom „Dubine“, nastupila je Tina Galant, vjeroučiteljica u Osnovnoj školi Jurja Dobrile Rovinj, uz gitarsku pratnju Lucije Jelenić, učenice Gimnazije i strukovne škole Jurja Dobrile iz Pazina. Vokalna skupina učenika Pazinskoga kolegija, koju vodi Paola Jurman, odgajateljica u Pazinskom kolegiju, izvela je skladbu „Lost on you“.

U posljednjoj skupini natjecatelja predstavljeni su učenici iz Zadarske nadbiskupije. Njihova osnovnoškolska ekipa dolazi iz Osnovne škole braće Ribar iz Posedarja, a čine je Nikolina Lerga, Andrea Nekić, Ante Nekić i Antea Knežević pod vodstvom mentorice Berte Perice. Iz Srednje škole Kneza Branimira iz Benkovca dolazi ekipa koju čine Anđela Grgić, Petar Bačić, Branimir Rakić i njihov mentor Hrvoje Oštrić.

Usljedio je predstavljanje natjecatelja iz Riječke metropolije, i to predstavnika Gospičko-senjske biskupije. Iz Osnovne škole Zrinskih i Frankopana iz Otočca dolazi ekipa koju vodi mentorica Dražena Rubčić, a natjecatelji su Lucija Bižanović, Matea Grčević, Marija Rubčić i Bernarda Zoričić. Srednjoškolci Gospičko-senjske biskupije dolaze iz Gimnazije

Bernardina Frankopana iz Ogulina, a njihovu ekipu čine Jelena Galović, Marija Galović, Doris Božičević i Luka Krznarić pod vodstvom mentorice Ivone Rendulić.

Iz Krčke biskupije, iz Osnovne škole Omišalj, dolazi ekipa pod vodstvom mentorice Katarine Čakarun, a čine je Marija Dukić, Manuela Feretić, Lucija Mahulja i Ena Vranić. Srednju školu Ambroza Haračića iz Malog Lošinja predstavljaju natjecatelji Nikolina Karčić, Marija Gazilj, Brigita Sorić i Ana Mikić pod vodstvom mentorice sestre Branke Plenča. Predstavnici Riječke nadbiskupije su učenici Osnovne škole Srdoči iz Rijeke Dominik Plješa, Filip Pogač, Borna Bistrović i Filip Terzić s mentorom Borisom Barbarićem. Prvu riječku hrvatsku gimnaziju iz Rijeke predstavljaju natjecatelji Petra Štiberc, Mara Paravić, Stella Čosić i Marija Božić pod vodstvom mentora Miroslava Radića.

Predstavnici Porečke i Pulske biskupije su učenici Osnovne škole Marije i Line iz Umaga Tia Turković, Laura Jeger, Ela Jeličić i Veronika Šverko pod mentorstvom Davora Mirkovića. A u konkurenciji srednjih škola biskupiju domaćina predstavljaju učenici Gimnazije Pula Nikolina Otočan, Marina Possi, Ana Družeta i Anto Sedlić s mentorom Kazimirom Berljavac.

Osim spomenutih izvođača svečanost otvorenja obogaćena je i nastupom zbora Srednje škole Mate Balote iz Poreča, te zbora Osnovne škole Poreč pod vodstvom Marka Ritoše.

U četvrtak, 19. travnja 2018., povodom prve obljetnice smrti biskupa Antuna Bogetića, misno slavlje u porečkoj bazilici predvodio je porečki i pulski ordinarij mons. Dražen Kutleša, u suslavlju s više svećenika, a na toj su misi sudjelovali i sudionici državnog natjecanja iz vjeronauka, koje se održava u Poreču od 18. do 20. travnja.

Biskup je u prigodnoj homiliji podsjetio kako je cijela ljudska povijest na neki način obilježena traženjem Istine. Upravo u događajima Velikog trodnevlja, u ljudima oko Isusa nalazimo različite odgovore na pitanje „Što je Istina?“. Kajfa postupa utilitaristički – bolje da jedan čovjek umre za narod nego da cijeli narod pogine, razmišlja po logici - nije važno što je istina nego je važno što je za mene korisno; Pilat pušta na slobodu Barabu jer je to pragmatično rješenje, jer je to u praksi provedivo, svatko tumači i primjenjuje istinu kako mu odgovara. Treći skupina pak tvrdi da je istina sve ono što čovjek kaže, to nazivamo relativizmom, po tome postoji onoliko istina koliko i ljudi. Možemo reći da nikoga ne interesira objektivna istina nego je važna ona istina koja ima više odjeka u javnosti. No Istina je samo jedna, a tu je potrebno promijeniti i pitanje - “Tko je Istina?” - Istina je Isus

Krist, on je „Put, Istina i Život“, istaknuo je biskup Kutleša.

Nadalje, citirajući još jednom Pilata koji, nakon što je oslobodio Barabu, postavlja pitanje „Što učiniti s ovim Isusom?“, biskup je potaknuo okupljene da se zapitaju „Što ću ja učiniti s Isusom Kristom?“. Neki se od njega odmiču, i ne žele čuti za njega jer ako je on prisutan u njihovu životu ne mogu živjeti, djelovati i glasovati kako žele, onako kako misle da je njima korisno i dobro, a ne u skladu s Božjim i prirodnim zakonom. Drugi će ga samo kulturno pozdraviti kao usputnog prolaznika. Neki će pak s njim doći u kontakt kao s onim od kojega u nekoj trgovini trebaju uslugu i ništa više. Kršćanin treba željeti i dopustiti da Isus uđe u njegov život i promijeni ga. To uvijek označava promjenu na bolje. U tom svjetlu, oni koji žele slijediti Isusov primjer, kršćani, trebaju težiti za onim što je pravo, jer pravedno je ono što je pravo, na tome se temelji naravni zakon kojeg kršćani moraju slijediti. No, jednako se može postaviti i pitanje što će Isus učiniti s nama koji smo ovakvi? Mi, osim što trebamo tražiti Istinu, moramo tražiti i poštivati prirodne zakone, koji su Božji zakoni, a koji se mogu svesti na Deset Božjih zapovijedi. Jer pravedno je ono što je pravo, a ne obratno. Zato mi, kao ljudi uvijek moramo ići za onim pravednim. Čovjek treba tražiti u prvom redu istinu i pravdu. Ako je sve postavljeno na prirodni i moralni, tj. Božji zakon, čovječanstvo i cijela civilizacija će imati budućnost.

Vi živite u ovim vremenima kada je vrlo teško doći do Istine, imamo toliko informacija, toliko učimo, a sve manje znamo. Toliko putujemo, a ne znamo doći do svoga bližnjega. Toliko stvari gledamo, a nekako se osjećamo kao da ne možemo doći do te Istine, rekao je biskup obraćajući se sudionicima državnog natjecanja. Naglasio je nadalje da su oni, proučavajući vjeronauk i druge znanosti pozvani razmišljati i tražiti, biti ljudi koji će tragati za Istinom, u tome je veličina svakoga čovjeka, da zna spoznati onu mudrost kako su je naviještali ne samo stari Grci i Rimljani nego jednostavno tražiti i dolaziti do Istine, i na kraju spoznati da je to Isus Krist. Kada spoznamo taj „Put, Istinu i Život“ to će biti ostvarenje svih naših snova.

Stoga ovu svetu misu, osim za pokojnog biskupa Antuna prikazujem i za vas da vam Bog u životu da snage da možete ostati ljudi koji će ići prirodnim moralnim zakonima, koji će slijediti Božji put i koji će doći do vječnosti, da budemo hodočasnici na ovoj zemlji, da budemo svjesni da je ova materijalna stvarnost prolazna i da dolazi jedna druga, vječna stvarnost, zaključio je mons. Kutleša.

Na kraju misnog slavlja, nakon završnog blagoslova, događaj je ovjekovječen zajedničkom fotografijom koncelebranata i svih sudionika državnog natjecanja iz vjeronauka u prezbiteriju porečke bazilike.

ZAVRŠENO OVOGODIŠNJE DRŽAVNO NATJECANJE IZ VJERONAUKA

Najuspješniji među 20 ekipa u konkurenciji osnovnih škola bili su učenici Osnovne škole Antuna Augustinčića iz Zaprešića, a među srednjim školama najbolji su bili natjecatelji iz Srednje škole Lovre Montija iz Knina.

U petak, 20. travnja 2018., proglašenjem poretka i pobjednika u kongresnoj dvorani porečkog Hotela Pical, završeno je državno natjecanje iz vjeronauka na kojem je sudjelovalo dvadeset ekipa u kategoriji osnovnih škola i 20 ekipa u kategoriji srednjih škola. Geslo ovogodišnje vjeronaučne olimpijade bilo je „Kršćani na putu dijaloga“.

Prvo mjesto na ljestvici osnovnih škola osvojili su: Jelena Horvat, Ivan Bjelivuk, Vedran Hlupić i Maja Kantolić iz Osnovne škole Antuna Augustinčića iz Zaprešića koji su se pripremali pod vodstvom mentora Ilije Nikolića. Drugo mjesto osvojili su učenici Osnovne škole Antuna Mihanovića iz Slavenskog Broda: Petar Ilak, Lucija Mahovne, Ema Pavlović i Karmela Starčević pod vodstvom mentorice Nade Golić. Treći među osnovnoškolskim ekipama plasirali su se učenici Osnovne škole Srdoči iz Rijeke: Dominik Plješa, Filip Pogač, Borna Bistrović i Filip Terzić s mentorom Borisom Barbarićem.

U kategoriji srednjih škola najbolji su bili učenici Srednje škole Lovre Montija iz Knina: Matea

Babić, Antonijo Hromić, Ante Batić i Petra Čarić, koje vodi mentor Mario Preden. Drugo mjesto među srednjim školama osvojili su natjecatelji iz Gimnazije Karlovac: Karla Movre, Marija Lukačić, Laura Katharina Jurić i Ana Katić, pod vodstvom mentora Tomislava Šegine. Treće mjesto među srednjim školama osvojili su predstavnici biskupije domaćina, učenici Gimnazije Pula: Nikolina Otočan, Marina Possi, Ana Družeta i Anto Sedlić s mentorom Kazimirom Berljavcem.

Prvoplasiranima u obje kategorije medalje i nagrade uručio je porečki i pulski biskup ordinarij mons. dr. Dražen Kutleša, drugoplasiranima tajnik Državnog povjerenstva Tomislav Tomasić a trećeplasiranima Vojmil Žic, predstavnik Glasa Koncila i uredništva Malog Koncila.

Svim ostalim natjecateljima priznanja je uručio predstojnik Katehetskog ureda Porečke i Pulske biskupije vlč. Luka Pranjić.

Anita Vranić, ispred Nacionalnog katehetskog ureda, uručila je prigodna priznanja ravnatelju škole domaćina, Srednje škole „Mate Balota“ Krešimiru Broniću, tajniku Državnog povjerenstva Tomislavu Tomasiću te predstojniku Katehetskog ureda biskupije domaćina vlč. Luki Pranjiću.

SVEĆENIČKO REĐENJE U PULI

U subotu, 9. lipnja 2018., godine u pulskoj katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije održano je svećeničko ređenje. Po rukama porečkog i pulskog biskupa mons. dr. Dražena Kutleše red prezbiterata primili su: Janez Barborič iz Novog Mesta u Sloveniji, Boško Čatlak iz Sinja, Damir Štifić iz Pule i Bartosz Pawlik iz mjesta Kalisz u Poljskoj. Svi kandidati su red đakonata primili 25. studenog 2017. godine također u Puli, i svi su sada zaređeni za Porečku i Pulsku biskupiju. Biskup je misno slavljeno predvodio uz koncelebraciju osamdesetak svećenika. Osim rodbine i prijatelja ređenika misi je nazočilo i mnogo vjernika iz raznih dijelova Porečke i Pulske biskupije.

Biskup je u prigodnoj homiliji istaknuo, u Evanđelju netom pročitanoj Isusovu molitvu za učenike, kako za one iz njegova vremena tako i za one koji danas posvećuju svoj život slijedeći Isusa Krista. Biskup je iz te molitve istaknuo nekoliko stvari koje svećenici u našem vremenu mogu primijeniti u svome životu, da se nekako vrata na svoje izvore i da mogu osvjježiti ono što ih je potaklo na njihovo zvanje.

Isus prima svoje učenike od Gospodina. On mu ih je povjerio da ih poučava i da nastave onu misiju koja je njemu povjerena. Od tih se učenika traži vjernost Isusu Kristu, ali isto tako i da životom, djelima i molitvama svjedoče za Isusa Krista te da se potpuno predaju njemu. Isus kaže da će ga njegovi učenici proslaviti. Svaki učenik koji dobro izučio svoju nauku i postane slavan, on je slava svome učitelju, kao i sportaš svome treneru, tako i svaki svećenik koji spašava duše i koji grešnika vraća Bogu, on je slava Isusu Kristu i nastavlja djelovati na njegovu putu. Svećenikova misija je u ovome svijetu, ali ne od svijeta, i zato se svećenik u ovome svijetu treba boriti za spas duša i voditi ih Isusu Kristu, sve do smrti, ako to bude od njega zatraženo.

Isus obećava svojim učenicima i njihovim nasljednicima da će im dati radost. Ako učenik živi po Božjem zakonu, poštuje moralne zakone, tada u njegovu dušu dolazi radost i veselje i tada će vjernici i svi koji su oko njega biti privučeni jer znaju da slijedi Gospodina koji je sama radost. Zato dragi svećenici, dragi ređenici, nastojte biti ljudi koji će pronositi radost među svojim vjernicima i u današnjem društvu kada je sve nekako stavljeno pod upitnik, i nekako sve beznadno, budite ona svjetiljka koja treba osvjetliti tu tamu, potaknuo je biskup.

Isus upozorava učenike da su u svijetu ali nisu od svijeta. Možda nekada mi svećenici zaboravimo da smo 'sol zemlje i svjetlo svijeta'. Možda se nekada želimo poistovjetiti s tim svijetom, jer nekako želimo biti toliko blizu pa izgubimo onu nit i onaj razlog zašto smo u ovome svijetu. Možda zaboravimo da nismo

od ovoga svijeta, već smo upravo pozvani učiniti ga boljim, da ga vratimo Isusu Kristu čistim onakvog kakvog on želi.

U Isusovoj molitvi vidimo nekoliko temeljnih zaziva koji su vrlo značajni za nas, nastavio je propovjednik. On moli za svoje učenike, ali ne za svijet. No, ipak traži da njegovi učenici ostanu u svijetu. Možda danas, vidjevši tolike probleme, nekako imamo osjećaj da je sve protiv nas, protiv vjernika, protiv Crkve; čovjek se povlači, želi ići u neku kontemplaciju, želi se posvetiti sebi i spašavanju svoje duše, ne vidi nikakvog smisla u onome što se događa oko njega i misli da ne može to promijeniti. Ali Isus kaže da treba postojati i kontemplacija i akcija, još više „contemplatio in actio“. Imajući to na umu treba razmišljati kako biti: u prvom redu pošten, kako biti čovjek i kako biti svećenik. Trebamo znati vidjeti drugoga i njegovu potrebu, a ne živjeti samo u svome svijetu i biti zaokupljen samo svojim problemima. Svećenik je pozvan da rješava tuđe probleme. I na kraju treba naučiti kako ljude voljeti, jer kada volimo tada možemo učiniti mnogo više od onoga što mislimo da možemo. Svećenik treba biti zaljubljen u svoje svećeništvo, istaknuo je biskup, istaknuvši da je to dugotrajna ljubav na prvi pogled. Dragi svećenici, vi se trebate danas na poseban način zapitati jesu li oni ideali koji su vas potakli na svećeničko zvanje otišli ili ih samo treba osvježiti, istaknuo je biskup obraćajući se okupljenim svećenicima.

Kada Krist moli za svoje učenike, on moli da ostanu u svijetu, ali da ne budu od svijeta. Oni trebaju biti izbavljeni iz onoga što je materijalno, mogu se služiti materijalnim, ali ne smiju biti navezani na to materijalno, jer kao svećenici trebaju biti svjesni da je to prolazno. Trebaju biti među ljudima, u društvu, ali svjesni da nisu od toga društva, svećenicima je nadasve dana zadaća to društvo mijenjati.

Isus je mogao svoje učenike predati i da ih Gospodin pozove ponovno k sebi, ali on to ne čini zato jer oni trebaju nešto učiniti za njega, on ima jedan poseban plan s njima, da ostanu na ovoj zemlji, podsjetio je biskup.

Nadalje, Isus Krist moli da ih Gospodin sačuva od zla, to je temeljni naglasak u ovoj homiliji, istaknuo propovjednik. Današnji je svijet opsjednut raznim temama i nekako se osjeća da zlo dominira njime.

Isus je pokazao da Zlo postoji na ovome svijetu i važna je stvar da je ono prokazano. Svećenik se treba boriti protiv toga Zla. Najgore zlo je kada vjernik otpadne od Isusa Krista. Svijet sam po sebi nije zao već ga takvim čine zli ljudi i takvi čine zlima i stvari kojima se koriste u postizanju svojih zlih nakana. Sve-

ćenik je taj koji će u taj svijet donositi dobro. Poput vojnika ili mornara koji se najbolje treniraju u bitci i u plovidbi, jednako tako se i svećenik najbolje trenira u tome zlom svijetu u kojemu treba živjeti po moralnim i disciplinskim zakonima Crkve. Na nebesima postoji samo dobro, u paklu postoji samo zlo, a na zemlji postoji i dobro i zlo i svi su ljudi pozvani da biraju između dobra i zla. Crkva je ustanovila sakramente da čuva čovjeka od grijeha a ne da čuva grijeh od čovjeka. Dragi svećenici, zato vi jeste danas u ovome svijetu i temeljna misija svakoga vjernika, a pogotovo svakoga svećenika, je da pobijedi ovaj svijet. To je smisao Isusove molitve. Nalaziti ćete se u problemima, patnjama i siromaštvu, ali uvijek trebate pobijediti. Svećenik ne treba bježati od problema i nevolja nego ih treba nadvladati i rješavati. Svećenik treba svojim vjernicima donositi nadu i radost i uzdizati ih, jer u ovome svijetu smisao je nadvladati zlo i učiniti da dobro pobijedi. To Isus čini upravo po vama. Budite svjesni da ćete u životu biti i ostavljeni i napušteni, biti ćete siromašni i sami, Isus vam nije obećao zaštitu od toga, on moli Gospodina da vas zaštiti od zla. A to čini tako da smo mi u Isusovoj molitvi uključeni od početka do kraja. Kao što se kod zdravstvenih problema čovjek obraća liječniku, tako i Isus nama nudi razna sredstva, u prvom redu molitvu te obraćanje i traženje pomoći od Gospodina Isusa Krista. On nam je povjerio misiju da je izvršimo svojim snagama, ali mi to ne možemo i zato trebamo tražiti Božju pomoć.

Biskup je istaknuo da svećenici moraju biti svjesni misije koju im je Bog povjerio, da se ne predaju već da uz Božju pomoć pobijede zlo, kako bi te svoje zasluge mogli donijeti pred lice Božje. U toj borbi nisu sami, jer se bore za neke više ideale, koji nadilaze ovaj svijet.

Isus kaže da njegovi učenici trebaju biti jedno, podsjetio je biskup, jer ukoliko nisu jedno tada nema smisla zajednički rad ni sve ono oko čega se trudimo.

Upravo smisao Crkve jest da bude jedna, katolička, da ima jednog Stvoritelja, i da sve što činimo bude usmjereno na to jedinstvo Crkve ovdje na zemlji. Stoga svećenici trebaju biti ti koji ljude sjedinjuju a ne razdvajaju, a kako bi to mogli činiti u prvom redu trebaju biti jedinstveni među sobom, uvažavati jedni druge i jedni drugima pomagati. Važno je i ne isticati svoje slabosti jer drugi jedva čekaju da to čuju i da ih uveličaju, te na kraju generalizirajući zaključuje da su svi takvi.

Isus moli da njegove učenike Bog posveti u Istini. Biti svet znači biti odvojen, biti od nečega izoliran, kako su svete stvari odvojene, tako i svećenik treba biti odvojen od ovoga svijeta. I Aronovi sinovi su bili odvojeni kako bi mogli izvršiti svoju misiju u židovskome narodu. No oni su bili i osposobljeni za svoju misiju, u prvom redu svojim srcem, svojim poštenjem, svojom mudrošću. Onaj koji je sluga Božji treba biti svet kao što je svet njegov Gospodin.

Dragi ređenici, dragi svećenici, vi ste izabrani, vi ste posvećeni i vi trebate biti osposobljeni izvršiti svoju misiju, ako u ovome svijetu ne pobijedite tada vaša misija nije imala smisla. Znajte da niste sami, da su mnogi prolazili kroz vaše probleme i znajte se uvijek obratiti Gospodinu i tražiti da pomogne vašoj slabosti, jer jedino uz njegovu pomoć a ne svojim silama možete ostvariti tu misiju.

Na kraju homilije biskup je pozvao sve nazočne na molitvu za sve svećenike, da mogu biti svjetlo svijeta, da se mogu oduprijeti zlu koje je u svijetu, te je pozvao vjernike da im suradnjom pomognu ostvariti svoju svećeničku ulogu.

Janez Barborič, Boško Čatlak i Bartosz Pawlik svećeničku formaciju stekli su u pulskom Biskupijskom misijskom sjemeništu „Redemptoris Mater“ a Damir Štifanić u riječkom Bogoslovno sjemeništu „Ivan Pavao II. i u Collegium Germanicum et Hungaricum u Rimu.

BISKUPIJSKO HODOČAŠĆE MINISTRANATA

U ponedjeljak, 18. lipnja 2018., u organizaciji Vijeća za duhovna zvanja, ministrante i pastoral mladih Porečke i Pulske biskupije održano je biskupijsko hodočašće ministranata u Krašić i Zagreb.

U pohode rodnom mjestu kardinala Stepinca, u pratnji 11 svećenika hodočastilo je 220 ministranata iz Istre. Misno slavlje u krašićkoj župnoj crkvi predvodio je vlč. Rikard Lekaj, župnik pulske katedralne župe i pročelnik Vijeća za duhovna zvanja, ministrante i pastoral mladih. On je u prigodnoj homiliji istaknuo kako je milost običi mjesto gdje je rastao, živio i primio vjeru blaženi Alojzije Stepinac. Upravo zato što je

u toj crkvi kršten blaženik, predslavitelj misnog slavlja je u toku mise potaknuo na obnovu krsnih obećanja. Vlč. Lekaj je naglasio da je blaženik, primivši vjeru primio dar po kojem je mogao ljubiti svoje neprijatelje i za njih moliti. Na kraju mise zahvalio je ministrantima za svu pomoć koju kroz svoju službu pružaju svećenicima.

Nakon Krašića hodočasnici su otišli u Zagreb gdje su u Zagrebačkoj katedrali obišli grob bl. Stepinca te ondje izmolili deseticu krunice. Obišli su zagrebačku prvostolnicu i Muzej bl. Alojzija Stepinca.

MEĐUNARODNI SIMPOZIJ O VODNJANSKIM RELIKVIJAMA

U Vodnjanu je, u četvrtak, 21. lipnja 2018., održan međunarodni simpozij povodom obilježavanja 200.-te godišnjice donošenja relikvija u Vodnjan. Predavanja o relikvijama i njihovu štovanju iz povijesno-političke, vjerske, ekumenske, antropološke i forenzičke perspektive te o viziji buduće prezentacije vodnjanskog sakralnog blaga iznijeli su renomirani stručnjaci iz Hrvatske i susjednih zemalja.

Simpozij, koji je održan u Palači Bradamante, u sjedištu Zajednice Talijana Vodnjan, organizirali su Župni ured sv. Blaža Vodnjan i Grad Vodnjan.

U uvodnim pozdravima okupljenima su se obratili: župnik Marijan Jelenić, gradonačelnik Vodnjana Claudio Vitasović, predsjednik Zajednice Talijana Sandro Manzin, dožupanica Istarske Županije Giuseppina Rajko, te porečki i pulski ordinarij mons. dr. Dražen Kutleša.

U povijesti Crkve uvijek se je štovalo ono što je bilo sveto, hagios, što znači biti odvojen od svijeta, podsjetio je biskup u svome obraćanju. Sveci na poseban način simboliziraju tu odvojenost, a relikvije su veza s tim svecima. Poželio je svima da i što bolje upoznaju svoju prošlost te podsjetio da ta prošlost obvezuje u sadašnjosti i budućnosti. Osim stavljanja naglasaka na neke realne, konkretne znanstvene činjenice, podsjetio je ordinarij, potrebno je sagledati daleko veću, dublju poruku koju nam relikvije upućuju. Te relikvije simboliziraju one ljude koji su živjeli svetim životom i nerijetki dali svoje živote za druge ljude. Zato što su bili dobri i živjeli svetim životom mi ih danas častimo i želimo im se nekako približiti jer u njima vidimo odraz Isusa Krista kojeg su oni slijedili. Ako budemo tako razmišljali onda će i ove relikvije imati utjecaja na naš život, to je ono najbitnije. Biskup je pozvao okupljene da se potrudite biti dostojni i da znaju iščitati poruku na koju nas te relikvije upućuju. Mons. Kutleša je, uz zahvalu organizatorima, posebno istaknuo priznanje župniku Jeleniću, zahvalivši mu na njegovu trudu i svemu onome što on ovih 40ak godina čini za ovo mjesto i za ovaj fenomen. Nadamo se da se neće umoriti i da će dalje nastaviti, zaključio je biskup.

Župnik Jelenić je za duhovni početak simpozija odabrao Himan Duhu Svetomu, a potom je kao iznenađenje okupljenima prezentiran kratki dokumentarni film o kanonskoj rekogniciji i znanstvenim istraživanjima provedenim na relikvijama devet svetaca i tri svete, sveukupno 199 osteofragmenata, koji su javnosti prvi put prezentirani ove godine u veljači, o blagdanu sv. Blaža.

Radni dio simpozija otvorio je dr. sc. Stipan Trogrlić iz pulske podružnice Instituta za društvene

znanosti Ivo Pilar s izlaganjem „Društveno političke prilike u vrijeme donošenja relikvija iz Venecije”. On je izrekao kratki presjek društvene i političke situacije u Europi prije dva stoljeća, istaknuvši kako je tada Istra, pod vlašću Austro – ugarske monarhije, bila podijeljena na 17 kotara, od kojih je Vodnjan bio jedan. U smislu crkveno-teritorijalnog ustroja na području Istre tada se je nalazilo 7 biskupija. Prema povijesnim podacima Vodnjan je u to doba ima 3680 duša. U vrijeme donošenja Svetih Tijela u Vodnjan, Europa proživljava prve godine restauracije i početak nastojanja da se spriječe promjene izazvane Francuskom revolucijom i Napoleonovim ratovima i osigura povratak feudalnih društvenih struktura i uređenja. Sadržaj i smjer politici odredio je Bečki kongres. Uokvireni austrijskom restauracijom Istra i Vodnjan prolaze vrijeme u kojem je državno upravno-teritorijalno ustrojstvo kao i ono crkveno, te politički sustav stavljen u službu sveobuhvatne kontrole centralne vlasti, rekao je dr. Trogrlić.

O temi „Štovanje relikvija u Katoličkoj Crkvi” govorio je prof. dr. sc. Ante Crnčević s Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Relikvija u teološkome ključu čitanja nije ono što je ostalo od svečeva života nakon njegova vremena već u njoj gledamo ono što je preteklo preko njegova vremena, ono što ga u vjeri Crkve čuva živim i u vremenu nakon njega, kazujući da vrijeme, kao ni smrt ne dokidaju ono što je u kršćanstvu vrijedno spomena i čašćenja. Kršćansko čašćenje svetaca i njihovih relikvija tijesno je povezano kako u povijesnome razvoju tako i u teološkome gledanju. Dr. Crnčević je pojasnio da su relikvije zajedno s mjestom mučeništva i mjestom ukopa, depositio, izvorno nudile tek mjesto čašćenja svetih mučenika, dok zasebno ostaci i mjesto nisu bili predmet čašćenja. Važno je posvjestiti da čašćenje svetaca ne izrasta iz brige o relikvijama nego su čašćenje svetaca i vjera u zajedništvo s njima urodili osjetljivošću i brigom za ono što čuva spomen na njih. Istaknuo je kako i najvažnije kršćanske relikvije, Kristova križa i platna u koje je bilo umotano njegovo tijelo, bivaju prepoznate te oko 4 stoljeća prigodom iskapanja Golgote u doba cara Konstantina. Ti elementi, povezani s Kristovim životom postali su relikvijom nad kojom je moguće uvijek iznova promišljati o čudesnosti Božjega očitovanja ljudima te o njegovoj brizi da svaka ljudska sumnja bude izliječena spoznajom Božje spremnosti da bude uvijek toliko malen da bi bio vjerovan i od ljudi prihvaćen radi njihova spasenja, istaknuo je dr. Crnčević.

Arhimandrit ekumenskog patriarhata pravoslavne nadbiskupije Italije i Malte Athenagoras Fiesolo na talijanskom je govorio o temi „Štovanje relikvija u Pravoslavnoj crkvi“. On je izrekao izuzetno sadržajno i bogato predavanje te je na brojnim primjerima opisao način pristupanja i tretiranja relikvija, napose u svezi s postupcima kanonizacije, u pravoslavnoj crkvi.

Povjesničar umjetnosti i licencirani vodič iz Beča dr. Anto Nadj pokušao je kroz svoje izlaganje dati odgovor na pitanje „Što suvremenom čovjeku znači Sveto?“. Kroz primjere različitih istraživanja na tu temu, te iznoseći brojne podatke glede sakralnog turizma iznio zanimljive podatke o tome kako suvremeni čovjek proživljava, a time i gradi svoj odnos prema Svetome, ali i o tome što današnji čovjek smatra svetinjom.

O „Povijesti relikvija u Vodnjanu“ govorio je vodnjanski župnik Marijan Jelenić. Kao što je u uvodnim pozdravima istaknuo ordinarij Kutleša, preč. Jelenić je ključna osoba u predstavljanju fenomena vodnjanskih relikvija, on je kroz protekla 4 desetljeća, i u vremenima kada je to bilo opasno i za osobnu slobodu, ulagao svoje napore u očuvanje, što dostojnije predstavljanje i promoviranje vodnjanskih relikvija. Župnik je podsjetio na pronalazke, istraživanja i prezentiranja relikvija te spomenuo brojne osobe i institucije koje su u raznim momentima tih procesa imale ključnu ulogu. Podsjetio je da je relikvije u Vodnjan donio slikar Gaetano Gressler, nastojeći ih tako sačuvati od opasnosti koja im je prijetila od francuskog revolucionarnog pokreta koji je svoj utjecaj širio diljem Europe.

Sandro Manzin, nadovezujući se na predavanje preč. Jelenića, izrekao je izlaganje na temu „Zatvaranje relikvija od strane Gaetana Gresslera u Veneciji“, podsjetivši tako na osobu koja je bila oruđe u rukama povijesti, jer su zahvaljujući njegovoj promisli relikvije stigle u Vodnjan.

„Uloga svetaca za uljudenje ljudske zajednice u globalizacijskoj civilizaciji“ bio je naziv izlaganja koje je održao Darko Grden, novinar Glasa Koncila iz Zagreba.

Nakon prvog dijela održana je konferencija za medije na kojoj su sudjelovali: biskup u miru mons. Ivan Milovan, župnik Jelenić, dijecezanski sudski vikar preč. mr. Ilija Jakovljević te novinarka i urednica Vesna Jurić Rukavina. Biskup je istaknuo kakao je su relikvije za jednu biskupiju veliko zadovoljstvo ali i velika odgovornost. Župnik Jelenić je na press konferenciji istaknuo planove izgradnje kripe i virtualnog svetišta, te objavljuvanje monografije o vodnjanskim relikvijama. Preč. Jakovljević je podsjetio na nedavno objavljenu novu uredbu Kongregacije za kauze svetaca kojim se propisuje propozicije za čuvanje i štovanje relikvija.

Predavanje pod naslovom „Antropološka obrada vodnjanskih relikvija“ održale su zajedno doc. dr. sc. Željana Bašić i doc. dr. sc. Ivana Kružić sa Sveučilišnog odjela za forenzične znanosti Sveučilišta u Splitu koje su se osvrnule na dosad održana znanstvena istraživanja provedena na vodnjanskim relikvijama.

Drugi dio simpozija započeo je izlaganjem hrvatske zastupnice u Europskom parlamentu Marijane Petir na temu „Civilizacijski trenutak teologije žene“. Upravo u ovoj značajnoj 200. godišnjici prijenosa relikvija iz Venecije u Vodnjan među kojima se nalazi čak 46 svetica, jedinstvena je prilika za progovoriti o značaju i položaju žena u povijesti, sadašnjosti i budućnosti naše Crkve, ali i cijelog društva, rekla je Petir. Kroz čitavu povijest kršćanstva, od samih njegovih začetaka te prvih kršćanskih zajednica pa do današnjeg suvremenog trenutka upravo su žene, bake, majke, kćeri bile najvjernije prenositeljice vjere i čuvarice tradicije. Doista, kada govorimo o ženi u Crkvi, onda govorimo o većinskoj polovici Božjeg naroda koja još uvijek nije u potpunosti našla svoje pravo mjesto u Crkvi, a u nekim aspektima niti u društvu, a u kojoj se krije beskrajna snaga i mnogostruke mogućnosti. Potom se je kratko osvrnula na starozavjetni i novozavjetni pogled na ženu, a citiranjem vatikanskih dokumenata podsjetila je stavove nekoliko rimskih prvosvećenika na tu temu. Govoreći o ulozi žene i njezinu mjestu u suvremenom društvu istaknula je da se s pravom može zaključiti kako je upravo dugogodišnja marginalizacija, relativizacija i diskriminacija žene glavni uzročnik promjena i pokreta koje danas viđamo na globalnoj sceni. Međutim, treba imati na umu kako odgovor leži upravo u razumijevanju izazova s kojima se suočava današnja žena, ali i njenoj podršci kroz „re-otkrivanje“ i očuvanje njezinog dostojanstva.

Slika i uloga žene se već promijenila, ali se još uvijek mijenja – upravo je stoga ključan ovaj povijesni trenutak za daljnja promišljanja, kao i za iskazivanje dubokog poštovanja spram relikvijama čije preseljenje na današnji dan slavimo, a na osobit način ovih 46 svetica koje su svojim životnim primjerom zauvijek u povijest čovječanstva i kršćanstva utkale neizbrisivi trag i ostavile dubok primjer ženske snage i živuće vjere, zaključila je Petir.

Predavanje o projektu „Virtualno Svetište Vodnjan“ koje je pripremio prof. dr. sc. Šime Anđelinović sa Sveučilište u Splitu i izv. prof. dr. sc. Ivan Zoraja s Fakultet elektrotehnike, strojarstva i brodogradnje u Splitu, u kratkim crtama predstavio je preč. Jelenić jer predavači nisu bili u mogućnosti biti prisutni na simpoziju.

Dr. sc. Andrea Ledić dipl. ing., načelnica Centra za forenzičko ispitivanje, istraživanje i vještačenje „Ivan Vučetić“, Ministarstva unutrašnjih poslova i Ureda za forenzične znanosti Sveučilišta u Zagrebu

održala je izlaganje „Forenzična znanost i relikvije” predstavivši mogućnosti Centra te izrazivši radost da su se mogli uključiti svojom stručnošću u „sređivanje“ vodnjanskih relikvija.

Izv. prof. dr. sc. Zdravka Hincak Daris s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Ureda forenzične znanosti istog sveučilišta predstavila je izlaganje na temu „Rekognicija vodnjanskih relikvija - nova istraživanja”. Predstavila je način i metode rada na relikvijama u Vodnjanu te spoznaje do kojih se došlo tijekom rada.

Novinarica i urednica s Hrvatske radio televizije, koja je ujedno i članica Povjerenstva za znanstvenu obradu, konzervaciju i prezentaciju relikvija u Vodnjanu, Vesna Jurić Rukavina govorila je o medijskoj praćenosti fenomena vodnjanskih relikvija u izlaganju pod naslovom „Sakralna baština Vodnjana u medijskom prostoru”. Ona je istaknula da se novinari nalaze pred izborom hoće li u sve ubrzanijem svijetu trećeg tisućljeća odabrati konstruktivno djelovanje na strani dobra. Naglasila je nadalje potrebu bolje edukacije medijskih djelatnika u specijaliziranom djelokrugu izvještavanja o religijskim temama. Visokom je ocjenom ocijenila suradnju s medijima u prezentaciji relikvija s obzirom na specifičnost sadržaja koje treba približiti javnosti, a u kojem nije bilo senzacionalizma.

O temi „Vizija i opravdanost prezentacije sakralnog blaga Vodnjana” govorile su mag. politologije Mirna Vulin i dipl. novinar Jelena Devčić iz Agencija Kocka d.o.o. iz Šibenika. U Prvom dijelu su govorile o uključenje cjelokupne zajednice u ovaj projekt, a u drugom dijelu o dogradnji aneksa za smještaj relikvija i drugih sadržaja.

Arheologinja Kristina Džin je u svom intervjuu podsjetila kako je u Vodnjanu prva sakralna zbirka predstavljena još davne 1974. godine, u doba vladavine političkog jednomylja, te da je devedesetih godina prošloga stoljeća ona upotpunjena otvaranjem i drugog dijela. Time je Vodnjan već tada bio upisan na karti religijskog i sakralnog turizma. Spominjući planove za inovativne načine predavljanja sakralne baštine istaknula je kako te nove strukture, koje postoje u projektima, ne mogu biti izdvojene iz korpusa crkve. Novi modusi predavljanja trebali bi upućivati na duhovno i vizualno značenje koje će promatraču približiti život svetaca a sve ostalo treba prepustiti duhovnosti posjetitelja, naravno u skladu s postulatima poštivanja kulturne baštine.

Zaključak simpozija izrekao je preč. mr. Jakovljević naglasivši kako u svim budućim koracima očuvanja i prezentiranja relikvija treba pomno paziti da sve bude usklađeno s odredbama Kongregacije za kauze svetih, napose o teologiji prostora gdje se relikvije namjerava prezentirati javnosti, to treba biti prostor koji će davati mogućnost razvoja kulta i štovanja, svojevrsna kapela sanctorum. Posebno je potrebno, u svemu što se čini glede relikvija imati na umu na se ih ne smije tretirati kao muzeološke eksponate.

Simpozij je, u ime Porečke i Pulske biskupije, zatvorio mons. Ivan Milovan, umirovljeni porečki i pulski biskup te zaželio da se rad na projektu zaštite vodnjanskih relikvija i sakralne zbirke nastavi na dobrobit župe i Vodnjana.

Simpozij je završio u popodnevnim satima vođenim razgledavanjem relikvija u župnoj crkvi Sv. Blaža.

ČOVJEK KRISTALNO JASNOG SVEĆENIČKOG IDENTITETA

U petak, 22. lipnja 2018. godine, održano je hodočašće svećenika Riječke metropolije i Zadarske nadbiskupije na mjestu koja su obilježila život bl. Miroslava Bulešića. Oko sto osamdeset svećenika došlo je nadahnuti se na primjeru tog našeg najmlađeg Blaženika.

Sa svojim svećenicima hodočastili su i biskupi i nadbiskupi: nadbiskup zadarski i predsjednik HBK mons. Želimir Puljić, nadbiskup i metropolita riječki mons. Ivan Devčić, gospičko-senjski biskup mons. Zdenko Križić, riječki biskup mons. Ivica Petanjak, biskup u miru mons. Mile Bogović te kao domaćini porečki i pulski ordinarij mons. Dražen Kutleša i biskup u miru mons. Ivan Milovan.

Hodočasnici su se okupili u Lanišću gdje je nakon uvodnog pozdrava biskupa Kutleše, mons. Devčić započeo molitvu Srednjeg časa.

Mons. Kutleša je u uvodnom pozdravu istaknuo kako je to hodočašće prigoda svećenicima i biskupima za posvjestiti si svoj svećenički žar te ga potaknuti primjerom bl. Miroslava Bulešića. Ovdje je jedan mladi svećenik proživljavao svoju agoniju ali je na kraju pokazao da se zlo može pobijediti. U današnjem društvu vidimo mnogo zla, no ključno je pitanje koliko smo mi svećenici odlučni da se odupremo tome zlu. Isus je rekao da 'njegovi učenici jesu u svijetu ali nisu od svijeta' i glavna stvar je upravo u tome da taj svijet treba pobijediti, i svaki koji pobijedi taj svijet, možemo reći da je sveti svećenik. Zato, draga braćo svećenici, pozvani smo u toj borbi izići kao pobjednici. Znamo da je teško, da su mnoge dileme, da je neprijatelj jak, ali zato smo došli ovdje tražiti pomoć od bl. Miroslava Bulešića i onu snagu koja na je potrebna, i onda kada ponekad sumnjamo u sebe i svoje ideale. Zato želim da ovaj današnji susret bude poticaj svima nama, da svakoga od nas ohrabri da odavde krene hrabrij i čvršći. Svoje je obraćanje zaključio zahvalom biskupima koji su organizirali hodočašće, a na poseban način nadbiskupu Devčiću koji je inicirao ideju s željom da se susretnu biskupi i svećenici ove metropolije i Zadarske nadbiskupije. Mons. Kutleša je zahvalio i nadbiskupu Puljiću koji se pridružio toj inicijativi. Time smo pokazali jedno zajedništvo i sve ono što trebamo činiti kao svećenici, da povezujemo jedni druge i da negujemo ono što nas povezuje, da unapređujemo sve što nam je zajedničko i zajedno idemo prema jednom idealu, zaključio je mjesni ordinarij.

Zatim je vlč. dr. Josip Grbac, župnik Umaga, koji je rođen u Lanišću, okupljenima približio što se točno zbilo tog kobnog 24. kolovoza 1947., u kojim

je okolnostima ubijen bl. Miroslav, kojeg su pristaše komunističkog režima zaklali u župnoj kući u Lanišću na dan dijeljenja krizme. Dr. Grbac je najprije pojasnio društveno – povijesne okolnosti tog nemilog događaja, napomenuvši kako tijekom ratnih godina nije bilo dijeljenja sakramenta svete potvrde pa je diljem Istre bilo jako mnogo djece koju je trebalo krizmati pa je tadašnji biskup mons. Santin delegirao mons. Jakoba Ukmara, a Bulešić ga je pratio kao podravnatelj Pazinskog sjemeništa. Dr. Grbac je osim nekih svojih sjećanja iz mladosti, kada se je o tome ubojstvu pokušavao govoriti u tajnosti, iznio i brojne detalje koje je saznao i tijekom snimanja dokumentarnog filma o toj temi. Napose je istaknuo sustavnu stigmatizaciju žitelja Lanišća kroz niz desetljeća nakon toga događaja te je zaključio naglasivši kako su upravo oni jako dobro usvojili ono što je Blaženik želio reći svojim životnim motom, „Moja osveta je oprost.“

Nakon predavanja svećenici i biskupi su obišli župnu kuću gdje se je desilo umorstvo te mogli osobno vidjeti mjesto gdje je Blaženik predao dušu Stvoritelju.

Hodočasnici su potom otišli u Svetvinčenat, rodnu župu Blaženika. Ondje je molitveni uvod u misno slavlje, s brojnim citatima iz Duhovnoga dnevnika, izrekao vicepostupator u kauzi za kanonizaciju, vlč. mr. Ilija Jakovljević. Njegovo je razmatranje zaključeno molitvom Litanija bl. Miroslavu Bulešiću.

Misno slavlje, u zajedništvu sa subraćom biskupima i okupljenim klerom predvodio mons. Želimir Puljić, a prigodnu homiliju izrekao je biskup u miru mons. Ivan Milovan.

On je, spominjući ulomak iz evanđelja o mučenju sv. Stjepana, bl. Bulešića s njime usporedio “po mladosti i predanju, po privlačnosti nutarnjoj i izvanjskoj, po žaru naviještanja i privlačenja ljudi Kristu, po spremnosti na potpuno predanju, bio mu je nalik i u samom trenutku umiranja, istim riječima zaključio je svoj ovozemaljski život, ‘Isuse primi dušu moju’.“

Osvrnulo se na Blaženikove zapise o tome s kakvim je uzvišenim ushićenje on proživljavao svoje svećeničko ređenje, kako je bio „zaljubljen u svoje svećeništvo“.

Biskup je nadalje iznio usporedbu koju je izrekao blagopokojni kard. Kuharić u Svetvinčentu u obilježavanju 50. obljetnice Bulešićeva mučeništva: „Čitajući na stranicama Dnevnika Sluge Božjeg, njegova razmišljanja, stavove, odluke... vidio sam: Pa to su ista razmišljanja, i stavovi kao kod kardinala Stepinca – ista vjera, isti duh.“ Propovjednik je potom nadoda: „ista zaljubljenost u Krista, ista vjernost, do-

sljednost, neustrašivost, i ustrajnost u služenju Bogu i narodu.“

Obraćajući se okupljenim svećenicima mons. Milovan je napose istaknuo: „Bl. Miroslav uzor je svećenicima. Noviji dokumenti Crkve doduše, govoreći o identitetu svećenika, stavljaju neke nove naglaske. Ipak bitni su elementi tog identiteta isti jučer i danas, nepromjenjivi. Svećenikov odnos s Kristom, osjećaj crkvenosti svakoga čovjeka, eshatološka dimenzija njegova poslanja, nadnaravnost njegova zvanja... Svećenik je jučer i danas posrednik, čovjek svete službe, izabran i zaređen, uvijek u službi zajednice kršćana i on je prvi u službi evangelizacije svih ljudi... Na terenu, svećenik je, kao službenik Crkve, promicatelj i usklađivač različitih službi i karizmi, član jednog prezbiterija i u zajedništvu s mjesnim biskupom, uvijek sav za narod Božji.“

U tom kontekstu sažeo je bit onoga što naš Miroslav Bulešić nadasve je: „čovjek kristalno jasnog svećeničkog identiteta, ljudski, kršćanski i svećenički opredijeljen, u svakome trenutku svoga života jasno nam pokazuje kako se voli, živi i svjedoči svećeničko zvanje.“

Biskup je homiliju zaključio zazivom: „Blazeni Miroslave, hrabri nasljedovatelju Kristov, revni navjestitelju evanđelja, uzore svećeničkog poslanja - moli za nas!“

Misno slavlje u Svetvinčentu glazbeno je animirao žminjski Župni zbor sv. Mihovila.

Hodočašće je nastavljeno obilaskom Pazinskog kolegija, te zajedničkim objedom.

Za to su hodočašće Porečka i Pulska biskupija, Vicepostulatura bl. Miroslava Bulešića i “Josip Turčinović” iz Pazina izdali duhovno – liturgijski vodič.

PROSLAVA 50 GODINA ŽUPE SV. PAVLA U PULI I BISKUPOVIH 25 GODINA SVEĆENIŠTVA

Nakon održane devetnice pulska župa sv. Pavla apostola proslavila je u petak, 29. lipnja 2018., o svetkovini sv. Petra i Pavla apostola, 50 godina postojanja. Tim je misnim slavljem porečki i pulski biskup mons. dr. Dražen Kutleša zahvalio Bogu za 25 godina svećeništva.

Misi su, uz mnoštvo vjernika, nazočili i predstavnici civilnih vlasti: pročelnik Ureda državne uprave u Istarskoj županiji Draženko Janjušević, zamjenica župana Giuseppina Rajko, dogradonačelnica Elena Puh Belci i načelnik Općine Medulin Goran Buić. Među 30ak koncelebranata bio je i prvi župnik te župe, vlč. Lucijan Ferenčić. Jedno od misnih čitanja pročitala je Marija Berljavac, koja je bila u službi čitača i na svečanoj misi osnivanja župe davne 1968. godine.

Biskup je u prigodnoj homiliji, kroz poslanice sv. Pavla istaknuo faze koje je sveti Pavao prolazio u svome duhovnome rastu. Prvu fazu njegovog duhovnog rasta nakon obraćenja biskup je prepoznao u Poslanici Galaćanima, napisanu oko 50 godine, gdje se sv. Pavao naziva apostolom, ne od ljudi nego od Boga, Kristovim apostolom. On od samog početka svoga navjesticijalnog djelovanja želi istaknuti važnost Isusa Krista, a ne sebe, i uvijek je naglašavao djelovanje u zajedništvu s apostolima. U Poslanici Korinćanima Pavao se naziva „najmanji od apostola“, čime se ističe njegova poniznost. Nadalje, u trećoj fazi Pavlova duhovnog rasta, u Poslanici Efežanima on za sebe kaže da je „najmanji od svih kršćana“. Ističe da mu je čast biti sluga Kristov, i razjašnjava ono što je bitno za Crkvu i svakoga vjernika. I, na kraju, u poslanici Timoteju, on piše da je „najveći grešnik koji postoji“. Pavao zahvaljuje Kristu što ga je izabrao. Bog je u sv. Pavlu vidio potencijal. Nadalje mu zahvaljuje na snazi koju mu je dao i na povjerenju koje mu je, iako nezasluženo, iskazao. I nama biva iskazano povjerenje, rekao je biskup, zapitajmo se da li mi na svojim službama opravdavamo to povjerenje. Sveti Pavao se, u svojim zapisima, često prisjeća svojih grijeha prije obraćenja, a to čini iz više razloga. Kada se sjećamo svojih starih grijeha to nam pomaže da ne budemo oholi. I mi se trebamo podsjećati svojih grijeha, da ne budemo koji će biti oholi i odvojeni od stvarnosti, zanemarivati grijeha i opravdavati ih. Sv. Pavao se prisjeća grijeha da ga to potakne na činjenje većih i boljih stvari, jer je svjestan onoga što je Isus za njega učinio. Iz toga je Pavao crpio snagu za činjenje dobra za druge i za poticanje drugih na dobro.

Mons. Kutleša je nadalje citirao i pojasnio poznatu rečenicu sv. Pavla „Dobar sam boj bio, trku

završio, vjeru sačuvao.“ On time želi reći da je živio svoj život najbolje što je znao, u mnogima je stvarima pobijedio, u mnogima i nije, ali važna je nakana. Htio je činiti dobro, učinio je sve najbolje što je mogao u svome životu. I mi smo pozvani da učinimo sve što možemo. Poput sportaša koji je u utrci dao sve od sebe i mi ćemo tada osjećati to isto zadovoljstvo. Riječima „trku završio“ sveti Pavao nas poziva da trku započnemo i dovršimo, neovisno o uspjehu da svoju životnu trku završimo kao vjernici. Riječima „vjeru sam sačuvao“ sv. Pavao kaže da je u životu poštivao pravila, i u najtežim trenucima patnje, te na isto poziva i nas.

Biskup je homiliju zaključio istaknuvši važnost osobnog duhovnog rasta, ali i rasta u zajedništvu župne zajednice. „U tih šesnaest, sedamnaest godina duhovnoga rasta sv. Pavao je spoznao što je bit života, tko je on i što je on pred Isusom Kristom. Nemojmo se zadržati samo na onoj prvoj fazi, nego, kao vjernici, kao osobe, ali i kao župa, trebamo duhovno napredovati. Župa nema smisla ako uvijek ostajemo isti i držimo se svojih grijeha nego trebamo rasti i napredovati, da se vidi taj konstantni napredak na svima koji dolaze u ovu crkvu. Pravi smisao župe je da budemo bolji i pošteniji ljudi. Ako budemo tako činili onda ćemo ostvariti svoju misiju koja je svakome čovjeku povjerena, a čovjek treba znati što je njegova misija i treba prihvatiti ono što mu Bog u njegovu životu povjerava“, naglasio je biskup.

Na kraju euharistijskog slavlja biskupu su u ime župne zajednice Župe sv. Pavla apostola poklonili misnicu.

Generalni vikar biskupije mons. Vilim Grbac čestitao biskupu 25. obljetnicu misništva, a kalež, poklon od svećenika biskupije uručio mu je mladomisnik Damir Štifanić.

Svečano večernje misno slavlje, na kojem se također okupio veliki broj vjernika, predvodio je generalni vikar biskupije mons. Vilim Grbac.

Večer uoči proslave, nakon posljednjeg dana trodnevnice koju je predvodio o. Ivan Matić, u župnoj crkvi je predstavljena knjiga o 50 godina Župe sv. Pavla apostola u Puli. O društveno povijesnim aspektima vremena nastanka župe govorio je dr. sc. Stipan Trogrlić. O crkvenim prilikama toga vremena govorio je vlč. mr. Ilija Jakovljević, o tehničkim aspektima knjige Mirjana Ferenčić, a na kraju sa još ponekim povijesnim detaljima te prigodnim zahvalama okupljenima se obratio župnik, preč. Milan Mužina.

ČESTITKA MONS. DRAŽENU KUTLEŠI, POREČKOM I PULSKOM BISKUPU ZA 25. GODIŠNJICU SVEČENIŠTVA

SVETI PAVAO – PULA, 29. LIPNJA 2018.

Poštovana braćo i sestre dozvolite mi da u ime svih nas čestitam preuzvišenom ocu biskupu Draženu Kutleši 25. obljetnicu misništva.

Naime, upravo danas na blagdan sv. Petra i Pavla apostola navršava se 25 godina od kada ste, preuzvišeni oče Biskupe, 1993. godine zaređeni za svećenika Mostarsko-duvanjske biskupije. Takve obljetnice su uvijek prigoda da zajedno s Vama zahvalimo Bogu na daru svećeništva, ali su i prigoda nama da Vam od srca zahvalimo na svemu dobrom što ste nastojali činiti i što činite služeći Crkvi u raznim službama tijekom 25 godina svećeništva. Posebno Vam mi želimo izraziti zahvalnost na svemu što činite na čelu naše Porečke i Pulske biskupije.

Upravo u znak poštovanja i zahvalnosti mi svećenici i redovnici ove mjesne Crkve poklanjamo Vam kalež. To je dakako znak euharistije, to je simbol svećeničke i biskupske službe, taj kalež nas kao i uvijek u euharistiji poziva na zajedništvo. Podsjeća nas da samo zajedno na čelu s Vama svi mi možemo dostojno raditi u Gospodnjem vinogradu tu gdje smo poslani u našoj Porečkoj i Pulskoj biskupiji. Nek ovaj kalež bude i znak zahvalnosti za Vaše razumijevanje za svakog radnika u našem vinogradu, neka bude znak zahvalnosti za Vaše strpljenje i poštovanje koje nastojite podijeliti sa svima koji žive i djeluju u Biskupiji koja Vam je povjerena. Ovaj kalež neka izrazi i našu zahvalnost za svaku upućenu riječ u Vašoj pastirskoj službi.

Preuzvišeni oče Biskupe, primite ovaj dar kao našu želju i molitvu da još puno godina „pijemo iz jedne čaše“ služeći u Gospodnjem vinogradu s Vama na čelu.

Dobri Bog neka prati sva Vaša nastojanja u časnoj i odgovornoj biskupskoj službi. Želimo Vam obilje Božjeg blagoslova i puno radosti u Vašem budućem radu i životu.

Mons. Vilim Grbac,
generalni vikar

SVETKOVINA SV. TOME APOSTOLA PODSJEĆA DA SE VJERA KRŠĆANA RAĐA I HRANI SAMO U SUSRETU S ISUSOM

Katedrala u Puli, 3. srpnja 2018.

Draga braćo i sestre!

Dragi štovatelji svetoga Tome apostola!

Današnja svetkovina svetoga Tome apostola, koju proslavljamo ovim svečanim Euharistijskim slavljem, blagdan je nebeskoga zaštitnika Pulske biskupije i grada Pule. Njega su za svoga nebeskog zaštitnika izabrali vjernici ove biskupije još u vrlo davna vremena sa željom, da ih primjer ovoga svetog Kristova svjedoka nadahnjuje, vodi, hrabri i potiče na putu Isusovih sljedbenika i svjedoka. U tom nasljedovanju Isusa, sveti Toma nadahnjuje vjernike ove biskupije, ali i sve kršćane, na osobit način u trenucima ljudskih i vjernih nesigurnosti te u časovima, kada traže sigurne odgovore na otvorena pitanja, koja im se nametnu u određenom trenutku. Stoga je svetkovina svetoga Tome apostola, osim što je sjećanje na veliki lik jednoga od prvih izravnih Isusovih učenika, za sve nas prvenstveno blagdan vjere. Vjere, koja se rađa samo u susretu s Isusom. Koja živi samo na način trajnoga stanja susreta s Kristom. Koju samo taj susret hrani i održava. To za nas vjernike poprima posebno značenje u ovom Euharistijskom slavlju, koje je uvijek ponovni susret s Isusom. S Bogom i Gospodinom našim, koji u Tijelu i Krvi, pod euharistijskim prilikama kruha i vina, dolazi među svoje vjernike.

Početna vjera apostola rodila se u susretu s Isusom, dok je još živio na ovom svijetu. Ona je u njima i rasla u druženju s Isusom, odnosno u njihovu življenju s Njim, što nije bilo ništa drugo doli svakodnevan i cjelodnevan susret. Naspram tomu, ta vjera u njima je splasnula onoga časa kad je, poslije Isusove smrti, nastupio Njegov rastanak s njima. Istina, tomu je doprinijela činjenica što je, nakon Isusove osude i razapinjanja, apostole bilo zahvatilo razočaranje i obuzeo strah od progona. No, mnogo više od straha, njihovu vjeru ugrozio je rastanak s Isusom. Odnosno, prestanak susreta s Isusom bio je glavni razlog njihova malodušja. To ponajbolje dokazuje činjenica, da je vjera apostola opet osnažila nakon što im se Isus ukazao. Njihova sigurna vjera javila se i oživjela opet u susretu s Isusom. To jest, povjerovali su nakon što su „vidjeli“. Nakon što je uskrsli Isus došao među njih. U susretu s Isusom. No, kod toga događaja Toma nije bio prisutan. Toma nije „vidio“ Isusa zajedno s ostalim apostolima. On nije doživio taj susret s Isusom. On će ga doživjeti tjedan dana kasnije te će u tom susretu i u njemu oživjeti vjera. Drugim riječima, i nema baš bitne razlike između Tomine reakcije i reakcije ostalih

apostola, jer svi su zapravo povjerovali tek nakon što su „vidjeli“. Razlika je samo u tomu što su u različito vrijeme „vidjeli“. Stoga se više radi o različitom vremenu, u kojemu se rađa njihova vjera, negoli o razlici sadržaja i načina.

Upravo o tom rađanju i učvršćivanju vjere apostola, da je Isus zaista uskrsnuo, izvještava odlomak iz Ivanova evanđelja, koji smo maloprije saslušali. I to je odlomak po kojemu je sveti Toma općenito poznat. Čak je po tom događaju nazvan i „nevjerni“. No, vrlo često se zaboravlja, da je ovaj odlomak, iako najpoznatiji, samo jedan od tri zgrade iz istog Ivanova evanđelja, u kojima sveti Toma govori. One na svoj način upotpunjuju naša saznanja o njemu, dopunjuju sliku o ovom Isusovu apostolu i ističu posebnost Tomina karaktera.

Prva zгода, u kojoj sveti Toma govori, jest događaj smrti Lazara, Isusova prijatelja iz Judeje, i čudo njegova povratka u ovozemaljski život po Isusovu djelovanju. A baš u toj Judeji su Isusa malo prije toga htjeli kamenovati. Naime, nakon što je Isus saznao, da je Lazar umro, rekao je apostolima: „Pođimo opet u Judeju! [...] Lazar, prijatelj naš, spava, no idem probuditi ga“ (Iv 11,7.11). A u nakani da odvrte Isusa od te njegove namjere, rekli su mu njegovi učenici: „Učitelju, Židovi su sad tražili da te kamenuju, pa da opet ideš onamo?“ (Iv 11,8). A kako Isus nije odustajao, apostoli su nastavili uvjeravati ga, da nije razborito vraćati se u Judeju, te mu kažu: „Gospodine, ako spava, ozdravit će“ (Iv 11,12). I nastavlja Ivan evanđelista: „Tada im Isus reče posve otvoreno: ‘Lazar je umro. Ja se radujem što ne bijah ondje, i to poradi vas – da uzvjerujete. Nego pođimo k njemu!’ Nato Toma zvani Blizanac reče suučenicima: ‘Hajdemo i mi da umremo s njime!’“ (Iv 11,14-16).

Ove Tomine riječi treba čitati, slušati i razumijevati u svjetlu stvarne opasnosti, koja je Isusu prijela u slučaju njegova povratka u Judeju, kao izraz velike Tomine osobne hrabrosti i spremnosti da, ako je potrebno, umre s Isusom, dok On vrši svoje poslanje, ali istovremeno i kao Tomin poziv svim ostalim Isusovim učenicima na solidarnost s Gospodinom. On se ne boji vratiti se u kraj i među ljude, koji su stvarna životna opasnost za sve njih te poziva i ostale, da se tako ponašaju. On je spreman riskirati svoj ovozemaljski život za Isusa. On posvema slobodno bira, da uvijek bude s Isusom. Ne samo kada Isusa hvale, nego čak i u smrtnoj opasnosti. On je izabrao ne samo da živi

s Isusom nego i da umre za njega i s njim, kako sam kaže. Da bude s Isusom u životu i smrti, u Judeji i vječnosti. Zauvijek!

Druga zgoda, u kojoj Toma govori, dogodila se na Posljednjoj večeri. Tada je Isus, uoči svoje smrti i odlaska s ovoga svijeta, tješio vrlo zabrinute i uznemirene učenike. Govorio im je: „Neka se ne uznemiruje srce vaše! Vjerujte u Boga i u mene vjerujte! [...] U domu Oca mojega ima mnogo stanova [...]. Idem pripremiti vam mjesto. Kad odem i pripravim vam mjesto, ponovno ću doći i uzeti vas k sebi, da i vi budete gdje sam ja. A kamo ja odlazim, znate put“ (Iv 14,1-4). Te Isusove riječi iznenadile su apostola Tomu. Nisu mu bile dovoljno jasne i ne srami se to javno priznati. Stoga, kao vrlo znatiželjna osoba, koja je uvijek spremna tražiti pojašnjenja, te prije svega kao učenik koji želi uvijek biti sa svojim Učiteljem, pa i tamo kamo je Isus najavio da odlazi, pred svima kaže Isusu: „Gospodine, ne znamo kamo odlaziš. Kako onda možemo put znati?“ (Iv 14,5).

Zahvaljujući tom pitanju, svi su učenici čuli kako Isus za sebe kaže: „Ja sam Put i Istina i Život: nitko ne dolazi Ocu osim po meni“ (Iv 14,6). Odnosno, zahvaljujući upravo apostolu Tomi, i mi danas ovdje okupljeni kao štovatelji ovog apostola, znademo za ovu Isusovu temeljnu pouku, koja je velik izazov za svakoga njegova sljedbenika i za svakoga vjernika, pa i za nas ovdje okupljene, posebice u mjeri u kojoj se želi postići svoje vječno spasenje. Odnosno, zahvaljujući upravo Tominu pitanju, znademo da samo Isusov način i put vodi ljude do Oca Nebeskoga.

U Ivanovu evanđelju apostol Toma govori treći put u opisu dvaju Isusovih ukazanja, pri čemu je Toma kod prvoga ukazanja odsutan a kod drugoga prisutan. Iz tog Ivanova izvještaja saznajemo, da se Isus svojim učenicima prvi put ukazao na sam dan svog uskrsnuća. Saznajemo također, da su oni bili vrlo ustrašeni jer čitamo: „I uvečer toga istog dana, prvog u tjednu, dok su učenici u strahu od Židova bili zatvorili vrata, dođe Isus, stane u sredinu i reče im: ‘Mir vama!’“ (Iv 20,19). Dakle, svi su oni bili iza dobro zatvorenih vrata. U strahu. Osim Tome! To jest, iako je vladao velik strah među Isusovim učenicima te su se sakrili i zatvorili vrata, Toma je bio drukčiji i nalazio se negdje s vanjske strane vrata. Znatiželjan, kakav je bio, vjerojatno je išao tražiti odgovore na nova pitanja, koja su nastala, i nedoumice, koje je želio riješiti. U tom času, očito hrabar više negoli drugi, može se pretpostaviti da je izašao izviđati po Jeruzalemu. Jer jasno je, da nije nikamo pobjegao ni zaboravio ostale apostole. Dapače, on zna gdje su oni i, nakon izviđanja, s prikupljenim informacijama vraća se k njima. No, oni ga šokiraju kazivanjem o tomu što se dogodilo, dok njega nije bilo. To jest, da su vidjeli Gospodina. A on, očito vrlo iznenađen i zatečen, i

vjerojatno sumnjičav prema svojim kolegama zbog njihove strašljivosti, odvrati im: „Ako ne vidim na njegovim rukama biljeg čavala i ne stavim svoj prst u mjesto čavala, ako ne stavim svoju ruku u njegov bok, neću vjerovati“ (usp. Iv 20,25). Jer znao je da su „u strahu velike oči“, te se u takvu stanju često čini, da se vidi i ono čega ustvari nema. Ali kada se, samo tjedan dana kasnije, Isus ponovno ukazao apostolima, među njima je tada bio i Toma. I kada se uvjerio, odnosno kada je osobno vidio uskrslog Isusa, ispovjedio je vjeru u Kristovo božanstvo riječima: „Gospodin moj i Bog moj!“ (Iv 20,28). To je ispovijest vjere, koju kršćani sve do danas često ponavljaju, posebice u trenutku kada se pričešćuju Euharistijskim Isusom, Gospodinom i Bogom svojim.

Na kraju opisa ovoga događaja, čitamo kako je Isus Tomi, nakon što je ovaj ispovjedio vjeru u Njega, Boga i Gospodina, rekao: „Budući da si me vidio, povjerovao si. Blaženi koji ne videše, a vjeruju“ (Iv 20,29). To je treća velika Isusova pouka, koju je izgovorio zahvaljujući upravo reakcijama i pitanjima apostola Tome. Pouka, koja se izravno odnosi na Crkvu, zajednicu vjere, na naše sadašnje stanje, jer nama nije dano „vidjeti“ Uskrsloga. Zapravo, cijela Crkva od početka vjeruje svjedočanstvu apostolâ, koji su „vidjeli“ pa uzvjerovali i za to život dali.

Komentirajući ovu posljednju zgodu s apostolom Tomom, sveti Grgur Veliki, papa piše: „Što, braćo, uočiti u svemu ovomu? Pripisati čistom slučaju da je ovaj učenik, kojega je izabrao Gospodin, bio odsutan, i da je došavši potom čuo za događaj, i čuvši sumnjao, i sumnjavši dotaknuo, i dotakavši uzvjerovao? Ne, ovo se nije dogodilo slučajno, nego po Božanskoj rasporedbi. Milosrđe Gospodnje je djelovalo na veličanstven način, jer onaj učenik, dok je, sa svojim sumnjama, doticao rane na tijelu svoga Učitelja, u nama je ozdravljao rane nevjere. Nevjera Tomina nama je više koristila, glede vjere, mnogo više nego vjera drugih apostola. Dok je on po dodiru bio priveden vjeri, naš um biva utvrđen u vjeri nadvladavanjem svake sumnje. [...]

Jedno je međutim bilo ono što je dodirnuo, a drugo ono u što je povjerovao. Božanstvo ustvari ne može vidjeti smrtni čovjek. Vidio je dakle čovjeka, a priznao je Boga, kazavši: ‘Gospodin moj i Bog moj.’ Uzvjerova dakle videći. Vidje pravoga čovjeka i reče da je to bio onaj Bog kojega nije mogao vidjeti. (Hom. 26, 7-9)

Slično su pisali i drugi veliki sveci i umovi Crkve. Tako sveti Augustin kaže: Toma „je vidio i dodirnuo čovjeka, a ispovjedio je vjeru u Boga, kojega nije vidio ni dodirnuo. Ali ono, što je vidio i dodirnuo, dovelo ga je do vjere u ono, u što je do tada sumnjao“. (In Iohann.21, 5)

Draga braćo i sestre!

Slučaj Tome apostola, osim svetačkog primjera, važna je pouka za sve kršćanske vjernike barem zbog tri razloga. Prvo, jer nas tješi u nesigurnostima vjere, koju ispovijedamo, i ohrabruje u našim traženjima. Drugo, važan nam je, jer pokazuje, da svaka sumnja može uploviti u prosvjetljenje, gdje nema nesigurnosti. I treće, riječi, koje je Isus uputio Tomi, podsjećaju nas na pravo značenje zrele vjere i ohrabru-

ju nas da, usprkos poteškoćama, nastavimo na svom putu pristajanja uz Isusa.

Stoga, po zagovoru svetoga Tome, dao Bog da svi mi, koji nismo vidjeli, a vjerujemo i ispovijedamo da je Isus „Gospodin moj i Bog moj“, tu vjeru svaki dan potvrđujemo svojim djelima. I radi toga da bi drugi, po našem svjedočenju, mogli „vidjeti“ i „dodirnuti“ Božju dobrotu te povjerovati. Po uskrsnom Kristu, Bogu i Gospodinu našem. Amen!

Mons. Tomo Vukšić,
Vojni ordinarij u BiH

25. OBLJETNICA POVRATKA PAVLINA U ISTRU

Na 25. obljetnicu povratka Reda pavlina u Istru porečki i pulski biskup Dražen Kutleša predvodio je 7. srpnja misno slavlje i blagoslovio novouređenu kapelu u drevnom pavlinskom samostanu u Svetom Petru u Šumi. Samostan je iz 15. stoljeća, nastao na mjestu starijeg benediktinskog zdanja.

Sveti Petar u Šumi, (IKA) - U župnoj crkvi svetih Petra i Pavla Svetom Petru u Šumi u subotu, 7. srpnja obilježena je 25. obljetnica povratka Reda pavlina u Istru. Tom je prigodom blagoslovljena novouređena kapela u drevnom pavlinskom samostanu. Pavlini su se u Sveti Petar u Šumi vratili nakon 210 godina izbjavanja 7. srpnja 1993. zalaganjem blagopokojnog biskupa Antuna Bogetića.

Misno slavlje predvodio je porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša u suslavlju s generalnim definatorom pavlinskog reda Mariuszom Tabulskim, provincijalom Hrvatske pavlinske provincije o. Mariom Škrčićem, dekanom Pazinskog dekanata preč. Mladenom Matikom, župnikom domaćinom Ivanom Šarićem te drugim redovnicima i župnicima okolnih župa.

U homiliji biskup Kutleša je istaknuo kako oni koji žele slijediti Isusa trebaju to činiti u Istini, jednako zastupati stavove njegova sljedbenika u privatnom i javnom životu, a ne biti licemjeri. Za život su važne tri riječi, rekao je biskup: rast, rad i radost. Život treba cijeliti kao osnovnu kršćansku vrednotu, napose u današnje vrijeme kada se život napada u svakoj njegovoj fazi, abortusom, gender ideologijom i eutanazijom. No, kršćanin se treba truditi i na polju duhovnog rasta, svatko se od nas treba zapitati gdje je stigao na polju duhovne izgradnje. U životu je potrebno raditi za uzdržavanje, ali, kako vidimo iz primjera naših predaka, trebamo biti svjesni da rad oplemenjuje, i napose trebamo cijeliti ono što su nam prethodne generacije ostavile u nasljeđe. U životu je važna i radost, ona radost koju čovjek osjeća ako duhovno raste i ako radi po Božjoj volji dolazi osjećaj zadovoljstva, radosti i sreće jer smo učinili sve što smo mogli.

Zato i mi danas izražavamo radost i zadovoljstvo što možemo krenuti ponovno izgrađivati Crkvu Božju i dati se na službu narodu. Upravo se danas temeljem triju riječi, Put, Istina i Život, trebamo zapitati gdje smo, što smo i tko smo. Ako budemo znali dati odgovor na ta pitanja tada ćemo imati budućnost, ako ne znamo odgovoriti tada ćemo lutati i gubiti se, a neki će drugi preuzeti taj naš put, a mi ćemo promašiti svoj cilj, rekao je biskup.

Danas želimo u prvome redu moliti za ovu redovničku zajednicu, da ih Bog uzdrži i da im dadne duhovnih zvanja koja će izgrađivati i posvećivati ovo mjesto i ovu crkvu i sve nas ovdje. Crkva treba dobrih i svetih svećenika, jer jedino tako možemo ići naprijed

i jedino tako možemo odgajati, izgrađivati ne samo župu nego i cijeli narod, zaključio je biskup.

Na završetku misnog slavlja prigodne zahvale izrekao je župnik p. Ivan Šarić, napose istaknuvši zahvalnost za veliki doprinos u pastoralnom djelovanju prvome župniku p. Konradu Pomperu i kasnije p. Krzysztofu Rodaku. Zahvalio je i župljaninu Sandiju Modrušanu koji je jako mnogo pomogao u materijalnim radovima dovršetka uređenja kapele u samostanu. Okupljenima se potom obratio generalni definator Tabulsky koji je prenio pozdrave generala reda te istaknuo kako je ovaj događaj posebno važan za pavlinski Red. Podsjetio je na teška vremena kada je nakon Prvog svjetskog rata, od velikog i jakog pavlinskog Reda bilo ostalo tek nekoliko redovnika u dva samostana, Jasnoj Gori i Krakowu, no uz zagovor Jasnogorske Gospe gledali su u budućnost i ponovno su stasali. Izrazio je zahvalnost župljanima koji su prije 25 godina otvorili svoja srca i primili pavline, a posebnu zahvalnost izrazio je blagopokojnom biskupu Antunu Bogetiću i predstavniku tadašnjih općinskih vlasti u Pazinu Stanku Mališi koji su organizirali povratak pavlina. Zahvalio je i župniku Šariću, p. Gaudenciju i bratu Tomislavu na svemu što sada ondje čine.

U ime župne zajednice vjeroučiteljica Karmela Lazarić je podsjetila na kronologiju događaja povratka pavlina u Sveti Petar u Šumi te spomenula od tada sve župnike i redovnike koji su ondje djelovali. To su p. Konrad Pomper, pok. p. Stanislaw Kokowicz, p. Krzysztof Rodak, p. Kornelije Glogović, p. Euzebije Josip Knežević, p. Czeslaw Bielen, p. Mario Škrčić, p. Gaudencije Vito Spetić, i sadašnji upravitelj župe p. Ivan Šarić. Istaknula je da je kod svake promjene župnika u narodu rasla želja za dovršenjem samostana.

Nakon završnog blagoslova koncelebranti i puk su se u procesiji uputili prema novouređenom starom pavlinskom samostanu gdje je nanovo blagoslovljena kapela i oltar. Drevni pavlinski samostan iz 15. stoljeća, nastao je na mjestu starijeg benediktinskog zdanja, izuzetne arhitektonske vrijednosti. Samostanske zgrade zidane su različitim razdobljima i drukčijeg su oblika. Uz južni zid crkve sagrađen je klaustar u drugoj polovici XV st., dijelom od materijala sa starijeg, romaničkog benediktinskoga zdanja. Vidljivo je zanimljivo miješanje stilova jedinstveno u Europi: u prizemlju su široke renesansne arkade, a na katu romanički detalji. Usred klaustara je grlo bunara velike cisterne. Talijanski arheolog C. De Franceschi

tvrdi da je samostan pregrađen 1474. u jeku renesanse i da su tada elementi stare lođe benediktinskog klaustara sa stupićima umetnuti na prvi kat. Klaustar je dograđen i proširen 1731. god. nizom prostorija baroknih svodova. Vodoravna krila samostana i usko, visoko pročelje crkve sažimaju razasuti prostor trga te su mu vizualno i sadržajno središte. Nad ulazom u pavlinski samostan nalazi se natpis koji govori da je car Fridrih III. darovao samostan Sv. Petra u Šumi braći reda sv. Pavla, prvog pustinjaka, godine 1459. Car Fridrih III. uvjetovao je da u samostanu boravi deset redovnika, od kojih barem šest svećenika. Pavlini su nakon što su ušli u posjed, narednih nekoliko godina nastojali ubrzati proces obnove zgrade i gospodarstva, te su Sv. Petar u Šumi odredili središtem Istarsko-primorske

provincije. Pavlini su u Sv. Petru osnovali pučku školu koju su pohađala aristokratska i građanska djeca iz gradova Istre i seljačka djeca iz Sv. Petra i susjednih sela. Oko 1770. godine u supetarskom samostanu su organizirana predavanja iz filozofije, te se može reći da je barem za kratko vrijeme u samostanu djelovao Filozofski fakultet. Samostan je nakon ukidanja reda 1783. doživljavao, iz godine u godinu, sve do naših dana, rasap i propadanje. Samostan je promijenio nekoliko vlasnika, a krajem osamdesetih godina prošlog stoljeća kupljen je od strane općine i dan biskupiji i crkvi u vlasništvo. Dana 7. srpnja 1993. Pavlini su se vratili u Sv. Petar nakon punih 210 godina. Uz sve-srdnu pomoć i dotaciju Ministarstva kulture RH 1998. godine pokrenuta je obnova samostana.

POREČKA I PULSKA BISKUPIJA DONIRALA SANITETSKO VOZILO PULSKOJ OPĆOJ BOLNICI

Donacijom sanitetskog vozila, Porečka i Pulska biskupija omogućila je svim pacijentima siguran i kvalitetan prijevoz za potrebe liječenja ili dijagnostičke obrade, između dvije lokacije na kojima sada djeluje OB Pula.

U krugu pulske Opće bolnice obavljena je u srijedu, 11. srpnja 2018. godine primopredaja i blagoslov novog sanitetskog vozila koji je bolnici donirala Porečka i Pulska biskupija. Primopredaji su, među ostalima, nazočili porečki i pulski biskup, mons. Dražen Kutleša, ravnateljica OB Pula Irena Hrštic, istarski župan Valter Flego i pulski gradonačelnik Boris Miletic. Vozilo je blagoslovio o. Nikica Batista, samostanski vikar u pulskom franjevačkom Samostanu sv. Franje Asiškog.

„Na ovaj smo način htjeli pokazati našu solidarnost, ne samo ovim projektom nego i sa svim drugim projektima koje zajedno provodimo na korist građana ove Istarske županije“, rekao je biskup Kutleša. „Ovo će vozilo biti na korist svim građanima. Time želimo izraziti jednu solidarnost kao članovi ovoga društva i učiniti ono što možemo sa svoje strane. Bolnica i naše institucije su ogledalo svijeta nas i mi se svi trebamo za to brinuti. Moram priznati da bi mogli i više, nekada imam osjećaj da se mi u Crkvi i u društvu više brinemo za obnavljanje građevina nego za ljude koji su u potrebi, na poseban način djeca i stariji, koji su najugroženiji. Stoga mislim da je ovo jedan mali znak solidarnosti s naše strane i nadam se da će ih biti još“, zaključio je biskup.

Prema riječima glasnogovornika pulske Opće bolnice Elvise Morine ova donacija, vrijedna 286.000

kn, omogućit će pacijentima kvalitetniji i sigurniji prijevoz između dvije lokacije na kojima djeluje pulska bolnica.

Istarski župan Valter Flego je izrazio zadovoljstvo još jednim dobrim djelom na dobrobit građana i građanki. Podsjetio je da Županija puno izdvaja za zdravstvo i za socijalnu skrb, dodajući kako mu je drago kada u tome nisu sami i kada nailaze na širom otvorena vrata Porečke i Pulske biskupije. Župan je izrazio zahvalnost biskupu na donaciji vozila, ali i na suradnji u svim projektima koje zajedno razvijaju. „Uvjeren sam da će u toj jednoj sinergiji biti još plodova na radost svih ljudi koji ovdje žive kao i onih koji Istru posjećuju kao turisti“, zaključio je župan Flego.

Pulski gradonačelnik je pohvalio tu hvalevrijednu donaciju. „Kada se sredstva upućuju prema onima kojima je pomoć potrebna, a to bolesnici zasigurno jesu, onda na tome treba zahvaliti“, rekao je.

Ravnateljica bolnice Irena Hrštic je napomenula kako je, kada se ukazala potreba, obzirom na prethodne donacije od biskupije, najjednostavnije bilo zamoliti biskupiju i za tu donaciju. Istaknula je kako se pacijenti voze između dvije bolničke lokacije u drugim vozilima. Zahvalila je biskupu na raspoloživosti i otvorenosti kad god bolnica nešto zatraži.

POTPISAN UGOVOR O FINANCIRANJU IZGRADNJE HOSPICIJA U PULI

U petak, 27. srpnja 2018. godine u prostorijama Komunalne palače u Puli održano je svečano potpisivanje ugovora o dodjeli bespovratnih sredstava iz Operativnog programa konkurentnost i kohezija 2014.-2020. Riječ je o projektima ukupne vrijednosti 100 milijuna kuna za obnovu prirodne baštine, nabavu autobusa i izgradnju hospicija, od čega je 49 milijuna kuna bespovratnih sredstava iz EU fondova. Među potpisanim ugovorima je i onaj za projekt „Izgradnja ustanove za palijativnu skrb - Hospicij u Puli”.

Prilikom svečanog potpisivanja prigodno su se obratili gradonačelnik Pule Boris Miletić, župan Istarske županije Valter Flego, ravnatelj Središnje agencije za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije Tomislav Petric, ministrica regionalnoga razvoja i fondova Europske unije Gabrijela Žalac te u ime potpisnika mons. dr. Dražen Kutleša, biskup Porečke i Pulske biskupije i direktor Pulaprometa d.o.o. Igor Škatar.

Porečki i pulski biskup mons. dr. Dražen Kutleša istaknuo je kako je u ovim projektom učinjena velika stvar, ne samo za Istru već je to jedan veliki znak da svi zajedno prepoznajemo ono bitno, da prepoznajemo običnog malog čovjeka, da vidimo kada je nešto najpotrebnije; upravo se po tome svako društvo vrednuje - koliko gleda na one najslabije. Izrazio je zahvalnost ministrici Žalac i njezinim suradnicima koji su uložili mnogo truda u realizaciju projekta. Zahvalio je na podršci županu te gradonačelniku koji je poticao realizaciju toga projekta. Biskup je napose istaknuo ulogu dr. Julijane Franinović Marković, koja je, rekao je biskup, spritus movens, osoba oko koje se vrti sve glede projekta hospicija i osoba od velikog povjerenja županije, grada i biskupije i na nju je pao najveći teret da sve to iznese.

Dr. Julijana Franinović Marković, spec. neurologije, klinička koordinatorica palijativne skrbi u Istarskoj županiji, članica mobilnoga palijativnoga tima, izrazila je radost da je Ministarstvo za regional-

ni razvoj i europske integracije zajedno s Istarskom županijom i Gradom Pulom prepoznalo tu potrebu teško bolesnih terminalnih bolesnika u Istarskoj županiji. Hospicij nije jedini element palijativne skrbi u Istarskoj županiji, on je dio sustava koji se razvija već sada trinaestu godinu. Nakon formiranja mobilnih palijativnih timova na terenu koji djeluju pri Istarskim domovima zdravlja, nakon brojnih edukacija, svi oni koji sudjeluju u djelatnosti palijativne skrbi imat će napokon mjesto gdje će moći skrbiti o teško bolesnim i umirućim bolesnicima i članovima njihovih obitelji. Planira se osnovati i edukacijski centar gdje će se pružatelji usluga moći formirati. U Hrvatskoj je za sada moguće postići samo osnove u tom smjeru i to pri Medicinskom fakultetu u Zagrebu i nešto u Rijeci, međutim nigdje nema kliničke prakse, a svi znamo da edukacija za rad s tako teškom kategorijom bolesnika naprosto nije moguća ako nema kliničke prakse. Zasad je takva edukacija moguća jedino izvan Hrvatske. S obzirom na to da je nekolicina nas educirana u inozemstvu i imamo dobre kontakte s kolegama iz ostalih zemalja Europske unije nadam se ćemo moći oformiti jedan takav studij. Vrijeme će pokazati da li je to ostvarivo, ali ovo je program hospicija: edukacija, stacionarni dio i integracija volontera, jednog neformalnog sustava u zdravstvenu ustanovu. Volonteri ne mogu, prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti, ulaziti u zdravstvene ustanove. No, to je jedan silno vrijedan dio društva, ljudi koji žele davati drugima nešto svoje, ali nemaju načina, rekla je dr. Julijana Franinović Marković.

Tri su elementa našeg hospicija, koji će nositi ime bl. Miroslava Bulešića, a to su: stacionarni dio za bolesnike, pomoć obiteljima, edukacijski centar i dnevni hospicij s radom volontera.

U tom projektu trebamo zagovor bl. Miroslava Bulešića, bl. Alojzija Stepinca i svih naših nebeskih zaštitnika koji nas zagovaraju, zaključila je dr. Marković.

BL. MIROSLAV BULEŠIĆ - UZOR I PORUKA

U Svetvinčentu obilježena 71. obljetnica mučeništva bl. Miroslava Bulešića. Čovjek koji živi s Bogom nosit će u sebi radost i mir bez obzira kakve bile životne okolnosti. Blaženi Miroslav nam govori kako je lijepo živjeti s Bogom i umrijeti smrću pravednika. Neka svojim zagovorom podupire vjeru u našem narodu, a napose u njegovoj dragoj Istri, rekao je mons. Križić.

U petak, 24. kolovoza 2018. godine, u Svetvinčentu je svečanim večernjim misnim slavljem obilježena 71. obljetnica mučeništva bl. Miroslava Bulešića.

Misno slavlje na središnjem mjesnom trgu, ispred župne crkve, podno kaštela Grimani Morosini, predvodio je gospićko-senjski biskup mons. dr. Zdenko Križić uz koncelebraciju riječkog nadbiskupa i metropolite mons. Ivana Devčića, porečkog i pulskog ordinarija mons. dr. Dražena Kutleše te biskupa u miru mons. Ivana Milovana. Koncelebriralo je sedamdesetak svećenika, a misnome slavlju nazočilo je oko tisuću vjernika. Pojedine su župe došle organizirano autobusima. Nekoliko skupina i pojedinaca toga je dana u Svetvinčenat stiglo pješice, hodočasteći od rana jutro iz Pule, Fažane Vrsara i drugih krajeva Istre. Misi je nazočio i veći broj stipendista Biskupijske zaklade „Blaženi Miroslav Bulešić“.

Molitveno – meditativni uvod u misno slavlje vodio je vicepostulator u kauzi za kanonizaciju bl. Miroslava Bulešića vlč. mr. Ilija Jakovljević. On je svoj zaključio pozivom okupljenih na molitvu kojom se je i sam blaženik osobno posvetio Majci Božjoj o blagdanu Bezgrešnog Začeca 1942. godine, i koju je zapisao u Duhovnom dnevniku.

Misno slavlje glazbeno je animirao zbor Župe sv. Jurja iz Starog Pazina pod ravnanjem zborovođe Bruna Gortana.

U pozdravnom govoru dobrodošlice mjesni ordinarij mons. dr. Dražen Kutleša je pozdravio sve okupljene, napose biskupe, te izrazio posebnu dobrodošlicu predslavitelju kojemu je to bio prvi javni nastup u Istri od kada je imenovan biskupom. Ordinarij je pozvao okupljene na razmišljanje o otajstvu mučeništva imajući uvijek posebno u molitvama bl. Miroslava Bulešića.

Propovjednik je homiliju započeo citirajući sv. Pavla koji pred svoj odlazak govori učenicima neka nakon njegovog odlaska paze na zajednicu vjernih, na Crkvu, koju je Isus ‘stekao svojom krvlju’.

Crkva je stečena Isusovom krvlju, ali se ona neprestano hrani, njeguje i zalijeva krvlju Isusovih učenika kroz cijelu povijest, sve do naših dana. U to njegovanje i zalijevanje Crkve uključio se i blaženi Miroslav Bulešić koji je svojom krvlju zalio Crkvu u našem narodu, u našoj Istri, rekao je propovjednik te

nastavio citirajući sv. Papu Ivana Pavla II. koji podsjeća kršćane „da ne zaborave svoje mučenike jer su oni svjedoci vjere i u tom smislu vjernicima ohrabrenje i trajno nadahnuće. Oni su naši posebni zagovornici pred Gospodinom i snaga njihova zagovora je iznimno jaka pred licem Božjim.“

U nastavku svoga razmatranja o mučenicima biskup je podsjetio na Tertulijanovu izreku „Krv mučenika sjeme je novih kršćana“, te je napomenuo da mučenici nikako nisu kategorija prošlosti, povezna tek s prvim kršćanskim vremenima. Upravo je Jubilejski spomen otvorio iznenađujuće prizorište pokazujući naše vrijeme izrazito bogato svjedocima koji su na ovaj ili onaj način znali živjeti evanđelje u prilikama neprijateljstva i progonstva, često do pružanja najuzvišenijega dokaza krvlju, rekao je biskup te nadodao, u njima je Božja riječ, posijana na dobru tlu, donijela stotruki rod. Svojim su nam primjerom pokazali i gotovo poravnali put budućnosti. Nama ne ostaje drugo doli, s milošću Božjom, krenuti njihovim stopama.

Propovjednik je nadalje citirao Isusove riječi iz Velikosvećeničke molitve te istaknuo - bez obzira na to što će mnogi Isusovi učenici živjeti u svijetu ili okruženju koje ih mrzi i progone, Isus ne moli Oca da ih uzme iz takvog svijeta, nego samo da ih očuva od Zloga. Isusovi učenici moraju ostati u takvom svijetu i davati svjedočanstvo tom svijetu, posvećivati taj svijet, a nikako mrziti bez obzira na sve grijehove svijeta. Što više, Isus traži od svojih učenika da ljube i one koji ih mrze i da mole za one koji ih progone. Jer tako je i Isus činio.

Isus zna da ljudi koji druge mrze i progone nisu sretni, rekao je biskup Križić, baš zbog toga ovakvi ljudi imaju potrebu ljubavi da bi se oslobodili zla koje je u njima. Samo je ljubav kadra pobijediti zlo i mržnju.

„Mržnja uzrokuje krvarenje, a ljubav zacjeljuje rane“. Citirao je propovjednik bl. Bulešića, te njegovu najpoznatiju rečenicu „Moja osveta je oprost“.

O blaženikovoju žudnji za mučeništvom, ako je to volja Božja propovjednik je rekao kako je on jasno vidio kolika se količina mržnje usmjerila prema Crkvi, svećenicima i vjernicima bliskim Crkvi, te je bio siguran da ta lavina mržnje neće poštediti ni njega. Ali on je spreman. U duhovnom Dnevniku piše: „Neprijatelji navaljuju na mene. Hvala ti Bože! Ja se hoću držati tebe i tvojih zapovijedi ... Bože, ako hoćeš moj život, ne šteti me.“, istaknuo je propovjednik.

Spomenuo je i sličnost sa sv. Pavlom apostolom koji u Poslanici Filipljanima piše „Veseo sam i radujem se s vama svima, ako se i krv moja mora kao žrtva liti na žrtveni prinos.“

Blaženi Miroslav Bulešić je ubijen u dobi od 27 godina, podsjetio je mons. Križić. Možemo reći

na početku života. Međutim, ono što zadivljuje to je razina svetosti koju je ovaj mladić dosegao. Ljubav prema Bogu je do srži prožela njegov život. Je li njegov život završio prerano?, zapitao se propovjednik. Možda i ne. Sveto Pismo za čovjeka vjerna Bogu veli: «Stekavši savršenstvo u malo vremena, dugo je živio, i jer mu je duša bila draga Gospodinu, on ga je hitro izbavio od zloće oko njega.

Za biblijskog čovjeka vrijeme ima značenje i važnost prije svega zbog svog sadržaja. «Nauči nas dane naše brojiti da steknemo mudro srce», citirao je propovjednik psalam, te naglasio kako je numeričko brojanje godina nebitno, ako u te godine čovjek ne ugradi značaj sadržaj i vrijednosti. postoji mudrosno brojenje koje se bitno razlikuje od numeričkog: ovdje se sati i dani broje po sadržajima, po vrijednostima koje smo u njih ugradili, netko može živjeti dugo a isprazno dok s druge strane neke osobe mogu živjeti kratko, ali sadržajno, sve je ispunjeno, a to znači da ta osoba nije živjela kratko.

Vrijednost života nije u njegovoj dužini nego u njegovu sadržaju, u tome kako je netko živio. Blaženi Miroslav je, po biblijskoj logici, živio dugo. Imao je sve dane i godine ispunjene, ne prazne.

Blaženi Miroslav Bulešić dao je svoj život za Isusa. Isus je svim svojim učenicima dao razumjeti da onaj tko zaista želi biti njegov učenik da mora uzeti svoj križ i da nema drugog izbora osim mučeništva, rekao je mons. Križić te pojasnio mučeništvo na svima nama dostupnoj razini -ne mora to biti mučeništvo krvlju, ali mora biti mučeništvo ljubavlju, služenjem, požrtvovnošću. Svi znamo da nije lako iz dana u dan

služiti i žrtvovati se, pa ni u vlastitoj obitelji. Ovdje mislimo na služenje i žrtvu koje se čine s radošću i s ljubavlju, a ne mrzovoljno i prigovaranjem. Ovo košta. Ali ovdje je bit svetosti. To je svetost koja je dostupna svima. Bog za svetost ne traži neka herojska djela ili čuda, nego tihu svakodnevnu ljubav i služenje. Isus je u dvorani Posljednje večere pokazao učenicima, kada im je oprao noge, u čemu je veličina čovjeka po Božjim kriterijima: velik je onaj tko zna služiti i žrtvovati se za druge. Kako su Božji kriteriji različiti od ljudskih.

Isus je rekao svojim učenicima da ako budu imali jaku vjeru u njega ništa im neće biti nemoguće. Gdje ima vjere i molitve tu se događaju i čuda. Mučeništvo, bilo krvlju bilo ljubavlju, ne mogu nositi osobe osrednje vjere. Površna vjera za to ne daje snagu, rekao je propovjednik.

Ovdje nam je blaženi Miroslav uzor i poruka. Čovjek koji živi s Bogom nosit će u sebi radost i mir bez obzira kakve bile životne okolnosti. Blaženi Miroslav nam govori kako je lijepo živjeti s Bogom i umrijeti smrću pravednika. Neka svojim zagovorom podupire vjeru u našem narodu, a napose u njegovoj dragoj Istri, zaključio je mons. Križić.

Po završetku misnog slavlja prigodne zahvale izrekao je mjesni župnik vlč. Darko Zgrablić te je sve okupljene pozvao da uđu u crkvu gdje su mogli pristupiti oferi, čašćenju relikvija te obiće oko oltara iza kojeg se nalaze reverenda koju je blaženik nosio u trenutku mučeništva, jastuk natopljen njegovom krvlju te ulomak zidne žbuke iz laniške župne kuće koji je pošprican mučeničkom krvlju.

HODOČAŠĆE ISTRANA NA TRSAT

U subotu, 1. rujna 2018., je održano hodočašće Istrana Majci Božjoj Trsatskoj. Već dugi niz godina vjernici Porečke i Pulske biskupije organizirano hodočaste u to drevno marijansko svetište, „hrvatski Nazaret“, predvođeni svojim biskupima i svećenicima.

Jedna skupina redovito odlazi onamo kako su išle nebrojene prethodne generacije, pješice iz raznih krajeva Istre. Posljednjih desetljeća ustalila se praksa da se hodočasnici pješaci okupe dva dana ranije, u četvrtak, u pazinskom Franjevačkom samostanu Pohođenja Marijina te misom u podne započinu hodočašće na kojem u dva dana propješaće šezdesetak kilometara. Točno 47 sati nakon okupljanja u Pazinu i ove se godine šezdesetak hodočasnika pješaka pridružilo ostalim hodočasniciima koji su stigli na Trsat u velikom broju, autobusima i osobnim automobilima, te su svi zajedno sudjelovali na misi u perivoju svetišta.

Ove se godine, unatoč izglednosti kišnoga vremena okupilo oko 3000 vjernika. Misno slavlje predvodio je nadbiskup mons. Petar Rajič, naslovni nadbiskup Sarsenteruma, trenutno na službi apostolskog nuncija u Angoli, Sv. Tomi i Principu. On se ovih dana nalazi u Porečkoj i Pulskoj biskupiji pa mu je mjesni ordinarij mons. Dražen Kutleša kao pravi domaćin prepustio predvođenje hodočasničke mise. Koncelebrirao je sedamdesetak svećenika.

Nadbiskup Rajič je u prigodnoj homiliji napomenuo kako se Crkva rado okuplja u Gospinim svetištima oko Majke Božje jer je ona bila izabrana od Boga da postane prvo svetište i prebivalište na ovome svijetu za Božjega Sina. Ona je jedina od svih žena ikada na svijetu bila izabrana da postane Majka Božjega Sina, podsjetio je propovjednik. Bog ju je za tu ulogu pripremio sačuvavši je od njezina začeca u utrobi njezine majke Ane od svakoga grijeha, zato je ona za nas bezgrešna i vazda djevica, majka Božjega Sina. Stoga nju častimo i njoj se utječemo baš zato što nas ona zagovara kod svoga sina Isusa Krista.

Propovjednik je napose istaknuo tri temeljna obilježja Majke Božje: čistoću, poniznost i vjernost. Marija je cijeli svoj život živjela u posvemašnjoj čistoći. Mi smo svi od Adama rođeni s u istočnom grijehu, zahvaljujući sakramentu krštenja briše nam se taj grijeh no ostaju tragovi naših grijeha za koje se moramo pokajati i redovito ispovijedati. Marija je jedinstvena po svojoj čistoći. Danas, kada je zavladao liberalizam, i kao da je sve dopušteno, kada suvremeno društvo čistoću smatra nečim zastarjelim, posebno je važno, da bi bili autentični suradnici Božje milosti, čuvati se grijeha i grešne prigode te u svim životnim okolnostima nastojati sačuvati čistoću duše i tijela, čistoću srca, naglasio je propovjednik. Bog koji je izvor naše svetosti poziva nas na svetost, to je temeljni kršćanski

poziv. Neka naš cilj bude sačuvati svetost u obiteljima i u budućim naraštajima, pozvao je propovjednik te istaknuo važnost izbjegavanja verbalnog nasilja.

Nadalje, po uzoru na Mariju trebamo biti ponizni. Ona je jedinstvena po svojoj poniznosti, ona se nakon anđelova Naviještenja nije uzoholila već je ostala ponizna. Ona je otišla svojoj rođakinji Elizabeti i s njom dijelila tu radost. Time je svima nama dala primjer, kada nam ide dobro u životu da znamo ostati ponizni, da se ne hvalimo pred drugima i da ne tražimo da nas drugi hvale. Trebamo ostati ponizni, zahvalni Bogu te uvijek pripisivati prije Bogu zasluge nego sebi, jer Bog je onaj koji čini velika djela preko nas. Poniznost se danas, u svijetu kojim vlada bahatost, smatra slabošću, no Bog daje svoju milost onima koji mu služe u poniznosti. No, i u poniznosti je potrebno znati hrabro zastupati svoja uvjerenja, i smjelo reći ono što je istina i pravo.

Marija je jedinstvena i po svojoj vjernosti, nastavio je propovjednik, ona je vjerovala Bogu i njegovoj riječi, i slušala je. I mi smo dužni vjerovati Bogu kada nam progovara u evanđelju. Po toj Riječi Božjoj mi živimo, mičemo se i jesmo, citirao je propovjednik. Uvijek i svugdje smo, po uzoru na Mariju, pozvani biti vjerni Bogu, stalno, a ne samo povremeno, ili samo kada je to lako. Bog traži vjernost 24 sata u danu, ako želimo biti njegovi učenici traži da slijedimo Kristov nauk 365 dana, u svakom času, u svakom trenutku, bez prekida. Bez obzira koja je naša uloga, živimo li kao laici ili kao osobe posvećenog života, pozvani smo po uzoru na Mariju reći „neka mi bude po tvojoj riječi Bože“, pozvani smo živjeti po Božjoj riječi, da svaka Božja riječ bude za nas izvor života.

Marija je velika po tome što je bila čista, ponizna i vjerna - to je životni plan za svakoga od nas. Dao Bog da po zagovoru Blažene Djevice Marije i mi možemo biti čist naraštaj, ponizan narod i vjerni puk Božji svih dana našega života. U tome će se ispuniti velika radost u nama samima i onda ćemo i mi zajedno s Marijom moći veličati Boga u našem životu za velika djela što nam učini Gospodin, zaključio je nadbiskup Rajič. Potom je u ime svih hodočasnika, izmolio zavjetnu molitvu pred likom Majke Božje Trsatske.

Na kraju se riječima zahvale nadbiskupu predvoditelju te svima okupljenima obratio porečki i pulski ordinarij mons. Dražen Kutleša. Nakon mise koncelebranti i puk su se u procesiji uputili prema crkvi gdje su se u ophodu oko glavnog oltara poklonili pred slikom Gospe Trsatske.

3. SUSRET HRVATSKIH KATOLIČKIH OBITELJI SPLIT – SOLIN, 15. – 16. RUJNA 2018.

U Splitu i Solinu održan je 3. po redu Susret hrvatskih katoličkih obitelji. Središnji događaj susreta, pod geslom "Obitelj izvor života i radosti", zbilo se u nedjelju 16. rujna u jutarnjim satima kada je na solinskom Gospinu polju, u pravedištu Gospe od Otoka, pred oko 20 000 vjernika iz svih biskupija Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Vojvodine, kao i iz Hrvatskih katoličkih misija Europe i svijeta, misno slavljem predvodio splitsko-makarski nadbiskup i metropolit Marin Barišić u zajedništvu s 21 nad/biskupom.

Nadbiskup Barišić je na početku misnog slavlja pozdravio 'stupove i budućnost društva i Crkve – očeve i majke, djecu i mlade, djedove i bake'. U propovijedi središnjega misnog slavlja nadbiskup Marin Barišić je podsjetio kako živimo u dinamičnom vremenu brojnih izazova i brzih promjena, ali i mnogih nesigurnosti i nejasnoća „koje nas zbunjuju i dovode u pitanje ono što je svima i oduvijek bilo jasno. Znali smo što je muški i ženski rod. Znali smo što je to obitelj! A danas kao da više nismo u to sigurni. Što je obitelj progovaraju nam već malena djeca u svojim prvim slogovima: ma-ma; ta-ta! Jednu ženu zovu majkom, a jednog muškarca ocem. U bračnom zajedništvu ljubavi oca i majke prepoznaju dobrodošlicu, radost prihvaćanja i toplinu nježnosti. Dva draga lica ih obasjavaju! Djeca prepoznaju oca i majku kao dva lica iste ljubavi te žele rasti i radovati se životu na ramenima svoga tate, u zagrljaju svoje mame i na koljenima svoga djeda i bake. Djeca već na svom početku iskustveno svjedoče ono što bijaše u početku: 'Na svoju sliku stvori Bog čovjeka... muško i žensko stvori ih.' (Post 1,27) '...i bit će njih dvoje jedno tijelo.' (Post 2, 24)''

Isus i Marija - u središtu obitelji.

Univerzalno i povijesno iskustvo ljudskoga roda svjedoči da je brak zajedništvo muškarca i žene, a obitelj zajedništvo roditelja i djece. I to se nikada ne smije i ne može promijeniti. Čežnja za pripadati svojoj obitelji i imati roditelje i rodoslovlje, ne može biti ugašena nikakvim Konvencijama i uklanjajima imena roditelja iz školskih svjedodžbi, ni uvođenjem brojeva umjesto imena djeteta već od vrtičke dobi. Nitko ne pamti samo brojeve, već imena i lice. Čovjek nije bezličan broj, već je svatko od nas jedinstven i neponovljiv u Božjem planu stvaranja. Samo čovjek ima sličnost s Bogom i želju da, kao jedinstven i neponovljiv, sa srcem i dušom, ljubi i bude ljubljen. Svjedoci smo da obitelj danas biva sve više ugrožena raznim ideologijama, razornim relativizmom, bešćutnim hedonizmom, opasnim individualizmom i posevnim egoizmom. Isto tako, kada se govori o obitelji, najčešće se govori o njezinoj krizi, o problemima,

poteškoćama pa čak i o obitelji kao problemu. Time se brak i obitelj, nastavio je nadbiskup, „predstavljaju kao nepogodno mjesto za život, koje oduzima sreću i slobodu, a donosi samo nepotrebna svakodnevna i zakonska opterećenja. Brak se vidi kao nešto usputno, privremeno i prolazno. Mogli bismo reći da se borba za život i budućnost čovjeka danas u najvećoj mjeri događa upravo u borbi 'za' ili 'protiv' obitelji. Unatoč tobože lošim prognozama za ishod te borbe, obitelj ne može biti poražena jer je u njenom temelju ljubav samoga Krista prema Crkvi, koja se preljeva u snagu održanja bračnih obećanja koja ste jedno drugom dali na vjenčanju. Bračna ljubav je neopoziva jer svoj temelj ima u neopozivoj ljubavi koju Krist ima prema Crkvi. - upozorio je splitsko-makarski nadbiskup.

Propovijed je nadbiskup Barišić zaključio riječima da je obitelj dijagnoza i terapija našeg hrvatskog društva!

Obitelj koja je otvorena životu i koja poštuje život! Ona nosi budućnost i radost. Zato, zauzmimo se da ovaj Treći nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji bude novi iskorak i snažno ohrabrenje svima nama u Crkvi i društvu; da nam obitelj bude u središtu naše trajne pažnje i zajedničke odgovornosti; da nam u središtu obitelji bude prisutan Isus i majka Marija: izvori života i radosti. Kriste, budi naša sreća! Kriste, budi naša radost! Kriste, budi nam život Ti! A ti, majko Marijo, Kraljice obitelji, čuvaj našu svetu vjeru i hrvatski dom! - poručio je mons. Barišić.

2021. godine domaćin Varaždinska biskupija

Predsjednik Hrvatske biskupske konferencije i zadarski nadbiskup, mons. Želimir Puljić, najavio je na kraju misnog slavlja Četvrti nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji koji će se 2021. godine održati u Ludbregu u našoj Varaždinskoj biskupiji, a apostolski blagoslov pape Franje pročitao je tajnik Apostolske nuncijature u RH mons. Janusz Stanislaw Blachowiak.

Spomenimo svakako kako su programi u sklopu 3. nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji započeli još u ponedjeljak 10. rujna kada je u palači Milesi u Splitu održan okrugli stol „Izazovi suvremenih obitelji“. U utorak 11. rujna u Nadbiskupskom sjemeništu u Splitu predstavljen je zbornik dječjih radova "U zagrljaju moje mame", dok su u srijedu 12. rujna u Splitu izvedene dvije kazališne predstave, „Legenda o Miljenku i Dobrili“ te za djecu „Ružno pače“.

Humanitarna nota

U četvrtak 13. rujna u svim župama grada Splita i Solina te čitave Splitsko-makarske nadbiskupije

bilo je upriličeno klanjanje pred Presvetim Oltarskim Sakramentom, a u petak 14. rujna na splitskoj je Rivi održan humanitarni koncert "Obitelji za najmanje". Prikupljena sredstva utrošit će se za kupnju endoskopskog stupa za operacijske zahvate novorođenčadi i djece za potrebe Klinike za dječju kirurgiju KBC-a Split. Nastupili su Dražen Zečić, Mate Bulić, Domenica, Giuliano, Mia Dimšić, Dalmatino, Meri Cetinić, Marko Perković Thompson, Zorica Kondža, Tedi Spalato, Petar Dragojević, Pero Panjković, klapa Pasika,

klapa Šufit i Papa bend. U subotu 15. rujna u jutarnjim satima radost odrastanja u obitelji posvjedočili su oni najmanji, djeca - i to pjesmom. Na koncertu na Rivi pjevali su dječji zborovi „Mala Terezija“ (Split) i „Leopoldice“ (Kaštel Novi); zatim djeca iz župa sv. Andrije (Split) i sv. Josipa (Dugi Rat); obitelji Majić, Kosor i Petrušić; obiteljski zbor „Unica harmonia“; Centar za rehabilitaciju „Mir“ i KUD „Ante Zaninović“. Istoga je dana, večer uoči glavnog dana susreta, organiziran molitveni program "Hod Svjetla".

IKA

PETA OBLJETNICA BEATIFIKACIJE BL. MIROSLAVA BULEŠIĆA

U petak, 28. rujna 2018. godine, u pulskoj crkvi sv. Pavla apostola svečano je proslavljena peta obljetnica beatifikacije bl. Miroslava Bulešića. Misno slavlje predvodio je porečki i pulski ordinarij mons. dr. Dražen Kutleša u suslavlju s dvadesetak svećenika.

Uvodni pozdrav dobrodošlice izrekao je župnik te župe, pulski dekan preč. Milan Mužina koji je pojasnio da se petu obljetnicu odlučilo proslaviti u toj župi koja ove godine obilježava pola stoljeća od osnivanja, napose stoga jer je tadašnji ordinarij, mons. dr. Dragutin Nežić cijeli projekt izgradnje toga pastoralnoga centra stavio po zaštitu mučenika Miroslava Bulešića.

Biskup je istaknuo povijesnu važnost tog jedinstvenog događaja za Porečku i Pulsku biskupiju te potrebu zahvalnosti Bogu što smo mogli biti prisutni na tome događaju. No, jednako tako, nastavio je biskup, trebamo biti zahvalni Bogu i na daru bl. Bulešića, toga mladoga svećenika koji se je odupro zlu u svakome obliku, bilo fašizma, nacizma ili komunizma. Zlo uvijek napada dobro i na nama je da prepoznamo dobro i odupremo se zlu. Mi danas živimo u vremenu kada smo često indiferentni, no, potrebno je znati, istaknuo je biskup, da se time nesvjesno stavljamo na stranu zla. Molimo stoga bl. Miroslava da nas zagovara da se u svim životnim situacijama znamo uvijek staviti na stranu dobra, zaključio je mons. Kutleša.

Prigodnu homiliju izrekao je vicepostulator u kauzi za kanonizaciju bl. Miroslava Bulešića vlč. mr. Ilija Jakovljević. “Večeras okupljeni na ovom misnom slavlju, želimo se zahvaliti Bogu što je našem hrvatskom narodu i Katoličkoj Crkvi podario bl. Miroslava Bulešića, svećenika i mučenika. Bl. Miroslav je Božji dar kako našem narodu tako i sveopćoj Crkvi” – rekao je na početku propovjednik. Podsjetio je kako se danas, pet godina nakon beatifikacije, relikvije našega blaženika nalaze po cijelom svijetu te mu se mnogi utječu u svojim molitvama. A zašto je tome tako, zašto je jedan mladi svećenik, iz jednog malog mjesta u Istri, postao duhovni magnet u Crkvi? Vlč. Jakovljević je pojasnio, Bog ga je izabrao, a on spremno rekao „fiat voluntas tua – neka bude volja Tvoja!“ Ta volja se očituje u Miroslavovim riječima: „Uz Tvoju milost i ako me Ti učiniš dostojnim, ne bojim se mučeništva, već ga žudim.” Miroslav želi biti do kraja, ono što se kaže za svećenika „Alter Christus“. U pismu svećeniku Antunu Prodanu piše: „Mi predstavljamo Isusa.“ Miroslav je tako živio i djelovao.

Propovjednik je potom pobliže objasnio bit kršćanskog mučeništva, ono nije junaštvo ili dokazivanje svoje ljudske moći; a još manje

smatranje ovozemaljskog života bezvrijednim. Bl. Miroslav nije težio junaštvu, nego je nastojao svoj život suobličiti Vrhovnom Svećeniku Isusu Kristu i to do kraja, na križu. Kardinal Angelo Amato, prefekt Kongregacije za kauze svetih, u svojoj propovijedi prigodom beatifikacije Sluge Božjeg Miroslava Bulešića je izrekao: „Na pitanje, je li don Miroslav bio pripravan na mučeništvo, odgovaramo da se svetost ne improvizira. Mučeništvo nije slučajni plod naše naravi. Božja Providnost po otajstvenim putovima milosti tijekom vremena priprema svjedoke Evandjelja za najuzvišeniju žrtvu”.

Bl. Miroslav nije postao mučenik slučajno, slučajno zaklan u Lanišću nakon krizme, već je po Božjoj providnosti cjelokupni njegov svećenički život bio usmjeren prema njegovoj golgoti gdje se trebalo dogoditi mučeništvo. Miroslav o vlastitom mučeništvu ne progovara samo u vrijeme rata, kad je bila veća realnost da bude ubijen, nego o svojoj spremnosti na mučeništvo piše dva mjeseca prije negoli će se dogoditi, 24. lipnja 1947.: „ja želim, ako je Tvoja volja, čim prije doći k Tebi“, citirao je propovjednik zapis iz blaženikovog Duhovnog dnevnika, zapisan na dan 24. lipnja 1947. Miroslav se osjeća zrelim, spremnim, da u 27. godini života dadne svoj život za Krista. Ne boji se ovozemaljske smrti, već je žudi. Svoj duhovni testament završava riječima: „Ostajem sam s Tobom, o Bože, pripravan da vršim uvijek samo i jedino Tvoju sv. volju.“

Miroslav se osjeća spremnim da kroz mučeništvo ostvari potpuno sjedinjenje s Kristom. Miroslav nije bježao od patnje, progonstva, već je bio sretan ako može koju patnju i bol podnijeti za Krista, istaknuo je nadalje vlč. Jakovljević. Miroslav nije mogao izabrati dan kad će krvlju posvjedočiti za Krista, već je Bog izabrao dan, mjesto i način. Taj dan njegova mučeništva u našoj biskupiji postao je dan posebne proslave Boga.

Uobičajeno se dan kad netko od ljudi strada uzima kao dan žalosti, tuge, u konačnici nesreće, ali dan kad je Miroslav podnio mučeništvo postao je dan posebne proslave Boga u našoj mjesnoj Crkvi kroz lik bl. Miroslava. Tom danu naša Sveta, Katolička i Apostolska Crkva prije pet godina u Pulskoj Areni dala je i službeni pečat, uzdižući svećenika Miroslava Bulešića na čast oltara, podsjetio je vicepostulator te citirao zapis iz pisma Svetog Oca pape Franje koji je u svom Apostolskom pismu napisao je za našeg Blaženika: “svećenik i mučenik, marljivi pastir, revni odgojitelj mladih i neustrašivi svjedok Evandjelja.”

Od tog dana beatifikacije, kao i od dana mučeništva našeg Blaženika, naša mjesna Crkva obilježena je njegovim likom. Bl. Miroslav svojim mučeništvom utkao se u sve duhovne i pastoralne niti naše Crkve. Reče kard. Amato za bl. Miroslava: „Kao svećenik bio je pozvan biti Dobar Pastir i Dobar Samaritanac, koji s lijekom ljubavi tješi, liječi, podiže i povija rane što krvare. Često je ponavljao: „mržnja uzrokuje krvarenje, a ljubav zacjeljuje rane.“ Naš Blaženik, prema svjedočanstvima ljudi koji su po njegovu zagovoru uslišani, i danas povija duhovne i tjelesne rane. Mnogi mu se utječu u svojim potrebama i prema njihovim svjedočanstvima bivaju uslišani.

Odmah nakon mučeničke smrti našem Blaženiku su se utjecali za zagovor svećenici, bogoslovi i vjernici. Bogoslov Vlatko Lakošeljac piše u svom dnevniku nekoliko dana nakon mučeničke smrti bl. Miroslava: „Dragi Miro, tebe je Bog smatrao dostojnim žrtvom – pa te je uzeo k sebi, - a o meni što Bog misli? Ti možda znaš... Predragi Miro, možda nijesam svjestan molbe koju sam izrazio ali ako si i ti igda bio potreban nečijeg zagovora u tako važnim stvarima, daj i meni pomogni. Govorim ti kao prijatelj svojem najmilijem prijatelju, jer osjećam da si mi blizu.... Zagovaraj ti kod naše Nebeske Majke, neka ona dobrohotno primi taj dar što joj ga prinosim...“ - citirao je propovjednik.

Svatko od nas u svom životu u danom trenutku ima potrebu da ga netko zagovara, da mu netko bude svjetionik u olujama života; da ga netko vodi u duhovnom životu, podsjetio je vlč. Jakovljević, te nastavio - taj netko svima nama može biti bl. Miroslav. Kad čitamo stranice njegovog duhovnog dnevnika vidimo jednog mladića, bogoslova, đakona, svećenika koji unatoč svojim ljudskim slabostima nastoji da se nikad ne udalji od Krista i u tome na m treba biti uzor. Miroslav u svom Duhovnom dnevniku često puta moli za krepost poniznosti, jer najveću opasnost za svoj duhovni život vidi u oholosti, istaknuo je propovjednik te citirao zapis iz blaženikovog Duhovnoga dnevnika na dan 16. veljače 1943. „Ja moram biti sav za Te, a ako me ne poniziš, onda sam u velikoj pogibli da se odalečim od Tebe.“ Za njega je poniženje siguran put do Boga. To je pedagogija jednog sveca. Mi često poniženje doživljavamo kao kaznu, ostavljenost od Boga, ili neprijateljski stav svog bližnjeg, te počinjemo

naricati i moliti da nas Gospodin izbavi iz tog stanja. Odbijamo Božju pedagogiju pročišćavanja kroz kušnju i poniženje te namećemo ljudsku pedagogiju ponizi i bit ćeš velik. Oholost nas je udaljila od Boga te često puta naša djela postaju besplodna a naše molitve isprazne. Bl. Miroslav ima drugu pedagogiju te kaže: „Bog hoće da me dobro iskuša prije nego mi podijeli milost i znak svećeništva Kristova. Hvala Bogu!“, i to je rečenica iz Duhovnoga dnevnika. Za Miroslava nema istinske milosti bez prethodnog pročišćavanja kroz poniženje i kušnju. Milosti mora prethoditi kušnja. No, stečena milost, služba, posao, bez kušnje čovjeka pretvara u oholicu, naglasio je propovjednik, jer misli kako on na to ima pravo i jedini je sposoban. Miroslav je samo bio svećenik na seoskim župama i poslije odgojitelj u sjemeništu i postao je svetac. Nije mu trebala velika služba, neko priznanje, da bude svet već mu je trebala kušnja da ga dovede do svetosti. Upravo najveća čuda koja Bog čini po svojim sveticima i mučenicima, događaju se u onim trenucima kad se čovjek nalazi u kušnji, poteškoći. Svatko od nas ima te trenutke kušnje: bolest, neuspjeh u braku, neuspjeh u studiju, poslu, svećeničkom poslanju... Kad nam se dogode te kušnje tad se približavamo Bogu. Bl. Miroslav je zapisao: „Daj da trpim uz žalosne, da ih razumijem, da ih utješim. Ne daj da ikada klonem duhom.“

Propovjednik je na kraju homilije podsjetio na važnost štovanja relikvija svetaca. Danas se u ovoj crkvi nalaze relikvije bl. Miroslava, koje mi častimo. Kako nas uče duhovni oci u relikvijama nalazimo tragove svetosti Crkve. Trag svetosti naše mjesne Crkve, trag proslavljenog Isusa Krista, nalazimo u relikvijama bl. Miroslava. Kad mi dotičemo te relikvije, mi dotičemo svetost Crkve, dotičemo vječnost. Sve vas potičem na molitvu i pobožnost prema našem bl. Miroslavu. Napose molimo da bl. Miroslav bdije nad našim mladima, kao i svima onima koji se nalazi u krizi vjere te su se udaljili od Krista i njegove Crkve, zaključio je vicepostulator.

Po završetku misnog slavlja, koje je ordinarij zaključio blagoslovom s relikvijama, svi okupljeni imali su prilike dotaknuti i poljubiti relikvijar u znak čašćenja i poštovanja prema svetosti koju ta relikvija predstavlja.